សំណុំសកម្មភាព អប្បបរមាម៉ូឌុល ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់ សំរាប់អ្នកសម្របសម្រួល

កម្មវិធីជាតិ
អាហារូបត្ថម្ភ

USAID
ជំនួយពីពលរដ្ឋអាមេរិក

AED
Academy for Educational Development

A2Z
Micronutrients
Sight
Innovation

គោលបំណង នៃ MPA 10

- ដើម្បីធ្វើឱ្យល្អប្រសើរឡើង នូវស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភ របស់ស្ត្រី និងកុមារអាយុក្រោម៥ឆ្នាំ និងជួយលើកកម្ពស់ និងគាំទ្រដល់ការអនុវត្តន៍ផ្នែកអាហារូបត្ថម្ភជាវិជ្ជមាន។

សម្គាល់:

គោលបំណង នៃ MPA 10

- ដើម្បីពង្រឹងគុណភាព និង លទ្ធភាពទទួលសេវា អាហារូបត្ថម្ភ ជាពិសេស សំរាប់ស្ត្រី និង កុមារអាយុក្រោម៥ឆ្នាំ។

សម្គាល់៖

គោលបំណង នៃ MPA 10

- ដើម្បីបង្កើនចំណេះដឹង និងជំនាញរបស់បុគ្គលិកសុខាភិបាល អំពីអាហារូបត្ថម្ភ និងដើម្បីពង្រឹងលទ្ធភាព របស់ពួកគាត់ក្នុងការធ្វើសមាហរណកម្មអាហារូបត្ថម្ភទៅក្នុងការងារប្រចាំថ្ងៃ។

សម្គាល់៖

គោលបំណង នៃ MPA 10

កម្មវិធីជាតិអាហារូបត្ថម្ភ :

១. កម្មវិធីចិញ្ចឹមទារក និងកុមារតូច រួមទាំងការវាយតម្លៃ និងលើកកម្ពស់ការលូតលាស់

២. កម្មវិធីជីវជាតិអា

៣. កម្មវិធីជាតិដែក

៤. កម្មវិធីជាតិអ៊ីយ៉ូដ

សម្គាល់៖

សមាសភាគកម្មវិធីជាតិ

១. កម្មវិធីចិញ្ចឹមទារក និងកុមារតូច៖ (មន្ទីរពេទ្យស្រលាញ់ទារក សហគមន៍ស្រលាញ់ទារក អនុក្រិតស្តីពីការផ្សព្វផ្សាយលក់ផលិតផលចិញ្ចឹមកូនជំនួសទឹកដោះម្តាយ ការប្រារព្ធទិវាពិភពលោកបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ)

កម្មវិធីចិញ្ចឹមទារក និងកុមារតូចរួមមាន

ការវាយតម្លៃ និងលើកកម្ពស់ការលូតលាស់ (ការផ្តល់ប្រឹក្សា និងការអប់រំសុខភាព ដើម្បីលើកកម្ពស់ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ ការផ្តល់អាហារបន្ថែមឱ្យបានសមស្រប ការថ្លឹងទារកដែលបានមកមណ្ឌលសុខភាព ការអប់រំសុខភាពនិងបញ្ជូនក្នុងករណីចាំបាច់ ការព្យាបាលកុមារកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរនៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែក)

២. ការផ្តល់បន្ថែមគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ៖ ការចែកចាយជាសកលដល់កុមារ អាយុ ៦-៥៩ ខែពីរដងក្នុង ១ ឆ្នាំ នៅជុំវិញខែឧសភា និងខែវិច្ឆិកា។ ការចែកចាយជាសកលដល់ស្ត្រីក្នុងរយៈពេល៦សប្តាហ៍ដំបូងក្រោយសម្រាល ជម្ងឺដែលត្រូវផ្តល់ឱ្យគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ក្នុងអំឡុងពេលមានការផ្ទុះជម្ងឺកញ្ជ្រិល យុទ្ធនាការពិសេសផ្តល់ថ្នាំបង្ការកុមារដែលមានជម្ងឺរាកជាប់បន្ត ឬមានជម្ងឺកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ និងស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជដែលមានរោគសញ្ញាគ្លីនិកកង្វះជីវជាតិអា ការអប់រំសុខភាពអំពីជីវជាតិអា។

៣. កម្មវិធីជាតិដែក៖ គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក គឺសម្រាប់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ និង ស្ត្រីក្រោយសម្រាល ការព្យាបាលភាពស្លេកស្លាំងចំពោះស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ និងកុមារតូច ការផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក ប្រចាំសប្តាហ៍ដល់ស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជដើម្បីការពារភាពស្លេកស្លាំង ការអប់រំសុខភាពអំពីភាពស្លេកស្លាំង។

៤. កម្មវិធីជាតិអ៊ីយ៉ូដ៖ ការបញ្ចូលជាតិអ៊ីយ៉ូដទៅក្នុងអំបិល ការអប់រំសុខភាពនិងការលើកកម្ពស់អំបិលអ៊ីយ៉ូដ និងអាហារដែលមានជាតិអ៊ីយ៉ូដ។

ការបណ្ដុះបណ្ដាល MPA 10 និងរួមចំណែកឆ្ពោះទៅរក ការសំរេចបាន នូវគោលដៅ នៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ សុខាភិបាល ២០០៨ – ២០១៥ (HSP2)

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសុខាភិបាល ២០០៨ - ២០១៥ (HSP2) មាន គោលដៅចម្បង៣។

គោលដៅទី១ គឺដើម្បីកាត់បន្ថយអត្រាឈឺនិងអត្រាស្លាប់ របស់មាតា និងកុមារ ដោយបង្កើនសុខភាពបន្តពូជ។

លទ្ធផលរំពឹងទុកមួយក្នុងចំណោមលទ្ធផលផ្សេងទៀត គឺធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភរបស់កុមារ

សម្គាល់៖

គោលដៅទាំង ៣ នៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសុខាភិបាល ២០០៨ - ២០១៥ គឺ៖

គោលដៅទី១ :

កាត់បន្ថយអត្រាឈឺនិងអត្រាស្លាប់របស់មាតានិងកុមារ ដោយបង្កើនសុខភាពបន្តពូជ។

គោលបំណងនៃគោលដៅទី ១៖

- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភរបស់ម្តាយ និងកុមារ
- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវលទ្ធភាពអាចប្រើប្រាស់ និងទទួលបាននូវសេវា និងព័ត៌មានសុខភាពបន្តពូជ ដែលមានគុណភាព
- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវលទ្ធភាពអាចប្រើប្រាស់ សេវាសុខភាពមាតា និងទារក និងការអនុវត្តន៏ការថែទាំគ្រួសារល្អ
- ធានាការទទួលបាននូវសេវាសុខភាពមាតា និងទារកជាសកល និងការអនុវត្តន៏ការថែទាំគ្រួសារ

គោលដៅទី ២៖

កាត់បន្ថយអត្រាឈឺ និងស្លាប់ ដោយសារមេរោគអេដស៍ជម្ងឺអេដស៍ គ្រុនចាញ់ របេង និងជម្ងឺឆ្លងផ្សេងទៀត

គោលដៅទី ៣៖

កាត់បន្ថយបន្ទុកនៃជម្ងឺមិនឆ្លង និងបញ្ហាសុខភាពផ្សេងទៀត

ការបណ្តុះបណ្តាល MPA 10 នឹងរួមចំណែកឆ្ពោះទៅរក ការសំរេចបាននូវគោលដៅ នៃយុទ្ធសាស្ត្រជាតិអាហារូបត្ថម្ភ

យុទ្ធសាស្ត្រជាតិអាហារូបត្ថម្ភ ឆ្នាំ២០០៨-២០១៥

គោលដៅនៃយុទ្ធសាស្ត្រជាតិអាហារូបត្ថម្ភ គឺដើម្បីកាត់បន្ថយអត្រាឈឺនិងអត្រាស្លាប់របស់មាតា និងកុមារតាមរយៈការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភរបស់ស្ត្រី និងកុមារនៅប្រទេសកម្ពុជា។

លទ្ធផលគន្លឹះ ១. កាត់បន្ថយបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ និងបញ្ហាកង្វះមីក្រូសារជាតិ ចំពោះកុមារតូច

លទ្ធផលគន្លឹះ ២. កាត់បន្ថយភាពស្លេកស្លាំង និងបញ្ហាកង្វះថាមពលរុំារ៉ៃរបស់មាតា

លទ្ធផលគន្លឹះ ៣. បង្កើនភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសអាហារូបត្ថម្ភ ដល់បុគ្គលិកសុខាភិបាលរដ្ឋាភិបាល។

សម្គាល់:

នេះគឺជាយុទ្ធសាស្រ្តជាតិអាហារូបត្ថម្ភនៅកម្ពុជាលើកទី ១ ឆ្នាំ ២០០៨-២០១៥ (NNS)។ យុទ្ធសាស្រ្តជាតិ អាហារូបត្ថម្ភត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយកម្មវិធីជាតិអាហារូបត្ថម្ភ និងក្រុមការងារអាហារូបត្ថម្ភ។

គោលបំណងនៃយុទ្ធសាស្រ្តជាតិអាហារូបត្ថម្ភនេះគឺដើម្បីផ្តល់នូវការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ និង តម្រង់ទិសរយៈពេលយូរអង្វែងសំរាប់ដោះស្រាយបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភរបស់មាតា និងកុមារនៅប្រទេសកម្ពុជា។ យុទ្ធសាស្រ្តនេះនឹងរួមចំណែកឆ្ពោះទៅរកការសម្រេចបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សនៅកម្ពុជាដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងភាពក្រីក្រ សុខភាពមាតានិងកុមារព្រមទាំងមេរោគអេដស៍ និងជម្ងឺអេដស៍ ។

គោលដៅនៃយុទ្ធសាស្រ្តនេះ គឺដើម្បីកាត់បន្ថយអត្រាឈឺ និងស្លាប់របស់មាតានិងកុមារតាមរយៈការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង នូវស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភរបស់មាតា និងកុមារនៅប្រទេសកម្ពុជា ។

កិច្ចអន្តរាគមន៍ជាអាទិភាព

- បំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយភ្លាមបន្ទាប់ពីសម្រាល និងការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ រហូតដល់រយៈពេល ៦ ខែ
- បន្តបំបៅដោះកូនដោយទឹកដោះម្តាយរហូតដល់រយៈពេល២ឆ្នាំ ដោយផ្តល់អាហារបន្ថែមសមស្រប (បរិមាណ គុណភាព ចំនួនដង) ចាប់ពីកុមារអាយុពី ៦ខែឡើងទៅ
- ថែទាំផ្នែកអាហារូបត្ថម្ភសមស្របចំពោះកុមារឈឺ រួមមានការផ្តល់អាហារដើម្បីឱ្យបានជាធូរស្រាលឡើងវិញ និងការស្តារលទ្ធភាពកុមារកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ
- ការបរិភោគឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់នូវជីវជាតិអា ជាតិដែក និង ជាតិអ៊ីយ៉ូដ ពីប្រភពចំណីអាហារទាំងឡាយ និងតាមរយៈការចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំបន្ថែម
- អាហារូបត្ថម្ភសមស្របសំរាប់មាតា

ការបណ្តុះបណ្តាល MPA 10 នឹងរួមចំណែកឆ្ពោះទៅរក ការសំរេចបាននូវ គោលបំណងនៃយុទ្ធសាស្រ្តការរស់រានមានជីវិត របស់កុមារនៅប្រទេសកម្ពុជា :

យុទ្ធសាស្ត្រការរស់រានមានជីវិតរបស់កុមារនៅប្រទេសកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០០៦-២០១៥ លើកកម្ពស់ការពង្រីក 'នៅទូទាំងប្រទេសនូវ :

- ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីសម្រាលរួច
- ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ក្នុងរយៈពេល៦ខែ
- ការផ្តល់អាហារបន្ថែមឱ្យបានសមស្របនៅពេលកុមារអាយុបាន៦ខែ
- ការផ្តល់បន្ថែមគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ២ដង ក្នុង១ឆ្នាំ សំរាប់កុមារអាយុពី៦-៥៩ខែ

សម្គាល់៖

យុទ្ធសាស្ត្រការរស់រានមានជីវិតរបស់កុមារនៅកម្ពុជា (CCSS) ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ ២០០៥ បានបង្ហាញនូវចំណុចសំខាន់ៗយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះរបស់ក្រសួងសុខាភិបាលក្នុងការកាត់បន្ថយអត្រាស្លាប់របស់កុមារនៅកម្ពុជានិងការសម្រេចបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សទី៤ នៅកម្ពុជា ដែលមានទិសដៅកាត់បន្ថយនូវអត្រាស្លាប់របស់កុមារអាយុក្រោម៥ ឆ្នាំ ឱ្យមកនៅត្រឹម ៦៥/១000 កុមារកើតរស់ ហើយនិងអត្រាស្លាប់របស់ទារកឱ្យមកនៅត្រឹម ៥0/១000 នៃកុមារកើតរស់នៅត្រឹមឆ្នាំ២០១៥។

យុទ្ធសាស្ត្រនេះមានទិសដៅសម្រេចឱ្យបាននូវអត្រាគ្របដណ្តប់ជាសកលនូវសំណុំដែលមានកំណត់នៃកិច្ចអន្តរាគមន៍ដែលមានប្រសិទ្ធភាពដោយផ្អែកទៅលើភ័ស្តុតាងសំខាន់ៗដែលមានឥទ្ធិពលក្នុងការកាត់បន្ថយអត្រាស្លាប់របស់កុមារ។ កិច្ចអន្តរាគមន៍ ជាក់លាក់នៃការរស់រានមានជីវិតរបស់កុមារ ដែលមានឥទ្ធិពលខ្ពស់ ចំនួន១២ ចំណុច (កិច្ចអន្តរាគមន៍ដែលផ្អែកលើប័ណ្ណពិន្ទុ) ដែលចាំបាច់ត្រូវពង្រីកនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីឱ្យកុមារអាយុក្រោម ៥ ឆ្នាំមានលទ្ធភាពអាចទទួលបាននូវអន្តរាគមន៍ទាំងនោះ រួមមាន ៖

១. ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយភ្លាមៗ ក្រោយសម្រាល ** អាហារូបត្ថម្ភ
២. ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ ** អាហារូបត្ថម្ភ
៣. ការផ្តល់អាហារបន្ថែម ** អាហារូបត្ថម្ភ
៤. ជីវជាតិអា ** អាហារូបត្ថម្ភ
៥. ថ្នាំបង្ការជម្ងឺកញ្ជ្រិល
៦. ថ្នាំបង្ការជម្ងឺតេតាណូស
៧. មុងជ្រលក់ថ្នាំ
៨. ការប្រយុទ្ធនឹងវិរុចទ័រភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺគ្រុនឈាម
៩. ការព្យាបាលបង្គ្រប់ជាតិទឹកតាមមាត់
១០. ថ្នាំអង់ទីប៊ីយ៉ូទិកសំរាប់ជម្ងឺរលាកសួត
១១. ការព្យាបាលជម្ងឺគ្រុនចាញ់
១២. ការសម្រាលដោយឆ្មបជំនាញ

ហេតុអ្វីបានជាអន្តរាគមន៍អាហារូបត្ថម្ភមានសារៈសំខាន់?

អត្រាស្លាប់របស់កុមារមានកំរិតខ្ពស់ :

កុមារអាយុក្រោម៥ឆ្នាំ ប្រមាណ ៦០,០០០នាក់ បានស្លាប់ជារៀងរាល់ឆ្នាំ (ករណីស្លាប់ចំនួន ៥០% គឺមានការរួមចំណែកជាមួយនឹងបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ)

(ដកស្រង់ពី :យុទ្ធសាស្ត្រនៃការរស់រានមានជីវិតរបស់កុមារនៅកម្ពុជា ខែមេសា ២០០៧)

អត្រាស្លាប់របស់មាតាមានកំរិតខ្ពស់ :

ស្ត្រីប្រមាណជា ១,៥០០ - ២,០០០នាក់ បានស្លាប់ជារៀងរាល់ឆ្នាំ (កែសំរួលពី : CDHS ២០០៥)

(ករណីស្លាប់ចំនួន៥០%គឺបណ្តាលមកពីការធ្លាក់ឈាម ។ ៥៧% នៃស្ត្រីមានផ្ទៃពោះនៅប្រទេសកម្ពុជា មានភាពស្លេកស្លាំង)

២០% នៃស្ត្រីកើតមានបញ្ហាកង្វះថាមពលរ៉ាំរ៉ៃ

(បញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ដែលកំណត់ដោយ BMI < 18.5)

សម្គាល់ៈ

អត្រាស្លាប់របស់កុមារអាយុក្រោម ៥ ឆ្នាំ និងទារក នៅតែមានកម្រិតខ្ពស់ នៅប្រទេសកម្ពុជា ដោយអត្រាស្លាប់របស់កុមារ គឺ ៨៣ លើ ១000 កុមារកើតរស់បានស្លាប់នៅមុនពេលដែលឈានចូលក្នុងវ័យ ៥ ឆ្នាំ (CDHS 2005) ។

កុមារកម្ពុជាភាគច្រើនបានស្លាប់ ដោយសារល័ក្ខខ័ណ្ឌមួយចំនួនដែលគេអាចការពារ និងព្យាបាលបាន រួមមាន :

- មូលហេតុជុំវិញកំណើត (៣0%)
- ជម្ងឺរលាកផ្លូវដង្ហើមស្រួចស្រាវ (រលាកសួត ២១%)
- ជម្ងឺរាក (១៧%) មេរោគអេដស៍/ជម្ងឺអេដស៍ (២%)
- ជម្ងឺកញ្រ្ជិល (២%) របួស (២%)
- ជម្ងឺគ្រុនចាញ់ (១%)

**** វាជាការសំខាន់ដែលត្រូវកត់សំគាល់ថា ៥0% នៃអត្រាស្លាប់របស់កុមារអាយុក្រោម ៥ ឆ្នាំទាំងអស់ គឺមានការរួមចំណែកទៅនឹងបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ *****

អ៉ាត្យនៃអត្រាស្លាប់របស់ម្តាយនៅកម្ពុជា ត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថាមាន ៣៧២ លើ ១00,000 ទារកកើតរស់ (CDHS 2005) ។

មូលហេតុចម្បងៗ នៃការស្លាប់របស់មាតា គឺមាន :

១. ធ្លាក់ឈាមធ្ងន់ធ្ងរ
២. ជម្ងឺបង្ករោគ
៣. ផលវិបាកនៃការរំលូតកូនគ្មានសុវត្ថិភាព
៤. ក្រឡាភ្លើង
៥. ការសម្រាលមានឧបសគ្គ

កំណត់សំគាល់ : តាមការស្រាវជ្រាវនាពេលថ្មីៗនេះ បានបង្ហាញឱ្យឃើញថាភាពស្លេកស្លាំងប្រភេទណាមួយក៏ដោយ ទោះបីភាពស្លេកស្លាំងនោះកម្រិតស្រាលនិងមធ្យមក៏ដោយ សុទ្ធតែបានបង្កើននូវការប្រឈមទៅនឹងការស្លាប់របស់ស្ត្រីជាម្តាយ **(Stolfzuls et al, 2006)** ។ នៅប្រទេសកម្ពុជា ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ៥៧ % មានជម្ងឺស្លេកស្លាំង ហើយមានស្ត្រីតែ ១៨ % ប៉ុណ្ណោះ បានរាយការណ៍ឱ្យដឹងថា បានលេបគ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក ចំនួន ៩0គ្រាប់ ក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ (**CDHS 2005**) ។

ភាពចាំបាច់នៃអន្តរាគមន៍ អាហារូបត្ថម្ភចំពោះស្ត្រី

លទ្ធផលនៃការអង្កេតប្រជាសាស្ត្រនិងសុខភាពនៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០០៥

- ភាពស្លេកស្លាំងចំពោះស្ត្រី
  ស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ ៖ ៤៧%
  ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ៖ ៥៧%
- កង្វះថាមពលរ៉ាំរ៉ៃចំពោះស្ត្រី (កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ)
  ស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ ដែលមាន BMI < 18.5 ៖ ២០%
- ការលេបថ្នាំជាតិដែក មិនជាប់លាប់ល្អ
  ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ តែ១៨%ប៉ុណ្ណោះ ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា បានលេបគ្រាប់ថ្នាំជាតិដែកចំនួន ៩០គ្រាប់ ក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ
  (CDHS 2005)
- ការលេបថ្នាំជីវជាតិអារបស់ស្ត្រីក្រោយសម្រាល
  ស្ត្រីក្រោយសម្រាល តែ ២៧%ប៉ុណ្ណោះ ដែលបានទទួលគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា(CDHS 2005)
- ប្រមាណជា ៨ % នៃទារកទាំងអស់គឺជាទារកកើតមិនគ្រប់គីឡូ

សម្គាល់៖

ប្រជាជនទាំងអស់ចាំបាច់ត្រូវមានអាហារូបត្ថម្ភល្អ នៅក្នុងអំឡុងវដ្តនៃជីវិតរបស់ខ្លួន នេះគឺជាការសំខាន់ជាពិសេសចំពោះស្ត្រី ។ បើសិនជាទារិកាម្នាក់ពុំមានអាហារូបត្ថម្ភសមស្រប នៅក្នុងអំឡុងពេល ២ ឆ្នាំ ដំបូងនៃជីវិតរបស់នាងនោះទេ នាងនឹងក្រិន ។ នៅពេលជំទង់ ប្រសិនបើនាងពុំមាន អាហារូបត្ថម្ភល្អទេនោះ នាងនឹងក្លាយទៅជាអ្នកកង្វះអាហារូបត្ថម្ភរ៉ាំរ៉ៃ ។

នៅពេលធំពេញវ័យ បើសិនជាស្ត្រីក្រិនម្នាក់មានផ្ទៃពោះនោះ នាងនឹងប្រឈមនឹងផលវិបាកផ្សេងៗ ក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះនិងក្នុងពេលសម្រាល ហើយនឹងមានការប្រឈមកាន់តែខ្ពស់ថែមទៀត ទៅនឹងការស្លាប់របស់មាតា ។

ទារកដែលទើបនឹងកើតរបស់ម្តាយម្នាក់នេះ នឹងទំនងកើតមកជាទារកមានទម្ងន់មិនគ្រប់គីឡូ ហើយកើតមានជម្ងឺស្លេកស្លាំង ។ បើសិនជាទារកដែលទើបនឹងកើតថ្មីរបស់នាងមិនត្រូវបានចិញ្ចឹមឱ្យបានសមស្របនៅក្នុងអំឡុងពេល ២ ឆ្នាំដំបូងនោះទេ ទារកនេះនឹងត្រូវប្រឈមនឹងភាពក្រិន និងមានភាពស្លេកស្លាំង ហើយនិងត្រូវបន្តកើតមានបញ្ហាផ្សេងៗ រហូតដល់វ័យជំទង់របស់ខ្លួន ។ នៅពេលធំពេញវ័យ បើសិនជានាងមានផ្ទៃពោះ នាងនឹងត្រូវប្រឈមកាន់តែខ្ពស់ថែមទៀតទៅនឹងផលវិបាកផ្សេងៗ ការស្លាប់របស់មាតា ហើយនិងមានកូនដែលកើតមកមិនគ្រប់គីឡូ ។

អាហារូបត្ថម្ភខ្សត់ខ្សោយ ក្លាយជាវដ្តមួយដ៏មានគ្រោះថ្នាក់_ ដោយត្រូវឆ្លងកាត់បន្តពីជំនាន់មួយទៅជំនាន់មួយផ្សេងទៀត ។

ភាពចាំបាច់នៃអន្តរាគមន៍អាហារូបត្ថម្ភចំពោះកុមារ

លទ្ធផលនៃការអង្កេតប្រជាសាស្ត្រ និងសុខភាពនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០០៥

- ក្រិន - (៤៤ % នៃកុមារក្រោម៥ឆ្នាំ គឺជាកុមារក្រិន)
- ទម្ងន់ទាប (ទម្ងន់ក្រោមស្តង់ដារ) - (២៨ %)
- ស្គមស្គាំង (កង្វះអាហារូបត្ថម្ភស្រួចស្រាវ) (៨ %)
- ស្លេកស្លាំង (៦២ %)
- ផ្តួចផ្តើមបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយក្នុងម៉ោងដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល- (៣៥%)
- ការផ្តល់អាហារ ឬវត្ថុរាវផ្សេងៗក្រៅពីទឹកដោះម្តាយដល់ទារកនៅពេលកើតមកភ្លាម-(៥៦% នៃទារកទាំងអស់បានទទួលអាហារ ឬវត្ថុរាវផ្សេងៗក្រៅពីទឹកដោះម្តាយ នៅពេលកើតមកភ្លាម)
- ការផ្តល់អាហារបន្ថែមបានសមស្របនៅពេលកុមារអាយុ ៦-៨ ខែ- (៣៣ %)
- អត្រាគ្របដណ្តប់ជីវជាតិអា (៣៥%)

សម្គាល់៖

ប្រទេសកម្ពុជាជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសទាំង ៣៦ដែលមានបន្ទុកដ៏ខ្ពស់ចំពោះបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ របស់កុមារតូចនិងម្តាយនៅលើពិភពលោក។ ភាពក្រិនឆ្លុះបញ្ចាំងអំពី ការមិនទទួលបាន នូវអាហារូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំ ដំបូងនៃជីវិត។ បន្ទាប់ពីកុមារអាយុបាន ២ឆ្នាំ គឺមិនអាចកែសម្រួលភាពក្រិននេះបានឡើយ។

កុមារកម្ពុជា ២៨% មានទម្ងន់ក្រោមស្តង់ដារ (ទម្ងន់ទាប)។ កុមារដែលមានទម្ងន់ទាបជាងអាយុរបស់ខ្លួន គឺជាកុមារមានទម្ងន់ក្រោមស្តង់ដារ។ ទម្ងន់ក្រោមស្តង់ដារ ត្រូវបានគេចាត់ទុកថា ជាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភស្រួចស្រាវផង និងរ៉ាំរ៉ៃផងដែរ។

៨% នៃកុមារកម្ពុជា មានភាពស្គមស្គាំង ឬកង្វះអាហារូបត្ថម្ភស្រួចស្រាវ។ ភាពស្គមស្គាំងកើតមាននៅពេលណាដែលកុមារ មានទម្ងន់ទាបជាងបើធៀបទៅនឹងកម្ពស់របស់ខ្លួន។ ភាពស្គមស្គាំងតំណាងឱ្យការមិនបានទទួលអាហារូបត្ថម្ភសមស្របក្នុងពេលកន្លងទៅថ្មីៗ។ វាអាចជាលទ្ធផលនៃការបរិភោគអាហារមិនបានគ្រប់គ្រាន់ ឬការកើតមានជម្ងឺក្នុងរយៈពេលថ្មីៗ ដែលបង្កឱ្យមានការស្រកទម្ងន់ ហើយនិងកើតមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ។

ភាពស្លេកស្លាំងចំពោះកុមារ គឺជាបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរមួយនៅប្រទេសកម្ពុជា ដោយកុមារក្រោម ៥ ឆ្នាំ ៦២% មានភាពស្លេកស្លាំង។ ភាពស្លេកស្លាំងអាចបណ្តាលមកពីការបាត់បង់ឈាម ជម្ងឺគ្រុនចាញ់ ល័ក្ខខ័ណ្ឌហៀរ្ន និងមូលហេតុដទៃផ្សេងៗទៀតជាច្រើន។ ភាពស្លេកស្លាំងដោយសារកង្វះជាតិដែក គឺភាពស្លេកស្លាំង ដែលបណ្តាល មកពីការបរិភោគជាតិដែកមិនបានគ្រប់គ្រាន់។ ទារកនិងកុមារដែលមានភាពស្លេកស្លាំងនឹងមានការធំលូតលាស់យឺតយ៉ាវជាងទារកនិងកុមារដែលមិនកើតមានភាពស្លេកស្លាំង។ ពួកគេនឹងមិនឃ្លានអាហារ ពុំមានថាមពលគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីលេង និងមានបញ្ហានៅក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ។

មានតែ ៣៣% នៃម្តាយប៉ុណ្ណោះ ដែលបានផ្តល់អាហារបន្ថែមបានសមស្រប។ ក្រោយរយៈពេល ៦ ខែ ទឹកដោះម្តាយគួរត្រូវបន្តទៀត ប៉ុន្តែវាមិនគ្រប់គ្រាន់ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការអាហារូបត្ថម្ភរបស់កុមារដែលកំពុងតែធំលូតលាស់យ៉ាងឆាប់រហ័សនោះបានឡើយ។ ការផ្តល់អាហារបន្ថែមបានគ្រប់គ្រាន់មានន័យថា បានផ្តល់អាហារចម្រុះ ដែលមានសារជាតិចិញ្ចឹម បរិមាណត្រឹមត្រូវ កំហាប់អាហារត្រឹមត្រូវ និងចំនួនដងត្រឹមត្រូវ យោងទៅតាមអាយុរបស់ទារក ។

គោលបំណង
ថ្ងៃ ទី ១

១. ដើម្បីណែនាំអំពីសៀវភៅសំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី១០ ស្តីពីអាហារូបត្ថម្ភដល់សិក្ខាកាម

២. ដើម្បីផ្តល់នូវទិដ្ឋភាពរួមនៃអាហារូបត្ថម្ភ ស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភនៅប្រទេសកម្ពុជា និងកម្មវិធីជាតិអាហារូបត្ថម្ភនៅប្រទេសកម្ពុជា

៣. ដើម្បីណែនាំអំពីសម្ភារៈជំនួយការងារ ដោយសារតែសម្ភារៈជំនួយការងារទាំងអស់នេះ គឺជាគន្លឹះសំរាប់ធ្វើការផ្តល់ប្រឹក្សាឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព

សម្គាល់៖

គោលបំណង ជំនាញថ្ងៃទី ១

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង:

១. ធ្វើការប្រស្រ័យទាក់ទងដោយមានទំនុកចិត្ត ថាតើហេតុអ្វីបានជាពួកគាត់ (សិក្ខាកាម) គឺជា មនុស្សសំខាន់ក្នុងការផ្ដល់សារ អប់រំអំពីអាហារូបត្ថម្ភ និង ក្នុងការផ្ដល់ប្រឹក្សា ដល់មាតាបិតា និងសហគមន៍អំពីបញ្ហាអាហារូបត្ថម្ភ ។

សម្គាល់៖

គោលបំណង ជំនាញថ្ងៃទី ១

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង:

២. ធ្វើការប្រស្រ័យទាក់ទងអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគាត់ សំរាប់សកម្មភាពអាហារូបត្ថម្ភ

៣. ធ្វើការផ្តល់ប្រឹក្សាដល់មាតាបិតា អំពីការជ្រើសរើសអាហារឱ្យបានសព្វមុខ ពីក្រុមអាហារផ្សេងៗគ្នា ដើម្បីឱ្យអាហារពេលមានតុល្យភាព សំរាប់ក្រុមគោលដៅ របស់ពួកគាត់

សម្គាល់៖

តើហេតុអ្វីជ្រើសយក បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព?

- មានការជឿទុកចិត្តពីសហគមន៍
- ដឹងពីស្ថានភាពក្នុងសហគមន៍
- មណ្ឌលសុខភាព គឺជាគ្រឹះស្ថាន សុខាភិបាល ដែលនៅជិតជាងគេបង្អស់
- ជួបជាញឹកញាប់ជាមួយមាតាបិតា សហគមន៍ និងកុមារ
- អាចប្រមូលធនធានដែលមានក្នុងមូលដ្ឋាន

សម្គាល់៖

ការទទួលខុសត្រូវចំពោះអាហារូបត្ថម្ភ

- អប់រំអំពីអាហារូបត្ថម្ភ
- វាយតម្លៃអំពីស្ថានភាព អាហារូបត្ថម្ភរបស់ស្ត្រី និងកុមារ
- ផ្តល់នូវគ្រាប់ថ្នាំមីក្រូសារជាតិ

សម្គាល់៖

ការទទួលខុសត្រូវ ចំពោះអាហារូបត្ថម្ភ

- ផ្តល់នូវការព្យាបាល
- ផ្តល់នូវការគាំទ្រ ការបណ្តុះបណ្តាល និងការចុះអភិបាលអ្នកទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ
- កត់ត្រា និងរាយការណ៍ ហើយប្រើប្រាស់ព័ត៌មានអំពីសកម្មភាពអាហារូបត្ថម្ភ

សម្គាល់៖

ការជួបពិនិត្យថែទាំគន្លឹះទាំង៦ សំរាប់សកម្មភាពអាហារូបត្ថម្ភ

១. ការជួបពិនិត្យថែទាំនៅមុនពេលសម្រាល
២. ការជួបពិនិត្យថែទាំនៅពេលសម្រាល
៣. ការជួបពិនិត្យថែទាំក្រោយពេលសម្រាល
៤. ការជួបពិនិត្យថែទាំដើម្បីផ្តល់ថ្នាំបង្ការ
៥. ការជួបពិនិត្យថែទាំកុមារឈឺ និងកុមារសុខភាពល្អ
៦. ការជួបពិនិត្យថែទាំនៅពេលចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា

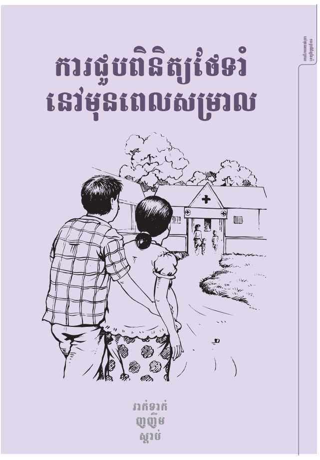

សម្គាល់:

សម្ភារៈ ជំនួយការងារ

- ផ្សេងៗគ្នាសំរាប់ការជួបពិនិត្យថែទាំនិមួយៗ
- សមាហរណកម្មភារកិច្ច បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព ជាមួយនឹង ភារកិច្ចអាហារូបត្ថម្ភ

សម្គាល់៖

អាហារូបត្ថម្ភគឺជាអ្វីៗ ដែលយើងបរិភោគ និងផឹក

សម្គាល់៖

អាហារូបត្ថម្ភ គឺជាការបរិភោគ និងការប្រើប្រាស់អាហារ និងវត្ថុរាវដោយរាងកាយ។ អាហារូបត្ថម្ភ គឺជាដំណើការបីផ្នែកដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។

១. ទី ១ អាហារ ឬភេសជ្ជៈដែលត្រូវបានបរិភោគចូលក្នុងខ្លួន
២. ទី ២ រាងកាយធ្វើការបំបែកអាហារ ឬ ភេសជ្ជៈទៅជាសារជាតិចិញ្ចឹម
៣. ទី ៣ សារធាតុចិញ្ចឹមបានធ្វើដំណើរតាមចរន្តឈាមទៅកាន់ផ្នែកផ្សេងៗនៃរាងកាយរបស់យើង ដែលនៅទីនោះ វាត្រូវបានប្រើប្រាស់ធ្វើជា "ប្រេងឥន្ធនៈ" និងសំរាប់គោលបំណងដទៃផ្សេងៗ ទៀតជាច្រើន។ ដើម្បីផ្តល់អាហារូបត្ថម្ភសមស្របដល់រាងកាយ មនុស្សម្នាក់ៗត្រូវតែបរិភោគ និងផឹកឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ នូវចំណីអាហារទាំងឡាយ ដែលមានសារជាតិចិញ្ចឹមសំខាន់ៗ។

ក្រុមអាហារ តើគេហៅវា យ៉ាងម៉េចដែរ?	តើវាមានមុខងារអ្វី?	តើអ្នកអាចរកវាបាននៅទីណា?
កាបូអ៊ីដ្រាត (អាហារសំបូរថាមពល) ខ្លាញ់	ផ្តល់ដល់អ្នកនូវថាមពល ផ្តល់នូវថាមពល និង ជួយស្អាបនារាងកាយ	អាហារមានជាតិស្ករនិងម្សៅ ដូចជា បាយនំប៉័ង ដំឡូងជ្វា ត្រាវ គ្រាប់ធញ្ញជាតិ នំបញ្ចុក បន្លែ និងផ្លែឈើមួយចំនួនទៀត ផលិតផលទឹកដោះគោ សាច់
ប្រូតេអ៊ីន	ជួយឱ្យរាងកាយធំលូតលាស់ និង ជួសជុលកោសិការាងកាយ	ត្រី សាច់ មាន់ទា ស៊ុត ផលិតផលធ្វើពីទឹកដោះគោ សណ្តែក និងពពួកគ្រាប់ផ្លែឈើ
ជីវជាតិ រ៉ែ / មីក្រូសារជាតិ ជាតិសរសៃ	ជីវជាតិ រ៉ែ / មីក្រូសារជាតិ គឺល្អសំរាប់ការពាររាងកាយរបស់អ្នក និងរក្សារាងកាយរបស់អ្នកឱ្យមាន សុខភាពល្អ ជួយក្នុងការរំលាយអាហារ	ជីវជាតិភាគច្រើនគេឃើញមាននៅក្នុង បន្លែផ្លែឈើស្រស់ៗ និងផលិតផលទឹកដោះ (ទឹកដោះ និងស៊ុត) រ៉ែ / មីក្រូសារជាតិ មាននៅក្នុងអាហារជាច្រើន ប៉ុន្តែជាពិសេស មាននៅក្នុងសាច់ក្រហម ថ្លើម និងបន្លែផ្លែឈើស្រស់ៗ ផ្លែឈើ បន្លែ

អាហារសំបូរថាមពល (កាបូអ៊ីដ្រាត និងខ្លាញ់)

- បាយ
- នំបញ្ចុក
- ពោត
- ល្ពៅ
- ដំឡូងមី
- ដំឡូងជ្វា
- ត្រាវ
- ក្តួច
- ខ្លាញ់/ប្រេង
- ស្ករ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ២១ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ជាតិដែក និងប្រូតេអ៊ីន
អាហារសម្បូរជីវជាតិ

- ត្រី
- សាច់ជ្រូក
- សាច់គោ
- សាច់មាន់
- ថ្លើម
- ផលិតផលសាច់សត្វផ្សេងៗទៀត
- តៅហ៊ូ
- ទឹកសណ្តែក

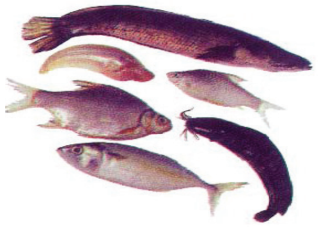

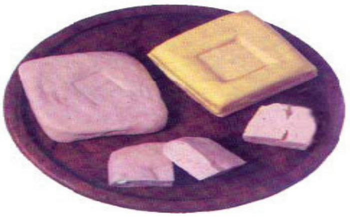

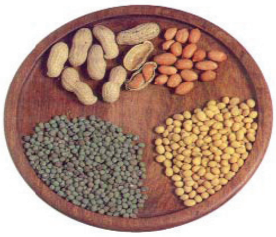

សម្គាល់:

អាហារសំបូរជីវជាតិអា

- ផ្នែកលឿងនៃស៊ុត
- ត្រី មាន់
- ថ្លើម
- តៅហ៊ូ
- បន្លែស្លឹកពណ៌បៃតងចាស់
- បន្លែ និងផ្លែឈើពណ៌លឿងទុំ និងពណ៌បៃតង
- ទឹកដោះម្ដាយ

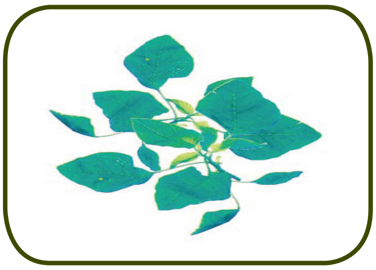
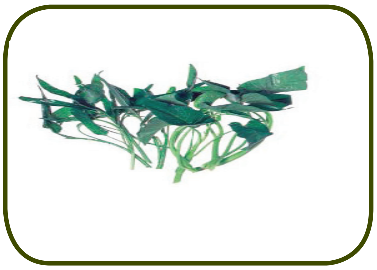

សម្គាល់៖

អាហារសំបូរជាតិអ៊ីយ៉ូដ

- ត្រីសមុទ្រ
- អំបិលអ៊ីយ៉ូដ
- បង្គារ/បង្កងសមុទ្រ និងអាហារសមុទ្រផ្សេងៗទៀត

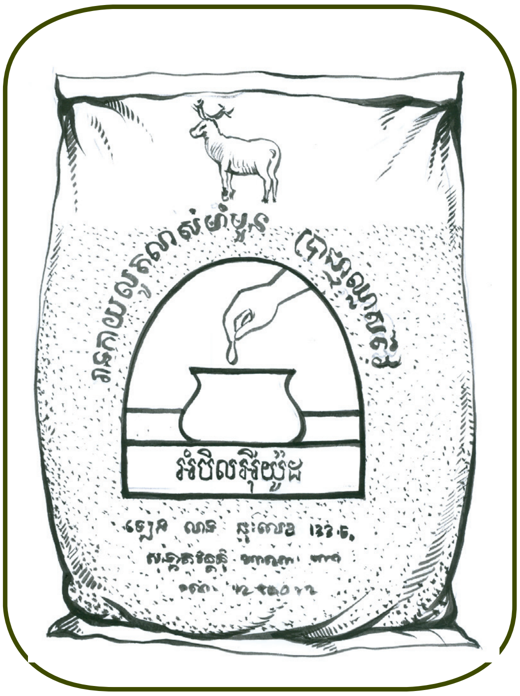

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ២៤ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សារៈសំខាន់ នៃអាហារូបត្ថម្ភ

- ផ្ទៃពោះដែលមានសុខភាពល្អ
- ការសម្រាលកាន់តែមានសុវត្ថិភាព
- ទារកមានសុខភាពល្អ
- លើកកម្ពស់ការរស់រានមានជីវិតរបស់កុមារ
- កុមារកាន់តែខ្លាំងក្លាជាងមុន
- សមាជិកសង្គមដែលមានសមត្ថភាព

សម្គាល់៖

អាហារូបត្ថម្ភល្អ គឺមានសារៈសំខាន់សំរាប់មនុស្សគ្រប់រូប។ របបអាហារដែលផ្តល់សុខភាពល្អ ជួយដល់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះឱ្យមានផ្ទៃពោះប្រកបដោយសុខភាពល្អ និងការសម្រាលមានសុវត្ថិភាព។ របបអាហារមានសុខភាពល្អ ជួយឱ្យកុមារធំលូតលាស់ អភិវឌ្ឍន៍ និងសិក្សាបានល្អនៅសាលា។ របបអាហារមានសុខភាពល្អ អាចធ្វើឱ្យប្រជាជនគ្រប់រូបគ្រប់វ័យទាំងអស់ បំពេញការងារប្រកបដោយផលិតភាពខ្ពស់។

ចំណុចសំខាន់ : *អ្វីដែលប្រជាជនបរិភោគ ក៏អាចជួយកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់នៃការមានជម្ងឺរ៉ាំរ៉ៃ ដូចជា ជម្ងឺបេះដូង ជម្ងឺមហារីកខ្លះ ជម្ងឺទឹកនោមផ្អែម ជម្ងឺដាច់សរសៃឈាមខួរក្បាល និងជម្ងឺឆ្អឹង។ ជម្ងឺទឹកនោមផ្អែម ជម្ងឺបេះដូង និងការមានសម្ពាធឈាមឡើងខ្ពស់ កំពុងតែក្លាយទៅជាបញ្ហាសុខភាពដ៏ធ្ងន់ធ្ងរមួយនៅប្រទេសកម្ពុជា។*

អាហារូបត្ថម្ភសមស្រប មានន័យថា ការទទួលបាននូវកាឡូរីគ្រប់គ្រាន់និងសារជាតិចិញ្ចឹមបានសមស្រប។ របបអាហារដែលសម្បូរសារជាតិចិញ្ចឹម គឺជារបបអាហារដែលមានអាហារចម្រុះបានមកពីគ្រប់ក្រុមអាហារផ្សេងៗគ្នា។

ពេលដែលកុមារខ្វះអាហារូបត្ថម្ភ

កុមារនឹង :

- មានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ
- លូតលាស់មិនសូវបានល្អ
- ពុំសូវមានកំលាំងកំហែង
- ខួរក្បាលពុំសូវអភិវឌ្ឍន៍

សម្គាល់៖

វាគឺជាការសារៈសំខាន់ណាស់ ដែលទារកទាំងឡាយបានទទួលអាហារូបត្ថម្ភល្អនៅក្នុងអំឡុងពេល ២ ឆ្នាំដំបូងនៃជីវិតរបស់ពួកគេ ប្រសិនបើ ពួកគេធំលូតលាស់ ប្រកបដោយសុខភាពល្អ ហើយនិងជាសមាជិកសង្គមមួយដែលផ្តល់ផលប្រយោជន៏ដល់សង្គម ។

កុមារដែលកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ គឺទំនងជានឹងងាយកើតមានជម្ងឺ ទំនងជានឹងមានជម្ងឺកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ និងកាន់តែអូសបន្លាយពេលយូរ ហើយនិងទំនងជានឹងស្លាប់ ។

កុមារដែលកើតមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភនៅក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំដំបូងនៃជីវិតនឹងមានភាពក្រិននៅក្នុងមួយជីវិតរបស់ពួកគេ ។ បញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភនៅក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំដំបូង ក៏បានប៉ះពាល់ទៅលើភាពវៃឆ្លាតរបស់កុមារផងដែរ ។

នៅពេលដែលស្ត្រីខ្វះអាហារូបត្ថម្ភ

ស្ត្រីនឹងប្រឈមផងាមួយ ៖

- បញ្ហានៅពេលមានផ្ទៃពោះ និងនៅពេលសម្រាល
- ពុំសូវមានកំលាំងធ្វើការងារ និងថែទាំគ្រួសារ
- កាន់តែងាយរងគ្រោះដោយសារ ការបង្ករោគផ្សេងៗ
- ក្រជាសះស្បើយពីជម្ងឺ

សម្គាល់៖

អាហារូបត្ថម្ភល្អក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ គឺមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ។ អ្វីដែលស្ត្រីបានបរិភោគ ក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះរបស់ខ្លួន មិនត្រឹមតែជះឥទ្ធិពលទៅលើសុខភាពរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ ថែមទាំងជះឥទ្ធិពលទៅលើសុខភាព ការអភិវឌ្ឍន៍ និងជីវិតរបស់កុមារនាពេលអនាគតផងដែរ ។

បញ្ហាមួយចំនួនដែលបង្កដោយអាហារូបត្ថម្ភខ្សត់ខ្សោយ ក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ :

- ភាពស្លេកស្លាំងចំពោះមាតា និងទារក
- ការកើនទម្ងន់បានតិចតួចនៅក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ
- កាត់បន្ថយភាពធន់ទៅនឹងការបង្ករោគ
- ការប្រឈមមុខខ្ពស់ទៅនឹងផលវិបាកផ្សេងៗនៅពេលមានផ្ទៃពោះនិងនៅពេលសម្រាល
- ទារកកើតមិនគ្រប់ទម្ងន់

អ្វីដែលស្ត្រីមានផ្ទៃពោះបានបរិភោគ និងរបៀបចិញ្ចឹមកុមារក្នុងអំឡុងពេល ២ឆ្នាំដំបូងនៃជីវិត គឺជាការរៀបចំអោយកុមារមានសុខភាពល្អ ឬមិនល្អ សំរាប់រយៈពេលមួយជីវិត។

រយៈពេលដែលមាន តម្រូវការអាហារូបត្ថម្ភខ្ពស់

- ពេលមានផ្ទៃពោះ
- ស្ត្រីបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ
- រយៈពេលដែលមានការលូតលាស់រហ័ស (ទារក និងកុមារ)
- ការងើបពីឈឺ

សម្គាល់៖

នៅក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ ស្ត្រីម្នាក់ត្រូវការអាហារពេល ១ពេលបន្ថែមទៀតក្នុង១ថ្ងៃ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់ទារកនៅក្នុងផ្ទៃដែលកំពុងលូតលាស់។ ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះម្នាក់ត្រូវការ អាហារចម្រុះដែលបានមកពីអាហារទាំងបីក្រុម។ ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ គួរកើនទម្ងន់ឱ្យបាន ៧គីឡូក្រាម ឬលើសនេះក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ។

កុមារតូចធំលូតលាស់ និងអភិវឌ្ឍន៍យ៉ាងឆាប់រហ័សនៅក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំដំបូងនៃជីវិតរបស់គេ។ អាហារដែលពួកគេត្រូវការបរិភោគក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំដំបូងនឹងជះឥទ្ធិពលទៅលើសុខភាព និងប្រាជ្ញា សំរាប់ជីវិតរបស់ពួកគេ តទៅមុខទៀត។

នៅក្នុងអំឡុងពេលមានជម្ងឺ រាងកាយយើងត្រូវការថាមពល និងសារជាតិចិញ្ចឹមបន្ថែម ដើម្បីឱ្យឆាប់បានជាសះស្បើយពីជម្ងឺ។

អាហារូបត្ថម្ភសំរាប់អ្នកឈឺ

អ្នកជម្ងឺត្រូវការ :

- អាហារពេលបន្ថែម
- អាហារដែលពួកគាត់ចូលចិត្ត
- មុខអាហារផ្សេងៗគ្នា
- បន្លែ ផ្លែឈើ ត្រី និងសាច់ ដែលសំបូរជីវជាតិ និងមីក្រូសារជាតិ

សម្គាល់៖

កុមារឈឺដែលមានអាយុតិចជាង ៦ ខែ

ទារកឈឺដែលមានអាយុតិចជាង ៦ខែ ត្រូវបៅដោះម្ដាយឱ្យបានកាន់តែញឹកញាប់ជាងធម្មតា នៅក្នុងអំឡុងពេលដែលមានជម្ងឺ និងរយៈពេល ២ សប្ដាហ៍បន្តទៀតបន្ទាប់ពីឈឺ។ ប្រសិនបើទារកមានជម្ងឺរាក បង្ហាញនូវសញ្ញាខ្សោះជាតិទឹក (ភ្នែកខូង បបូរមាត់និងអណ្ដាតស្ងួត ហើយអត់មាននោម) ទារកនេះចាំបាច់ត្រូវយកទៅថែទាំផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រជាបន្ទាន់ នៅមូលដ្ឋានសុខាភិបាលដែលនៅជិតជាងគេបង្អស់។ ម្ដាយនិងអ្នកស្ម័គ្រចិត្តថែទាំសុខភាពនៅក្នុងសហគមន៍ គួរត្រូវបានទទួលនូវការអប់រំដើម្បីឱ្យស្គាល់ពីសញ្ញានៃការបាត់បង់ជាតិទឹកនេះ។

កុមារឈឺដែលមានអាយុ ៦-៥៩ ខែ

កុមារឈឺដែលមានអាយុ ៦-៥៩ខែ ត្រូវបង្កើននូវការបរិភោគវត្ថុរាវ រួមមានការបំបៅដោះម្ដាយឱ្យបានញឹកញាប់ជាងធម្មតា ក្នុងអំឡុងពេលមានជម្ងឺ និងរយៈពេល ២សប្ដាហ៍ ក្រោយពីឈឺ។ អ្នកថែទាំទារក ត្រូវលើកទឹកចិត្ត កុមារឈឺឱ្យបរិភោគអាហារទន់ៗ អាហារផ្សេងៗ និងអាហារដែលគេចូលចិត្ត។ នៅពេលងើបពីជម្ងឺ កុមារគួរត្រូវបានផ្ដល់នូវអាហារ ១ពេលបន្ថែមទៀត ក្នុង១ថ្ងៃ រយៈពេល ២សប្ដាហ៍ (រយៈពេលងើបពីឈឺ)។

ម្ដាយនិងអ្នកស្ម័គ្រចិត្តថែទាំសុខភាពនៅសហគមន៍ គួរតែត្រូវបានទទួលការអប់រំអំពីការព្យាបាលដោយប្រើទឹកអូរ៉ាលីតដល់កុមារដែលមានជម្ងឺរាក។ បើសិនជាកុមារមានជម្ងឺរាកធ្ងន់ធ្ងរ បង្ហាញនូវសញ្ញាបាត់បង់ជាតិទឹក (ភ្នែកខូង បបូរមាត់និងអណ្ដាតស្ងួត ហើយអត់មាននោម) កុមារគួរត្រូវយកទៅព្យាបាលជាបន្ទាន់នៅមណ្ឌលសុខភាព ឬ មន្ទីរពេទ្យដែលនៅជិតជាងគេ។

មនុស្សពេញវ័យ

បើសិនជាអ្នកជម្ងឺ មិនបានបរិភោគឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ពួកគាត់នឹងត្រូវប្រើជាតិខ្លាញ់និងសាច់ដុំដែលមាននៅក្នុងរាងកាយពួកគាត់ សំរាប់បង្កើតថាមពលនិងសារធាតុចិញ្ចឹម។ ពួកគាត់នឹងស្រកទម្ងន់ ហើយក្លាយទៅជាមនុស្សកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ។ ប្រព័ន្ធការពាររាងកាយរបស់គាត់នឹងមិនសូវមានប្រសិទ្ធភាព ហើយមិនសូវមានលទ្ធភាពក្នុងការប្រយុទ្ធទៅនឹងការបង្ករោគ។ អ្នកជម្ងឺតែងតែបាត់បង់ ឬប្រើប្រាស់ជាតិទឹកច្រើនជាងធម្មតា (ឧទា. ក្នុងអំឡុងពេលរាក ឬមានគ្រុនក្ដៅ)។ ពួកគាត់ត្រូវការជាតិទឹកដែលមានសុវត្ថិភាព និងស្អាតឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់។ ប្រសិនបើមនុស្សពេញវ័យមានជម្ងឺលើសពី ៣-៤ថ្ងៃ ពួកគាត់ត្រូវការអាហារចម្រុះ ដើម្បីជួយដល់ប្រព័ន្ធការពាររាងកាយរបស់គាត់ឱ្យធូរស្បើយឡើងវិញ និងដើម្បីបង្ការនូវការស្រកទម្ងន់។ គ្រួសារគួរផ្ដល់អាហារតិចៗ ប៉ុន្តែឱ្យបានញឹកញាប់ ជាអាហារពេលដែលសំបូរទៅដោយអាហារចម្រុះគ្នា។

ស្លាយទី ២៩ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

លំហាត់ ក

សម្គាល់:

លំហាត់.ខ ក្រុមគោលដៅនិងអាហារូបត្ថម្ភ

ក្រុមគោលដៅ	អាហារ ១ពេលបន្ថែមទៀត	បរិមាណតិចជាងមុន	បំបៅកូនដោយទឹកដោះម្ដាយ	អាហារបន្ថែម "បបរគ្រឿង"	អាហារក្រៅពេល	បរិភោគអាហារគ្រួសារ ចិញ្ច្រាំ ឬកិន/ញៀត បើចាំបាច់
ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ	X					
កុមារកំពុងលូតលាស់						
អ្នកពេញវ័យ និងកុមារដែលទើបងើបពីឈឺ						
កុមារអាយុ ០-៦ខែ						
កុមារអាយុ ៧-១១ខែ						
កុមារអាយុ ១២-២៤ខែ						
កុមារអាយុលើសពី ២៤ខែ						

សម្គាល់៖

ពន្យល់សិក្ខាកាមថា ពួកគាត់ត្រូវធ្វើការជាគូដែលមានគ្នា២នាក់ដើម្បីបំពេញតារាងនេះ។ ពួកគាត់អាចប្រើជំពូកស្តីពីអាហារូបត្ថម្ភដែលមាននៅក្នុងសៀវភៅ ដើម្បីទទួលបាននូវព័តិមានគ្រឹះ។

ធ្វើការណែនាំសិក្ខាកាម

- សូមពិនិត្យមើលតារាងនេះ។ នៅផ្នែកខាងឆ្វេង គឺជាក្រុមគោលដៅផ្សេងៗគ្នា។ ចំណែកកូលោនផ្តល់ពីសកម្មភាព។
- ចូរអ្នកគូសសញ្ញាខ្វែង (x) នៅពេលណាដែលសកម្មភាពនៅក្នុងកូលោនសមស្របសម្រាប់ក្រុមគោលដៅនិមួយៗ ដែលនៅខាងឆ្វេងដៃ។ អាចនឹងមានសញ្ញាខ្វែងច្រើនសម្រាប់ក្រុមគោលដៅនិមួយៗ។
  ឧទា: ស្រ្តីមានផ្ទៃពោះត្រូវបរិភោគអាហារ ១ពេលបន្ថែមទៀត ក្នុង១ថ្ងៃ។
- បន្ទាប់ពីបាន ២០ នាទី អ្នកសម្របសម្រួលនឹងផ្តល់នូវចម្លើយត្រឹមត្រូវទៅឱ្យពួកគាត់ដោយប្រើផ្ទាំងសន្លឹក។

គោលបំណង ថ្ងៃទី ២

- ដើម្បីណែនាំពីកម្មវិធីចិញ្ចឹមទារក និងកុមារតូច
- ដើម្បីពង្រឹងជំនាញ និងចំណេះដឹង ស្តីពីសកម្មភាពចិញ្ចឹមទារកនិងកុមារតូច
- ដើម្បីអនុវត្តន៍ការផ្តល់ប្រឹក្សាអំពីការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ
- ដើម្បីអនុវត្តការផ្តល់ប្រឹក្សាពីការលើកកម្ពស់ និងគាំទ្រការលូតលាស់
- ដើម្បីប្រើប្រាស់ប័ណ្ណសុខភាពកុមារ (ប័ណ្ណលឿង)

សម្គាល់៖

គោលបំណង ជំនាញថ្ងៃទី ២

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង :

១ ធ្វើការប្រស្រ័យទាក់ទងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព នៅពេលដែលពួកគាត់ធ្វើការផ្តល់ប្រឹក្សាដល់ម្តាយ និងអ្នកថែទាំផ្សេងៗទៀត

២ ស្គាល់ពីសញ្ញានៃកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ និងអាចធ្វើការផ្តល់ប្រឹក្សាដល់ម្តាយ និងអ្នកថែទាំកុមារ អំពីការចិញ្ចឹមកុមារឱ្យបានសមស្រប

សម្គាល់:

ស្លាយទី ៣២ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

គោលបំណង ជំនាញថ្ងៃទី ២

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង :

៣ ផ្តល់ប្រឹក្សាដល់ម្តាយ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព អំពីការអនុវត្តការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ

៤ ផ្តល់ប្រឹក្សាដល់ម្តាយ និងអ្នកថែទាំកុមារពីការផ្តល់អាហារបន្ថែមដ៏សមស្រប

៥ ផ្តល់សារក្នុងការលើកកម្ពស់ គាំទ្រការលូតលាស់និងធ្វើការវាយតម្លៃ ពីការលូតលាស់របស់កុមារ រួមទាំងបំពេញប័ណ្ណសុខភាពកុមារ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ៣៣ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ស្លាយទី ៣៤ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ការប្រស្រ័យទាក់ទង ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

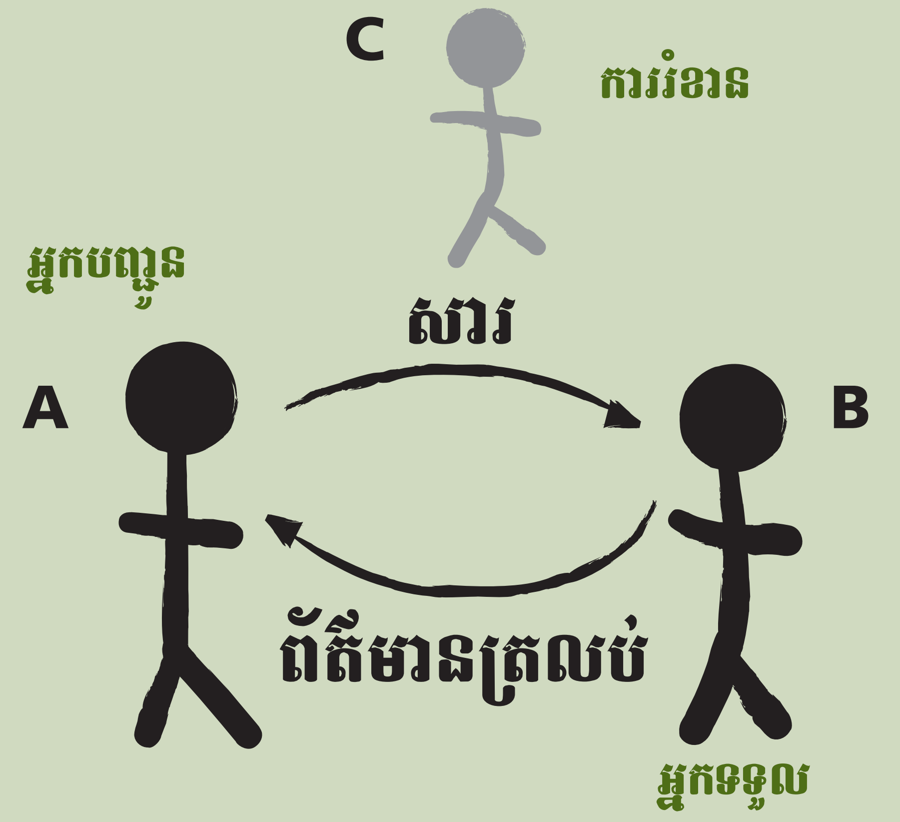

Figure 1 (Interpersonal Communication(2006, Aug 23).
In Wikipedia, the Free Encyclopedia.)

សម្គាល់៖

សារ

- ច្បាស់
- ភាសាសាមញ្ញ
- ខ្លី
- ងាយយល់
- ប្រើរូបភាព

សម្គាល់:

អ្នកផ្ញើសារ

- ស្ងប់ស្ងាត់
- រាក់ទាក់
- និយាយច្បាស់ៗ

សម្គាល់៖

អ្នកទទួលសារ

- យកចិត្តទុកដាក់
- ចង់ស្តាប់
- សាកសួរសំនួរដើម្បីបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ៣៨ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សន្លឹកផ្ទាត់

- មានរូបភាព
- អក្សរធំៗ
- អត្ថបទខ្លីៗតាមដែលអាចធ្វើបាន
- មានពណ៌

សម្គាល់:

ស្លាយទី ៣៩ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ការចិញ្ចឹមទារក និងកុមារតូច

លើកកម្ពស់ការអនុវត្តន៍ការចិញ្ចឹមដ៏ល្អ

ដើម្បី

លើកកម្ពស់ការលូតលាស់ និងសុខភាពល្អ

សម្គាល់៖

សារៈសំខាន់នៃការចិញ្ចឹមទារកនិងកុមារតូច

- បង្កើនការរស់រានមានជីវិតរបស់កុមារ
- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការធំលូតលាស់ និង ការអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែករាងកាយរបស់កុមារ
- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែកខួរក្បាល
- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវស្ថានភាពផ្នែក សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ

សម្គាល់៖

ផលប៉ះពាល់នៃកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ

- ជម្ងឺ និងការស្លាប់
- ការលូតលាស់ផ្នែករាងកាយ កាន់តែចុះខ្សោយ
- ការលូតលាស់ផ្នែកប្រាជ្ញា/ខួរក្បាល កាន់តែចុះខ្សោយ
- ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសំរាប់គ្រួសារ កាន់តែចុះខ្សោយ

សម្គាល់៖

អត្រាស្លាប់របស់កុមារមានកំរិតខ្ពស់ នៅកម្ពុជា៖

កុមារអាយុក្រោម ៥ឆ្នាំ ប្រហែល ៦0,000 នាក់ នៅកម្ពុជា បានស្លាប់ជារៀងរាល់ឆ្នាំ (៥0 % នៃការស្លាប់គឺមានការទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ)

រយៈពេលពី ៦ ទៅ ២៣ ខែ គឺជារយៈពេលដ៏ស្រួចស្រាវមួយ សំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍រាងកាយ និងខួរក្បាលរបស់កុមារ។ ការបាត់បង់ការលូតលាស់ និងការអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងអំឡុងពេលដំបូងនៃជីវិតនេះ គឺមិនអាចនឹងស្តារឡើងវិញបានឡើយ នៅក្នុងជីវិតរស់នៅជាបន្តបន្ទាប់មកទៀតនោះ។

នៅប្រទេសកម្ពុជាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ចំពោះកុមារអាយុក្រោម ៥ ឆ្នាំមាន៖

- ក្រេះក្រិន (៤២,៦% នៃកុមារអាយុក្រោម ៥ ឆ្នាំ មានភាពក្រិន)
- ទម្ងន់ក្រោមស្តង់ដារ (២៨%)
- ស្គមស្គាំង (កង្វះអាហារូបត្ថម្ភស្រួចស្រាវ) ៨,៦% (CDHS 2005)

កុមារកង្វះអាហារូបត្ថម្ភមានការថយចុះនូវភាពធន់ទៅនឹងជម្ងឺបង្ករោគ ពួកគេទំនងជានឹងស្លាប់ដោយសារជម្ងឺដែលកើតមានជាទូទៅក្នុងវ័យកុមារ ដូចជាជម្ងឺរាក និងជម្ងឺរលាកផ្លូវដង្ហើម។ ហើយចំពោះអ្នកដែលនៅរស់រានមានជីវិត ការមានជម្ងឺជាញឹកញាប់បានកាត់បន្ថយនូវស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភរបស់ពួកគេ ដោយធ្វើអោយពួកគេធ្លាក់ទៅក្នុងវដ្តដ៏គ្រោះថ្នាក់នៃការមានជម្ងឺឡើងវិញជារឿយៗ ធ្វើឱ្យមានភាពរអាក់រអួលដល់ការធំលូតលាស់ និងកាត់បន្ថយសមត្ថភាព ក្នុងការសិក្សា។

វដ្តនៃកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ

- ម្ដាយកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ
- ទារកកើតមិនគ្រប់គីឡូ
- កុមារកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ
- មនុស្សពេញវ័យកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ

សម្គាល់:

មូលហេតុ កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ

- មិនបានបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់រហូតដល់អាយុ៦ខែ
- មិនបានបរិភោគអាហារគ្រប់គ្រាន់/បរិមាណអាហារពេល ១ដងៗមិនបានគ្រប់គ្រាន់
- មិនបានបរិភោគអាហារអោយបានញឹកញាប់
- មិនបានទទួលអាហារប្រភេទផ្សេងៗគ្នាឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់
- មិនមានសារជាតិចិញ្ចឹមគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងអាហារ
- មានជម្ងឺ

សម្គាល់:

តើអ្វីជះឥទ្ធិពលទៅលើអ្វី?

ជម្ងឺ ←→ កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ←→ ជម្ងឺ

សម្គាល់៖

សញ្ញាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ

- ទម្ងន់តិចធៀបនឹងអាយុ - ទម្ងន់ក្រោមស្តង់ដារ
- កម្ពស់ទាបធៀបនឹងអាយុ - ក្រិន១ដងៗមិនបានគ្រប់គ្រាន់
- ទម្ងន់តិចធៀបនឹងកម្ពស់ - ស្គមស្គាំង

ជារឿយៗ អ្នកថែទាំកុមារមិនបានដឹងទេថា កូនរបស់ខ្លួនមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ

សម្គាល់៖

ទម្ងន់តិចធៀបនឹងអាយុ (ទម្ងន់ក្រោមស្តង់ដារ) គឺជាការរួមផ្សំរវាងកង្វះអាហារូបត្ថម្ភរ៉ាំរ៉ៃនិងកង្វះអាហារូបត្ថម្ភស្រួចស្រាវ ។

កម្ពស់ទាបធៀបនឹងអាយុ (ក្រិន) គឺជាសញ្ញានៃកង្វះអាហារូបត្ថម្ភរ៉ាំរ៉ៃ ។

ទម្ងន់តិចធៀបនឹងកម្ពស់ (ស្គមស្គាំង) គឺជាសញ្ញានៃកង្វះអាហារូបត្ថម្ភស្រួចស្រាវ ។ កង្វះអាហារូបត្ថម្ភដែលបានកើតឡើងក្នុងពេលកន្លងទៅថ្មីៗនេះ ។

ចំពោះកុមារកង្វះអាហារូបត្ថម្ភផ្នែកប្រូតេអ៊ីន និងថាមពលរ៉ាំរ៉ៃ មានទម្រង់ជាទូទៅ ២ : កង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ - ស្គមស្គាំង **(Marasmas)** និងកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ - ហើម **(Kwasiorkor).**

ទម្រង់នៃកង្វះអាហារូបត្ថម្ភអាស្រ័យទៅលើតុល្យភាពនៃប្រភពថាមពលដែលមានប្រូតេអ៊ីន និងគ្មានប្រូតេអ៊ីន ។

សញ្ញាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរៈ ហើម (KWASHIORKOR)

- ហើមជើង/ខ្នងជើង
- សក់ស្តើងមាន ពណ៌ក្រហម ស្លេក
- មុខមូល មើលទៅដូចជាព្រះចន្ទពេញវង់
- ស្បែកដៃ ជើងស្ងួតបែកស្រកា
- កុមារស្ងាត់ស្ងៀម មើលទៅគួរឱ្យកំសត់
- ទម្ងន់ហាក់ដូចជាធម្មតា

សម្គាល់៖

Kwashiorkor (អាចហៅម្យ៉ាងទៀតថា ជាទម្រង់ដែលមានភាពសើមហើម ឬក៏ទម្រង់ហើមនៃបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភផ្នែកប្រូតេអ៊ីននិងថាមពល) ដែលទាក់ទងទៅនឹងការផ្តាច់ដោះ មុនពេលកំណត់ ដែលតែងតែកើតឡើងជាញឹកញាប់នៅពេលមានគេមានប្អូនមួយទៀត ហើយការបំបៅដោះត្រូវបានជំនួសដោយប្អូនរបស់គេ។

ដូច្នេះកុមារ ដែលមានបញ្ហាក្វាស្យូគ័រ ទំនងជាចាស់ជាងកុមារដែលមានម៉ារ៉ាស់។ ក្វាស្យូគ័រក៏អាច បណ្តាលមកពីការមានជម្ងឺស្រួចស្រាវផងដែរ ហើយជារឿយៗ គឺជម្ងឺរលាកក្រពះពោះវៀន ឬក៏ការបង្ករោគផ្សេងៗទៀត។

ក្វាស្យូគ័រ ជាទូទៅមិនសូវកើតមានច្រើនដូចជម្ងឺម៉ារ៉ាស់ទេ។ ចំពោះក្វាស្យូគ័រ ភ្នាសរបស់កោសិកា ត្រូវធ្លុះធ្លាយបង្ក ឱ្យមានចលនាជាតិទឹកនិងជាតិប្រូតេអ៊ីនដែលរត់ក្នុងសរសៃឈាមត្រូវឆ្លងកាត់ចូលទៅក្នុងជាលិកា ដែលបណ្តាលឱ្យកើតមានភាពហើមនេះឡើងនៅតាមរាងកាយ (ជើង និងដៃ)។

សញ្ញាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ: ស្គមស្គាំង (Marasmus)

- មុខក្រៀមក្រំ មិនរីករាយ
- ចំណង់នៃការឃ្លានឡើងខ្លាំង (ឃ្លានជានិច្ច)
- មើលទៅមានភាពតានតឹងក្នុងចិត្ត
- ពោះ ឡើងប៉ោង
- ស្គម មានសាច់ដុំស្វិតតូច
- ទម្ងន់តិចធៀបទៅនឹងអាយុ

ម៉ារ៉ាស់ (Marasmus) (ក៏ហៅម្យ៉ាងទៀតថា ទម្រង់ស្គមនៃជម្ងឺកង្វះអាហារូបត្ថម្ភផ្នែកប្រូតេអ៊ីននិងថាមពល)៖ គឺជាទម្រង់មួយនៃកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ (PEM) ទម្រង់មួយទៀតគឺ ក្វាសយ៉ូគ័រ។

ម៉ារ៉ាស់ គឺជាទម្រង់មួយនៃកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ ដែលបណ្តាលមកពីការបរិភោគជាតិប្រូតេអ៊ីន និងកាឡូរី មិនបានគ្រប់គ្រាន់ ហើយតាមធម្មតាវាកើតឡើងនៅក្នុងឆ្នាំដំបូងនៃជីវិតរបស់កុមារ ដោយបណ្តាលឱ្យមានភាពស្គមស្គាំង ហើយមានការយឺតយ៉ាវក្នុងការធំលូតលាស់។

កត្តាចម្បងដែលបង្កឱ្យមានម៉ារ៉ាស់ ៖

- តំណាក់កាលពីការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយទៅដល់តំណាក់កាលផ្តល់ចំណីអាហារដែលមិនសូវសំបូរសារជាតិចញ្ចឹម។
- ជម្ងឺបង្ករោគស្រួចស្រាវនៅតាមផ្លូវក្រពះពោះវៀន។
- ជម្ងឺបង្ករោគរ៉ាំរ៉ៃ ដូចជាមេរោគអេដស៍ ឬ ជម្ងឺរបេង

ម៉ារ៉ាស់ បណ្តាលឱ្យមានការបាត់បង់ទម្ងន់ និងការប្រើប្រាស់ជាតិខ្លាញ់ និងសាច់ដុំ។ នៅបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ម៉ារ៉ាស់គឺជាទម្រង់មួយនៃបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភផ្នែក ប្រូតេអ៊ីន និងថាមពល ដែលកើតមានច្រើនជាងគេបង្អស់ចំពោះកុមារ។

ស្លាយទី ៤៨ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ

- ទឹកដោះម្តាយផ្ទុកទៅដោយសារជាតិចិញ្ចឹម សំខាន់ៗ
- ទឹកដោះដំបូងរបស់ម្តាយ គេហៅថា ទឹកដោះព្រៃ
- ទារកទាំងអស់ គួរត្រូវបានបំបៅដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ នៅ៦ខែដំបូង
- រក្សាទារកឱ្យមានសុខភាពល្អ
- នៅពេលទារកចាប់ផ្តើមទទួលអាហារបន្ថែមនៅអាយុ ៦ខែ គេក៏ត្រូវបន្តបំបៅដោយទឹកដោះម្តាយ រហូតដល់ ២ឆ្នាំយ៉ាងតិច

សម្គាល់៖

ទឹកដោះម្ដាយ គឺជាអាហារធម្មជាតិដំបូងបង្អស់ សំរាប់ទារក។ វាផ្ដល់នូវថាមពល និងសារជាតិចិញ្ចឹមគ្រប់មុខ ដែលទារកត្រូវការសំរាប់ខែដំបូងនៃជីវិត។ វាបន្តផ្ដល់រហូតដល់ទៅពាក់កណ្ដាលឬក៏លើសពីនេះ នៃតម្រូវការអាហារូបត្ថម្ភរបស់កុមារ ក្នុងអំឡុងពេល ៦ខែចុងក្រោយនៃឆ្នាំទី១ ហើយបន្តរហូតដល់ទៅ ១/៣ ក្នុងអំឡុងឆ្នាំទី ២ នៃជីវិតរបស់កុមារ។

ទឹកដោះម្ដាយលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែកវិញ្ញាណ និង ប្រាជ្ញាស្មារតី ហើយគាំពារទារកប្រឆាំងទៅនឹងជម្ងឺបង្ករដោយមេរោគ និងជម្ងឺរ៉ុាំរ៉ៃ។

សារៈសំខាន់ នៃការបំបៅកូន ដោយទឹកដោះម្តាយភ្លាមៗ

- ផ្តល់ឱ្យទារកនូវភាពកក់ក្តៅពីម្តាយ (ស្បែកប៉ះស្បែក)
- ជួយឱ្យមានភាពស្និទ្ធស្នាលរវាងម្តាយ និងកូន
- ជំរុញឱ្យទឹកដោះម្តាយឆាប់ចេញ

សម្គាល់៖

ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្ដាយភ្លាមៗបន្ទាប់ពីកើត គឺការដាក់ទារកទៅដោះម្ដាយ ក្នុងអំឡុងម៉ោងដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល។

ការដាក់ឱ្យស្បែកប៉ះស្បែក គឺជាចំណុចសំខាន់ដើម្បីលើកកម្ពស់ការចងមេត្រីភាពរវាង ម្ដាយ និងទារក និងជំរុញការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្ដាយភ្លាមៗ។ បន្ទាប់ពីសម្រាលភ្លាមៗ គេត្រូវជូតសម្ងួតទារកដោយថ្នមៗ ហើយដាក់ទារកទៅលើទ្រូងម្ដាយ។ ទាំងម្ដាយ ទាំងទារកត្រូវតែដណ្ដប់ដោយក្រណាត់ ឬភួយដែលមានភាពកក់ក្ដៅ។

សារៈសំខាន់នៃទឹកដោះដំបូង

- ផ្តល់ភាពស៊ាំទៅនឹងមេរោគដល់កុមារ
- ជួយសំអាតអាចម៍ព្រៃ (លាមកខ្មៅដំបូង)
- ផ្តល់ជីវជាតិសំខាន់ៗ ដូចជាជីវជាតិអា
- ជួយទប់ស្កាត់កុមារមិនឱ្យមានប្រតិកម្ម និងការមិនទទួលអាហារបាន

សម្គាល់៖

កូឡូស្រ្តុម គឺជាទឹកដោះដំបូង។ ទឹកដោះពិសេសនេះមានពណ៌លឿងទៅពណ៌ទឹកក្រូច ហើយមានភាពខាប់និងស្អិត។ វាមានជាតិខ្លាញ់ទាប ហើយមានជាតិកាបូអ៊ីដ្រាត ជាតិប្រូតេអ៊ីន និងអង្គបដិបក្ខប្រាណច្រើន ដើម្បីជួយរក្សាទារកឱ្យមានសុខភាពល្អ។ ទឹកដោះដំបូង គឺមានភាពងាយស្រួលនឹងរំលាយ ដូចនេះ វាគឺជាអាហារដ៏ល្អឥតខ្ចោះដំបូងសំរាប់ទារក។

នៅពេលដែលទារកត្រូវបានបំបៅដោះភ្លាមៗនិងញឹកញាប់ ដោះម្តាយនឹងចាប់ផ្តើមផលិតទឹកដោះទុំ នៅជុំវិញថ្ងៃទី ៣ ឬថ្ងៃទី ៤ បន្ទាប់ពីសម្រាល។ ទឹកដោះម្តាយនៅពេលនោះនឹងបង្កើនបរិមាណ ហើយជាទូទៅនិងចាប់ផ្តើមទៅជារាវ ហើយនិងមានពណ៌សជាងមុនវិញ។

នៅក្នុងរយៈពេល ២-៣ ថ្ងៃដំបូង គឺជាការសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ដែលត្រូវបំបៅទារកដែលទើបនឹងកើតដោយទឹកដោះម្តាយយ៉ាងហោចណាស់ ៨ ទៅ ១២ ដង ក្នុងរយៈពេល២៤ ម៉ោង ហើយបើកាន់តែញឹកញាប់ជាងនេះទៀតគឺកាន់តែល្អប្រសើរ។ ការធ្វើបែបនេះនឹង ធ្វើឱ្យទារកទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍គ្រប់បែបយ៉ាងទាំងអស់របស់ទឹកដោះដំបូង និងក៏ជួយរំញោចដល់ការផលិតទឹកដោះទុំឱ្យបានច្រើន។ ការបំបៅដោះកាន់តែញឹកញាប់ក៏ជួយការពារ ជម្ងឺលាសដោះរបស់ម្តាយផងដែរ។

សារៈសំខាន់នៃ ការបំបៅកូនដោយ ទឹកដោះម្ដាយតែមួយមុខគត់

- ផ្ដល់សារជាតិចិញ្ចឹមដែលទារកត្រូវ ការពិតៗ
- ជួយទារកឱ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍
- ជួយពន្យារនូវការមានផ្ទៃពោះសារជាថ្មី
- ជួយគាំពារសុខភាពរបស់ម្ដាយ (ដូចជា ការពារភាពស្លេកស្លាំង និងជម្ងឺមហារីកដោះ/ដៃស្បូន)

សម្គាល់៖

ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ មានន័យថា ទារកត្រូវបានផ្តល់តែទឹកដោះម្តាយតែ ប៉ុណ្ណោះ ហើយមិនត្រូវផ្តល់អ្វីផ្សេងទៀតឡើយ-គឺមិនត្រូវផ្តល់ទឹកដោះផ្សេងទៀត ចំណីអាហារ ភេសជ្ជៈផ្សេងៗ និងសូម្បីតែទឹក។

ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ ផ្តល់ដល់ទារកនូវការចាប់ផ្តើមនៃជីវិតដ៏ល្អបំផុត។ វាធ្វើឱ្យទារកកាន់តែឆ្លាត ដោយមានប្រាជ្ញាកាន់តែខ្ពស់ហើយនិងជួយដល់ការអភិវឌ្ឍន៍បានយ៉ាងល្អប្រសើរបំផុត។

ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ មានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុងការការពារជម្ងឺបង្ករោគដូចជា ជម្ងឺរាក និងជម្ងឺរលាកផ្លូវដង្ហើមស្រួចស្រាវ ដែលកើតមាននៅក្នុងវ័យដំបូងរបស់ទារក ហេតុនេះវានឹងជួយកាត់បន្ថយនូវអត្រាស្លាប់របស់ទារក។

អាហារដែលបានផ្តល់ឱ្យដល់ទារកមុនការបំបៅដោយទឹកដោះដំបូង មានដូចជាទឹក ទឹកតែ ទឹកផ្លែឈើ។ អាហារទាំងនេះ គឺមិនចាំបាច់ឡើយ ហើយវាអាចបង្កបញ្ហាដល់ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ ដោយបង្កអោយទារកមានអារម្មណ៍ឆ្អែត។

អាហារដែលបានផ្តល់ឱ្យទារកមុនការបំបៅដោយទឹកដោះម្តាយ អាចបង្កបញ្ហាដល់ទារក ប្រសិនបើជាតិទឹក ដែលបានផ្តល់ឱ្យនោះមិនស្អាត។

ទឹកដោះម្តាយផ្តល់នូវគ្រប់ជាតិទឹកទាំងអស់ ដែលទារកត្រូវការ នៅក្នុងរយៈពេល ៦ ខែដំបូង។

ការបំបៅដោះកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ អាចពន្យាការមានរដូវជាថ្មីឡើងវិញ និងផ្តល់ការការពារប្រឆាំងនឹងការមានផ្ទៃពោះថ្មីមួយទៀត នៅក្នុងអំឡុងពេល ៦ ខែដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល។

សារៈសំខាន់នៃ ការបំបៅកូនដោយ ទឹកដោះម្ដាយតែមួយមុខគត់

- ទារកត្រូវតែបំបៅដោយទឹកដោះម្ដាយតែមួយមុខគត់ សំរាប់រយៈពេល ៦ ខែដំបូង
- បំបៅកូនដោយទឹកដោះម្ដាយតែមួយមុខគត់
- មិនត្រូវផ្ដល់អាហារផ្សេងៗ សូម្បីតែ ទឹកក៏មិនចាំបាច់ដែរ

សម្គាល់៖

ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ គឺផ្តល់ដល់ទារក នូវទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់សំរាប់រយៈពេល ៦ ខែដំបូង។ ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់រយៈពេល៦ខែ គឺជាវិធីចិញ្ចឹមទារកដ៏ល្អប្រសើរបំផុត។ ទឹកដោះម្តាយមាននូវគ្រប់សារជាតិចិញ្ចឹមទាំងអស់និងវត្ថុរាវផ្សេងៗទៀតដែលទារកត្រូវការក្នុងរយៈពេល៦ខែដំបូងនៃជីវិតរបស់ពួកគេ។

ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ អាចជួយកាត់បន្ថយនូវអត្រាស្លាប់របស់ ទារកដែលបណ្តាលមកពីជម្ងឺ ដែលកើតមានជាទូទៅនៅកុមារភាព ដូចជាជម្ងឺរាក ឬជម្ងឺរលាកសួត និងជួយឱ្យទារកឆាប់ជាសះស្បើយពីជម្ងឺ។

ស្ថានភាពបីបំបៅ និង ការដាក់មាត់ផ្អឹបទៅនឹងដោះបានល្អ

- ម្តាយមានសភាពសម្រាក និងផាសុកភាព
- ខ្លួនទារកនៅជាប់នឹងម្តាយ
- ក្បាលនិងដងខ្លួនទារកត្រង់
- ចង្ការទារកប៉ះទៅនឹងដោះ
- ខ្លួនទាំងមូលរបស់ទារកត្រូវបានទ្រ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ៥៣ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ស្ថានភាពបីបំបៅ និងការដាក់មាត់ផ្អឹប ទៅនឹងដោះបានល្អ

- មាត់ទារកបើកធំ
- បបូរមាត់ខាងក្រោមរលាស់ចេញក្រៅ
- អណ្តាតទារកគ្រប់ជុំវិញដោះ
- ថ្ពាល់ទារកឡើងមូល
- ទារកជញ្ជក់មួយៗខ្លាំងៗ និងសម្រាកម្តងៗ
- អាចឃើញ ឬឮសម្លេងលេបទឹកដោះ

សម្គាល់៖

ស្ថានភាពបឺបំពៅ និងការដាក់មាត់ផ្អឹប ទៅនឹងដោះមិនបានល្អ

- ស្មាឡើងតឹង ទ្រេតខ្លួនទៅលើទារក
- ខ្លួនទារកមិននៅជាប់នឹងខ្លួនម្តាយ
- ករបស់ទារករមួល
- ចង្ការបស់ទារកមិនប៉ះទៅនឹងដោះ
- ដៃម្តាយទ្រតែស្មា និងក្បាលទារកប៉ុណ្ណោះ

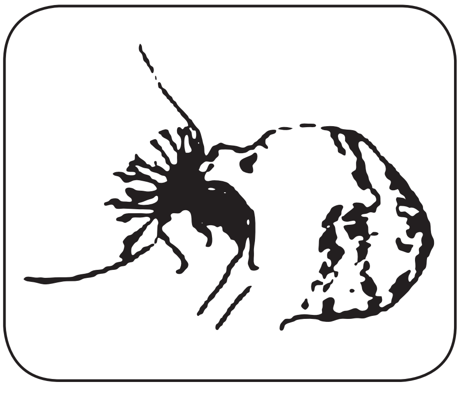

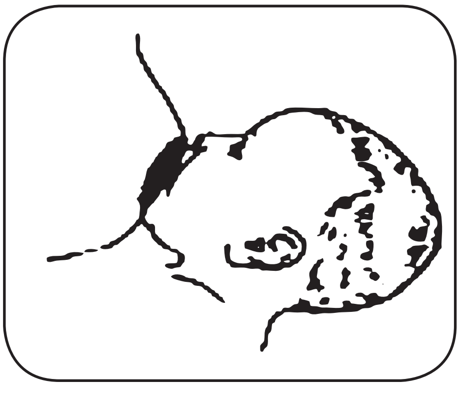

សម្គាល់៖

ស្ថានភាពបីបំពៅ និងការដាក់មាត់ផ្អឹប ទៅនឹងដោះមិនបានល្អ

- មាត់ទារកមិនបើកធំទេ
- បបូរមាត់ខាងក្រោមខ្ទរចូលក្នុង
- មិនឃើញអណ្ដាតទារក
- ថ្ពាល់ទារកឡើងតឹង ឬផត
- រង្វង់ខ្មៅជុំវិញដោះសល់ច្រើននៅពីក្រោមបបូរមាត់ទារក
- ទារកជញ្ជក់ញាប់ៗ
- អាចឮសម្លេងជញ្ជាក់ទឹកដោះ

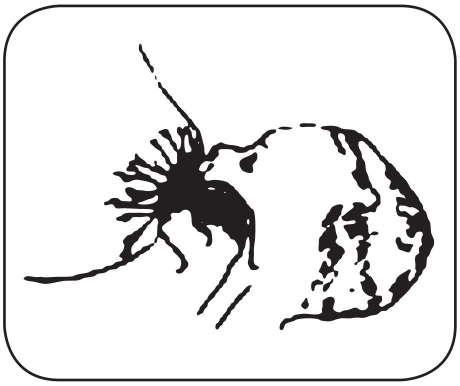

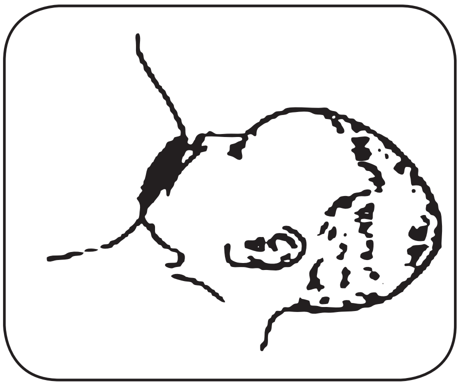

សម្គាល់៖

ការច្របាច់យកទឹកដោះម្តាយ

ធ្វើឡើងនៅពេលណាដែលម្តាយ និងកុមារមិនអាចនៅជាមួយគ្នា

- លាងសំអាតដៃ
- លាងសំអាតពែង/កែវ
- ច្របាច់យកទឹកដោះម្តាយ
- គ្របពែង ឬកែវ
- អាចទុកទឹកដោះបានរហូតដល់៨ម៉ោង

សម្គាល់៖

បញ្ហាដែលកើតមាន អំពីការបំបៅដោះកូន

ការលំបាកដែលជួបប្រទះ	សារសំរាប់ការផ្ដល់ប្រឹក្សា
ទឹកដោះមានមិនគ្រប់គ្រាន់	បំបៅកូនរៀងរាល់ ២-៣ម៉ោងម្ដង ។ ម្ដាយគួរផឹកទឹកយ៉ាងហោចណាស់ឱ្យបានពីរលីត្រក្នុងមួយថ្ងៃ ។ បរិភោគអាហារបន្ថែមមួយពេលទៀតក្នុង១ថ្ងៃ និងបរិភោគអាហារក្រៅពេល ដែលមានសារជាតិចិញ្ចឹម បន្ថែមទៀត ដូចជាផ្លែឈើ ជាដើម ។
លាសដោះ	យកក្រណាត់ក្ដៅអ៊ុនៗ ស្អំពីលើដោះរយៈពេល៥នាទី មុនពេលបំបៅដោះម្ដងៗ ។ ប្រសិនបើទារក មានការពិបាកក្នុងការដាក់បៅ ច្របាច់ដោះថ្នមៗ ឱ្យទឹកដោះចេញខ្លះ មុនដាក់ឱ្យកូនបៅ ។ បំបៅដោះកូនរៀងរាល់ ២ ទៅ ៣ម៉ោងម្ដង ។ ច្របាច់ទឹកដោះដែលនៅសល់ចេញ បន្ទាប់ពីបំបៅកូន ។
ក្បាលដោះមានស្នាមប្រេះ និងមានការឈឺចាប់	រក្សាដោះឱ្យស្ងួតនិងស្អាតជានិច្ចបន្ទាប់ពីបំបៅម្ដងៗ ។ ចាប់ផ្ដើមបំបៅដោះកូននៅខាង ដែលមិនសូវឈឺមុន ។ នៅពេលបញ្ចប់នៃការបំបៅ យកទារកចេញពីដោះដោយថ្នមៗ ។
ក្បាលដោះលឺបចូលក្នុង (ដោះខ្វាក់)	យកតួស៊ីរាំងទទេបឺតទាញក្បាលដោះចេញក្រៅ មុនពេលបំបៅដោះកូន ។

សម្គាល់៖

ម្តាយផ្ទុកមេរោគអេដស៍ និងជម្រើសក្នុងការចិញ្ចឹម

- គួរទទួលការប្រឹក្សាអំពីជម្រើសនៃការចញ្ចឹមកូន ជាមួយបុគ្គលិកសុខាភិបាលដែលបានទទួល ការបណ្តុះបណ្តាល (អ្នកផ្តល់ព័ត៌មានអំពី PMTCT បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព ឬមន្ត្រីពេទ្យបង្អែកដែលបានបណ្តុះបណ្តាលក្រុមថែទាំជម្ងឺអេដស៍កុមារ និងអ្នកពិគ្រោះយោបល់បុគ្គលិកអង្គការដែលបានបណ្តុះបណ្តាល)
- អាស្រ័យទៅលើ កាលៈទេសៈរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ
- ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ ត្រូវបានណែនាំឱ្យធ្វើសំរាប់រយៈពេល៦ខែដំបូង បើមិនមានការចិញ្ចឹមអាចជំនួសអាចលៃលករកបាន អាចធ្វើទៅបានសមស្រប មាននិរន្តរភាព និងមានសុវត្ថិភាព (AFASS)
- ក្រុមថែទាំតាមផ្ទះ ក្រុមទ្រទ្រង់ម្តាយ អ្នកផ្តល់ការថែទាំសហគមន៍ផ្តល់ការគាំទ្រគាំទ្រចំពោះម្តាយនៅសហគមន៍

ការផ្តល់ប្រឹក្សា

ជម្រើសការចិញ្ចឹមទារកគឺអាស្រ័យទៅលើកាលៈទេសៈ របស់បុគ្គលជាម្តាយម្នាក់ៗព្រោះៈ ជម្រើសដ៏សមស្របបំផុត គឺអាស្រ័យទៅលើសភាពរបស់ស្ត្រីម្នាក់ៗ រួមមានស្ថានភាពសុខភាពនិងស្ថានភាពនៅមូលដ្ឋានរបស់គាត់។ ប៉ុន្តែក៏ ត្រូវផ្អែកលើការផ្តល់ប្រឹក្សា និងការគាំទ្រជាក់លាក់ដែលគាត់បានទទួល។

តាមអនុសាសន៍របស់ក្រសួងសុខាភិបាល គឺត្រូវធ្វើការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់រហូតដល់រយៈពេល៦ខែ បើសិនជាការចិញ្ចឹមជំនួសមិនអាចឆ្លើយតបទៅនឹងគោលការណ៍ **AFASS** បាន ៖

១. **ដែលអាចទទួលយកបាន** : ម្តាយយល់ឃើញថា គ្មានឧបសគ្គរាំងពីវប្បធម៌និងសង្គមក្នុងការចិញ្ចឹមដោយការផ្តល់អាហារជំនួស និងត្រូវបានគាំទ្រដោយសមាជិកគ្រួសារ និងសហគមន៍

២. **ដែលអាចធ្វើបាន** : ម្តាយនិងក្រុមគ្រួសារមានពេលវេលា ចំណេះដឹង ជំនាញ និងធនធានផ្សេងៗទៀតគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីរៀបចំអាហារជំនួស និងបញ្ចុកទារកបានដល់ទៅ១២ដង ក្នុង២៤ម៉ោង

៣. **ដែលអាចលៃលកករកបាន** : ម្តាយនិងគ្រួសារ អាចចំណាយទៅលើតម្លៃនៃអាហារជំនួសនោះ និងទៅលើសម្ភារៈចាំបាច់សំរាប់រៀបចំ

៤. **ដែលមាននិរន្តរភាព** : ការផ្គត់ផ្គង់នៃការចិញ្ចឹមដោយអាហារជំនួសមិនមានអាក់ខាន ក្នុងរយៈពេល ១ឆ្នាំ ឬយូរជាងនេះ។

៥. **សុវត្ថិភាព** : អាហារជំនួស ត្រូវរៀបចំទុកដាក់ត្រឹមត្រូវ និងប្រកបដោយអនាម័យ (ឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ស្អាត ដៃស្អាត) និងមានសារជាតិចិញ្ចឹមគ្រប់គ្រាន់។

ការលើកកម្ពស់ការលូតលាស់

- ដើម្បីលើកកម្ពស់ការកើនទម្ងន់ឱ្យបានសមស្រប និងការអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែករាងកាយ និងខួរក្បាលរបស់កុមារ
- អនុវត្តទៅតាមអនុសាសន៍ ដែលមាននៅលើផ្ទាំងសន្លឹកផ្ទាត់ស្ដីពីការចិញ្ចឹមទារកនិងកុមារតូច

សម្គាល់៖

ការលើកកម្ពស់ការលូតលាស់

រួមបញ្ចូលទាំងការផ្តល់នូវសំណុំដ៏មានសារៈសំខាន់នៃកិច្ចអន្តរាគមន៍ ដែលមានបង្ហាញភស្តុតាងមួយចំនួន ដែលជួយលើកកម្ពស់ការលូតលាស់ឱ្យបានល្អប្រសើរបំផុត និងដោះស្រាយមូលហេតុចំពោះមុខនៃការលូតលាស់មិនបានល្អ រួមមាន ៖

- ការអប់រំអាហារូបត្ថម្ភ រួមទាំងការផ្តល់ប្រឹក្សាពីការចិញ្ចឹមទារក និងកុមារតូច
- គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា និងមីក្រូសារជាតិផ្សេងៗទៀត
- ការទម្លាក់ព្រូនរាល់ ៦ខែម្តង នៅពេលកុមារអាយុបាន ១ឆ្នាំ
- ការការពារ និងព្យាបាលជម្ងឺ (ជម្ងឺរលាកផ្លូវដង្ហើមស្រួចស្រាវ ជម្ងឺរាក ជម្ងឺគ្រុនចាញ់)

កិច្ចអន្តរាគមន៍គាំទ្រសំខាន់ៗ គួររួមបញ្ចូលនូវអាហារូបត្ថម្ភរបស់ម្តាយ អនាម័យទឹក និងបរិស្ថាន ការព្យាបាលជម្ងឺកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ និងអាហារដែលបញ្ចូលមីក្រូសារជាតិ ។

នៅប្រទេសកម្ពុជា បន្ទាប់ពីអាយុ ៦ខែ កុមារតិចតួចណាស់ដែលបានទទួលអាហារបន្ថែមដែលមានគុណភាព និងបរិមាណសមស្រប ដែលជាភស្តុតាង គេអាចមើលឃើញតាមរយៈការធំលូតលាស់មិនបានល្អ និងការកើតមានភាពស្លេកស្លាំងកំរិតខ្ពស់ ក្នុងចំណោមកុមារអាយុក្រោម ៥ ឆ្នាំ ជាពិសេសកុមារអាយុចាប់ពី ៦-២៣ ខែ ។

ស្លាយទី ៦១ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ផ្ទាំងសន្លឹកផ្ទាត់ អាហារូបត្ថម្ភស្តីពីការ ចិញ្ចឹមទារក និងកុមារតូច

សម្គាល់:

ការផ្ដល់អាហារបន្ថែម : សណ្ឋាន ចំនួនដង និងបរិមាណ នៃអាហារដែលត្រូវផ្ដល់ជាបន្ថែម នៅពេលបន្តបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្ដាយ

អាយុ	សណ្ឋានអាហារ	ចំនួនដង	បរិមាណអាហារ ១ ពេលៗ
៦ ខែ	ចាប់ផ្ដើមពីបបរគ្រឿងខាប់ ឬ អាហារដែលពាចម៉ត់ល្អ ចេក ដំឡូងផ្លា ល្ពៅ ដែលបានចម្អិន ។ល ។	ចាប់ផ្ដើមផ្ដល់អាហារ២ពេលក្នុង ១ថ្ងៃ ជាមួយការបំបៅដោះម្ដាយ ឱ្យបានញឹកញាប់យ៉ាងហោច ៨ ដង ក្នុងមួយថ្ងៃ	ចាប់ផ្ដើមពី ២-៣ ស្លាបព្រាបាយ ពេញក្នុង ១ ពេលៗ
៧-៨ ខែ	ផ្ដល់បបរគ្រឿងខាប់ អាហារដែលពាចម៉ត់ល្អ	បង្កើនដល់៣ដងក្នុងមួយថ្ងៃ ជាមួយការបំបៅដោះម្ដាយឱ្យបានញឹកញាប់ យ៉ាងហោច ៨ដងក្នុងមួយថ្ងៃ	បង្កើនបន្តិចម្ដងៗ រហូត ដល់កន្លះចានចង្កឹះ ក្នុង១ពេលៗ
៩-១១ ខែ	បបរគ្រឿងខាប់ អាហារចិញ្ច្រាំ ឬពាចម៉ត់ល្អ និង អាហារដែលកុមារអាចកាន់បាន	៣ពេលក្នុង១ថ្ងៃ បន្ថែមអាហារក្រៅពេល ១ពេល នៅចន្លោះអាហារពេល និងបន្តការបំបៅដោះម្ដាយ យ៉ាងហោច៦ដង ក្នុងមួយថ្ងៃ	បង្កើនបន្តិចម្ដងៗ រហូតដល់ កាចចានចង្កឹះ
១២-២៤ ខែ	អាហារគ្រួសារ កិន/ពាច ឬ ចិញ្ច្រាំបើចាំបាច់ បបរគ្រឿងខាប់	៣ពេលក្នុង១ថ្ងៃ និងបន្ថែមអាហារក្រៅពេល២ពេល នៅចន្លោះអាហារពេល និងនៅបន្តបំបៅដោះម្ដាយទៅតាមកុមារចង់ យ៉ាងហោច៣ដងក្នុងមួយថ្ងៃ	ពេញ១ចានចង្កឹះ

(១) បើកុមារមិនបានបំបៅដោយទឹកដោះម្ដាយទេ ត្រូវផ្ដល់អាហារពេល១_២ពេលបន្ថែមក្នុងមួយថ្ងៃ

ការបញ្ចុកសកម្ម

- ឥរិយាបទគំរូ
- ចំណាយពេលដើម្បីបញ្ចុកកូន
- លើកទឹកចិត្តកូនឱ្យញ៉ាំអាហារចម្រុះ
- ផ្ដល់បរិមាណឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមអាយុ
- ជួយកូនឱ្យញ៉ាំអាហារ
- ផ្ដល់អាហារដែលកូនអាចកាន់ញ៉ាំបាន

សម្គាល់៖

ការចិញ្ចឹមសកម្មរួមមានការធ្វើឱ្យមានការសប្បាយពេលបញ្ចុកអាហារ ប្រកាន់យកអាកប្បកិរិយាថែទាំ និងចំណាយពេលគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបញ្ចុកអាហារ។ ចំណាយពេលនេះ ដើម្បីនិយាយ និងលេងជាមួយទារក ដើម្បីរំញោចដល់ការឃ្លាន និង ការអភិវឌ្ឍន៍របស់ទារក។

អាហារដែលអាចចាប់កាន់បាន ៖ នៅពេលកុមារមានអាយុធំល្មមគ្រប់គ្រាន់នឹងអាចចាប់កាន់អាហារនៅដៃរបស់គេបាន សូមផ្តល់អាហារក្រៅពេល ដូចជាដុំផ្លែឈើ (ចេក/ល្ហុង) ដូចនេះកុមារអាចរីករាយនឹងការបរិភោគដោយខ្លួនឯង។

នៅពេលដែលកុមារមានអាយុ ១-២ ឆ្នាំ អាហារគួរដាក់ចានដោយឡែក និងជម្រុញឱ្យវាបរិភោគដោយខ្លួនឯង។ ការបរិភោគនៅពេលជាមួយគ្នា និងនៅកន្លែងជាមួយគ្នាដូចសមាជិកគ្រួសារដទៃផ្សេងទៀត ក៏ជួយដល់ការធ្វើឱ្យល្អប្រសើរឡើងនូវការឃ្លានអាហារ និងចៀសវាងការមិនសូវចាប់អារម្មណ៍របស់កុមារក្នុងការបរិភោគ។

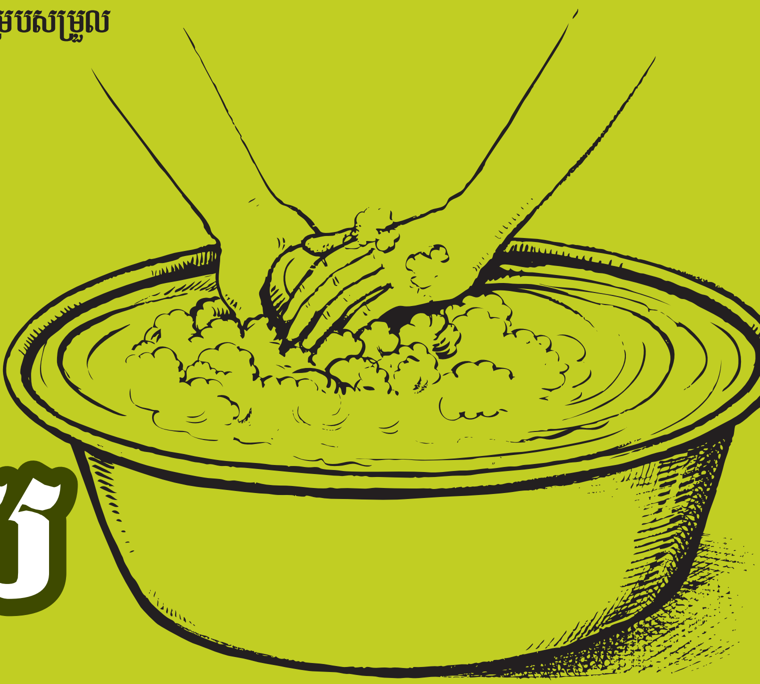

អនាម័យ

- លាងដៃ
- ប្រើសាប៊ូ
- ថែទាំ/សំអាតរបស់របរប្រើប្រាស់ក្នុងផ្ទះបាយ
- លាងបន្លែ និងផ្លែឈើឱ្យបានល្អ

សម្គាល់៖

អនាម័យ

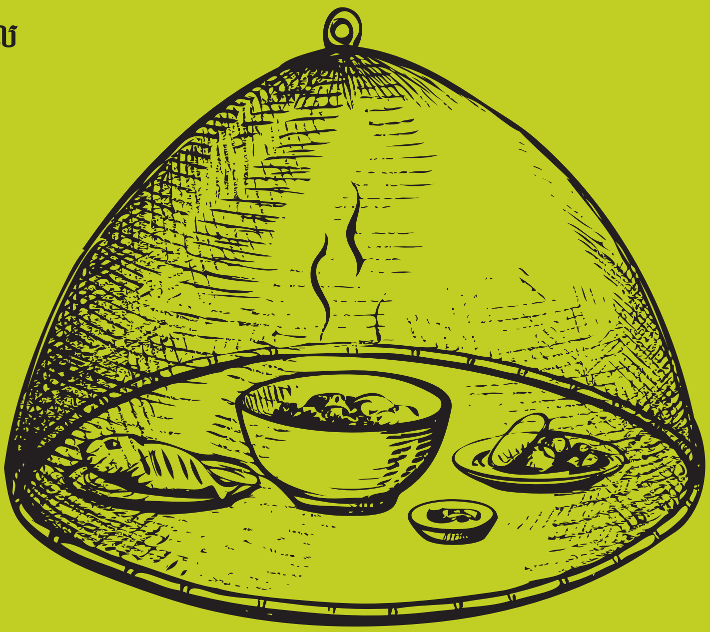

- ដាំទឹកផឹកឱ្យឆ្អិនល្អ
- ចម្អិន ត្រីនិងសាច់ឱ្យបានឆ្អិនល្អ
- ផ្តល់តែអាហារដែលចម្អិនហើយ ថ្មីៗ
- រក្សាទុកអាហារដែលចម្អិនហើយ នៅក្នុងប្រដាប់គ្រប ដើម្បីការពារសត្វរុយ

បើសិនជាត្រូវរក្សាទុកដាក់អាហារដែលចម្អិនរួច:

- រក្សាទុកដាក់អាហារដែលចម្អិនហើយឱ្យត្រជាក់
- កំដៅអាហារឡើងវិញ មុនពេលបរិភោគ

សម្គាល់៖

សារគន្លឹះសំរាប់ការលើកកម្ពស់ការលូតលាស់

- ការដាក់ឱ្យស្បែក ប៉ះស្បែកបន្ទាប់ពីសម្រាល
- ចាប់ផ្តើមបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយឱ្យបានឆាប់ (ក្នុងម៉ោងដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល)
- មិនត្រូវផ្តល់អ្វីផ្សេងទៀតសូម្បីតែទឹក មុនការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ
- បំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ រហូតដល់អាយុ ៦ខែ
- បន្តបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយឱ្យបានលើសពី២ឆ្នាំ

សម្គាល់៖

សារសំរាប់ការលើកកម្ពស់ការលូតលាស់

- ផ្តល់អាហារបន្ថែមដល់កុមារ សមស្របទៅតាមអាយុរបស់ពួកគេ
- "បបរបគ្រឿង" (អាយុ ៦ខែ -១២ខែ)
- អាហារគ្រួសារ (អាយុ លើសពី១ ឆ្នាំ)
- ត្រូវបំបៅកូនឈឺដោយទឹកដោះម្តាយ ឱ្យបានកាន់តែញឹកញាប់ថែមទៀត។ បើកុមារអាយុលើសពី ៦ខែ ត្រូវផ្តល់ វត្ថុរាវ និងអាហារបន្ថែមទៀត
- ទារកកើតមិនគ្រប់គីឡូ ត្រូវបំបៅ/បញ្ចុកអាហារឱ្យបានញឹកញាប់
- កុំប្រើទឹកដោះគោម្សៅ
- ផ្តល់ប្រឹក្សាដល់ម្តាយដែលមានផ្ទុកមេរោគអេដស៍ អំពីជម្រើសនៃការចិញ្ចឹមកូន

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ៦៧ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ឧទាហរណ៍ផ្នែកខាងមុខ និង ក្រោយនៃប័ណ្ណសុខភាពកុមារ

សម្គាល់៖

ការវាយតម្លៃការលូតលាស់ យោងទៅដល់ការវាស់វែងការលូតលាស់របស់កុមារ (តាមធម្មតា ទម្ងន់ធៀបនឹងអាយុ) ដោយធៀបទៅនឹងស្តង់ដារនៃការលូតលាស់ដែលគេរំពឹងទុកចំពោះកុមារ ដែលមានអាហារូបត្ថម្ភល្អ ស្ថិតនៅក្នុងអាយុដូចគ្នា។

ការពិនិត្យគាំទ្រការលូតលាស់ យោងទៅដល់ការវាយតម្លៃដដែលៗ និងទៀងទាត់នៃទម្ងន់របស់កុមារ ដោយប្រៀបធៀបទៅនឹងស្តង់ដារនៃការលូតលាស់ និងដោយប្រៀបធៀបទៅនឹងការវាយតម្លៃទម្ងន់កាលពីលើកមុន និងពេលថ្មីៗ ចំពោះកុមារតែមួយដដែល។

នៅប្រទេសកម្ពុជា ការថ្លឹងកុមារគួរធ្វើឡើងនៅពេលកើត ហើយនៅពេលចូលរួមការថែទាំសុខភាពនៅមូលដ្ឋានសុខាភិបាល ដូចជានៅពេលកុមារមកទទួលថ្នាំបង្ការ (អាទិត្យទី ៦ ១០ ១៤ និងខែ ទី៩) ក្នុងអំឡុងពេលជុំចែកចាយជីវជាតិអា និងនៅពេលកុមារមកពិនិត្យថែទាំ ពេលមានជម្ងឺ។

ការគាំទ្រនិងការផ្តល់ប្រឹក្សាគួរផ្តល់ទៅឱ្យអ្នកថែទាំកុមារដែលមានទម្ងន់មិនច្បាស់លាស់ និងដល់អ្នកថែទាំកុមារដែលមានពិន្ទុហ្ស៊ិតនៃទម្ងន់ធៀបនឹងអាយុទាបជាង 2SD (ដូចដែលបានកំណត់ដោយ គំនូឪយ៉ាក្រាមនៃទម្ងន់ធៀបនិងអាយុនៅលើប័ណ្ណសុខភាពកុមារ)

តារាងវាយតម្លៃការលូតលាស់

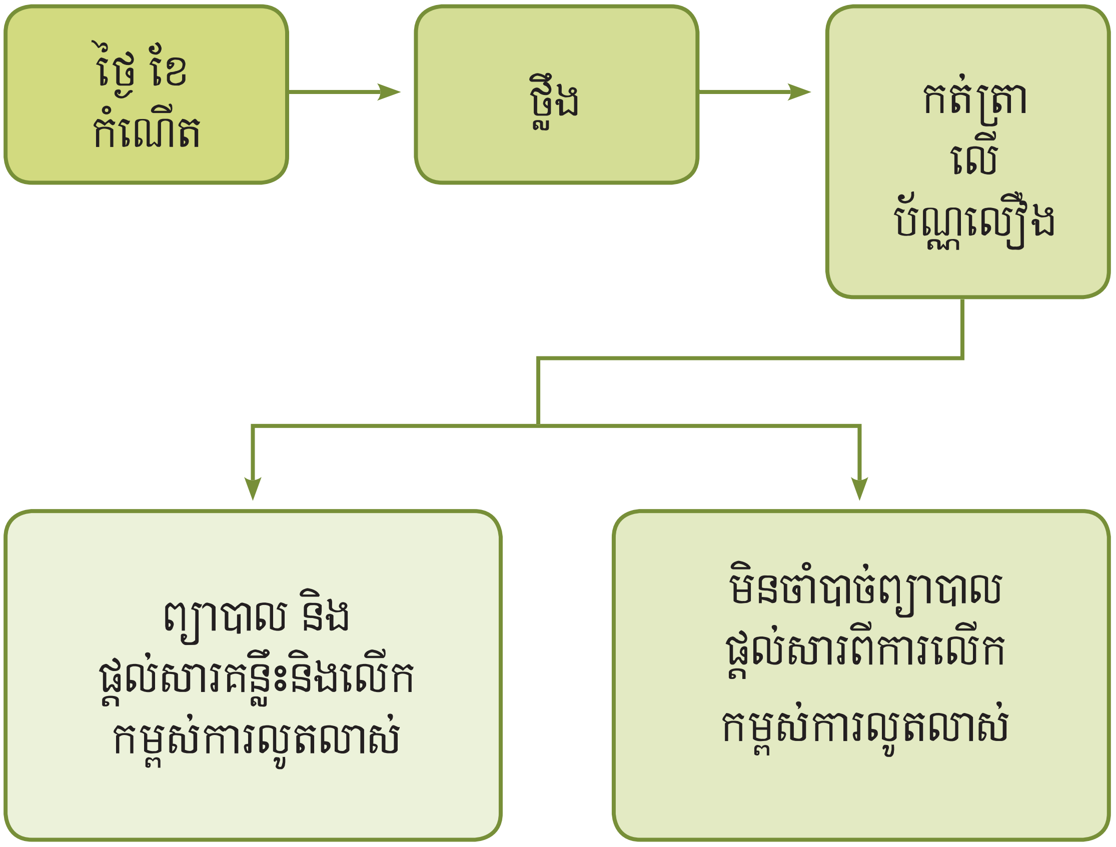

សម្គាល់៖

តារាងព្យាបាល

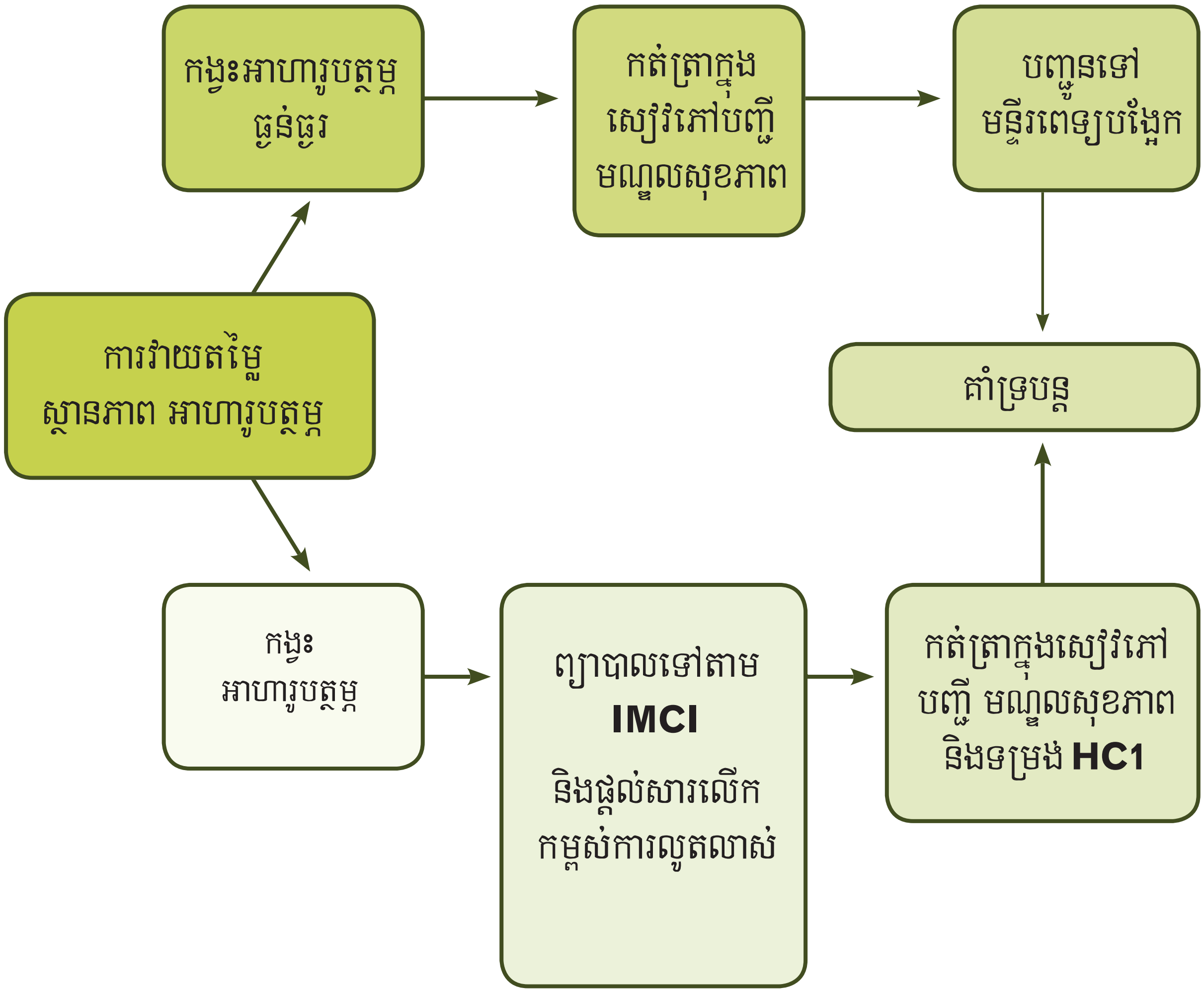
ការវាយតម្លៃ ស្ថានភាព អាហារូបត្ថម្ភ
កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ធ្ងន់ធ្ងរ
កត់ត្រាក្នុង សៀវភៅបញ្ជី មណ្ឌលសុខភាព
បញ្ជូនទៅ មន្ទីរពេទ្យបង្អែក
គាំទ្របន្ត
កង្វះ អាហារូបត្ថម្ភ
ព្យាបាលទៅតាម IMCI និងផ្តល់សារលើក កម្ពស់ការលូតលាស់
កត់ត្រាក្នុងសៀវភៅ បញ្ជី មណ្ឌលសុខភាព និងទម្រង់ HC1

សម្គាល់៖

ឧទាហរណ៍ប័ណ្ណសុខភាពកុមារ តារាងវាយតម្លៃការលូតលាស់ មិនទាន់បានបញ្ចប់

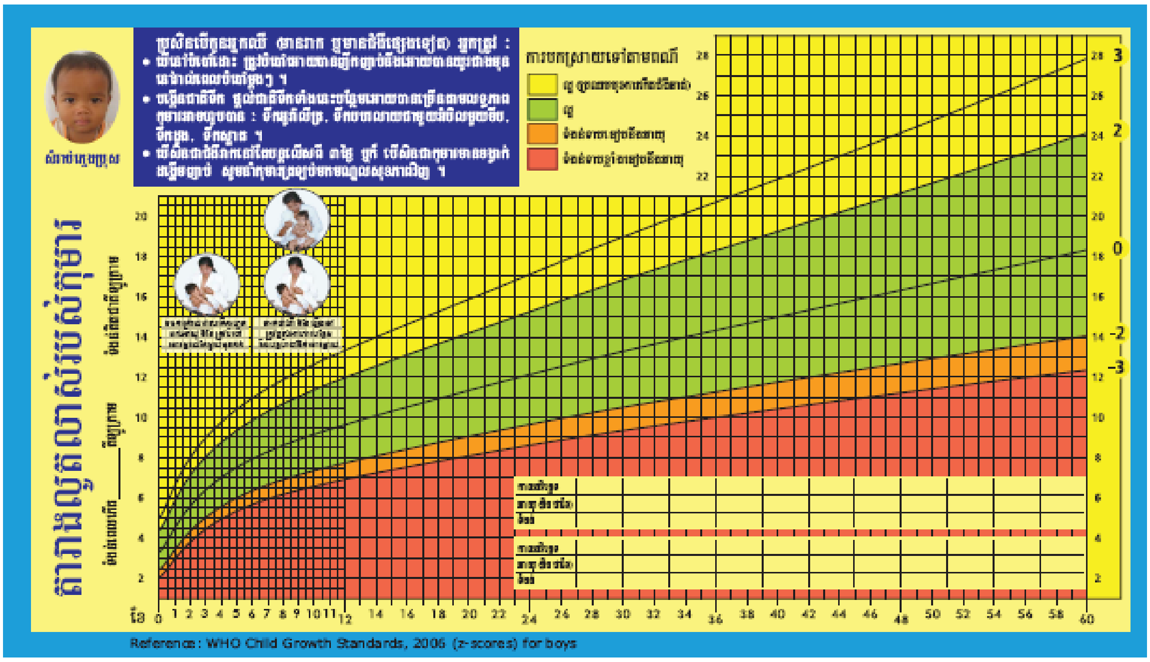

សម្គាល់៖

លំហាត់ គ ផល្លា

- សំនួរ
- ដំបូន្មាន/ការណែនាំ
- ការគាំទ្រ

សម្គាល់:

ស្លាយទី ៧១ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

លំហាត់ គ មុនី

- សំនួរ
- ដំបូន្មាន/ការណែនាំ
- ការគាំទ្រ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ៧៣ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

លំហាត់ ឃ – តើដារ៉ាវុទ្ធ កំពុងលូតលាស់ឬ?

សម្គាល់៖

គោលបំណង ថ្ងៃទី ៣

- ដើម្បីរំលឹកពីមេរៀនដែលបានរៀនពីកម្មវិធីចិញ្ចឹមទារក និងកុមារតូចពីម្សិលមិញ
- ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលពីជំនាញផ្តល់ប្រឹក្សាក្នុងសកម្មភាពចិញ្ចឹមទារក និងកុមារតូច
- ដើម្បីផ្តល់ចំណេះដឹង ស្តីពីកម្មវិធីជីវជាតិអា
- ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ ស្តីពីការចែកចាយ**ជីវជាតិអា**

សម្គាល់:

គោលបំណងជំនាញថ្ងៃទី ៣

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង :

១. ផ្តល់សារគន្លឹះនៃការចិញ្ចឹមទារកនិងកុមារ ទៅឱ្យម្តាយ និងអ្នកថែទាំកុមារ

២. កំណត់បានពីអាហារដែលសំបូរជីវជាតិអា និងជំរុញឱ្យម្តាយ និងអ្នកថែទាំកុមារ ប្រើប្រាស់អាហារទាំងនេះ

សម្គាល់:

ស្លាយទី ៧៥ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

គោលបំណងជំនាញថ្ងៃទី ៣

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង :

៣. ផ្តល់ការអប់រំសុខភាពដល់ម្តាយ និងអ្នកថែទាំកុមារអំពីការផ្តល់បន្ថែមគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ។

៤. កំណត់បាននូវអ្នកប្រឈមមុខទៅនឹងការខ្វះជីវជាតិអា និងកំណត់អ្នកដែលមានសញ្ញាកង្វះជីវជាតិអា ព្រមទាំងធ្វើការផ្តល់ប្រឹក្សាបានសមស្រប ។

សម្គាល់៖

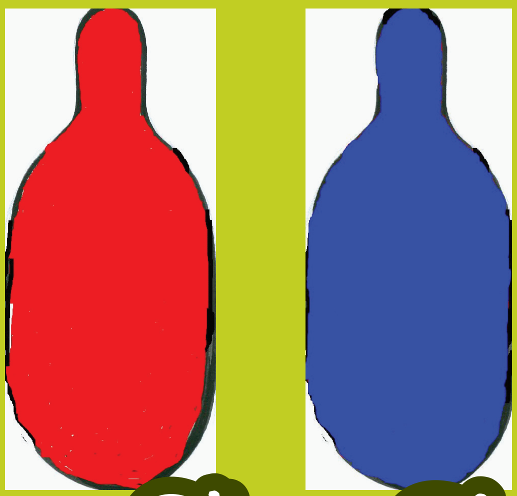

តើជីវជាតិអា គឺជាអ្វី?

- មីក្រូសារជាតិដ៏សំខាន់មួយ
- ឃើញមាននៅក្នុងអាហារផ្សេងៗ
- រលាយនៅក្នុងប្រេង/ខ្លាញ់ និងអាចស្តុកក្នុងខ្លួនបានរហូតដល់ទៅ ៦ខែ
- ជាគ្រាប់ថ្នាំលេខ 200.000 IU ពណ៌ក្រហម
  និង គ្រាប់ថ្នាំលេខ 100.000 IU ពណ៌ខៀវ

សម្គាល់:

ជីវជាតិអាគឺជាសារជាតិចិញ្ចឹមមួយ ដែលតម្រូវឱ្យមាន ដើម្បីអោយរាងកាយមានដំណើរការល្អ។ គេហៅវាថា ជាមីក្រូសារជាតិ ដោយសារគេត្រូវការវានៅក្នុងបរិមាណដ៏តិចតួចបំផុត។ មិនដូចជា មីក្រូសារជាតិ ជាច្រើនផ្សេងទៀតនោះឡើយ ជីវជាតិអា រលាយនៅក្នុងខ្លាញ់ ហើយអាចស្តុកនៅក្នុងរាងកាយបានរយៈពេលយូរ។

ជីវជាតិអាមានសារៈសំខាន់ សំរាប់ការលូតលាស់ និងការអភិវឌ្ឍន៏។ វារួមចំណែកដល់ដំណើរការដូចតទៅ : ការអភិវឌ្ឍន៏ទារកក្នុងផ្ទៃ ការឆ្លើយតបទៅនឹងភាពស៊ាំ គំហើញ រសជាតិ ការស្តាប់ឮ ការឃ្លានអាហារ និងការលូតលាស់។

ជីវជាតិអា មានតួនាទីសំខាន់ណាស់ក្នុងប្រព័ន្ធភាពស៊ាំ ដូចនេះហើយ វាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការជួយរាងកាយទប់ទល់ទៅនឹងជម្ងឺនិងការបង្ករោគទាំងឡាយ។ ជីវជាតិអាក៏ជាអ្នកកំរិតចំពោះភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃជម្ងឺ ដូចនេះ វាកាត់បន្ថយ នូវអត្រាស្លាប់ផងដែរ។

ប្រភពអាហារសំបូរជីវជាតិអា : ជីវជាតិអាត្រូវបានគេប្រទះឃើញមាននៅក្នុងចំណីអាហារក្នុងទម្រង់ ២ ប្រភេទ :

១. **ជីវជាតិអាជាស្រេច** (រ៉េទីណុល) - ពីចំណីអាហារបានមកពីសត្វដូចជា ថ្លើម ផលិតផលទឹកដោះ ត្រី សាច់ និង ស៊ុត។

២. **ជីវជាតិអាត្រៀមឬបម្រុង** (ប្រភេទការ៉ូតេណូអ៊ីដ) - ជាទូទៅបានមកពីអាហារពីរុក្ខជាតិដែលវាអាចបំលែងទៅជាជីវជាតិអាតាមលក្ខណៈជីវសាស្ត្រ។ ជាសរុបប្រហែល ៦០% នៃជីវជាតិអាក្នុងចំណីអាហារ គឺបានមកពីជីវជាតិអាត្រៀមឬបម្រុងនេះ (ដែលមានប្រភពពីចំណីអាហាររុក្ខជាតិ)។

មានកត្តាជាច្រើនដែលជះឥទ្ធិពលទៅលើការបឺតស្រូប និងការប្រើប្រាស់ជីវជាតិអាត្រៀម ឬបម្រុងនេះ ដូចជា បរិមាណ ប្រភេទ និងទម្រង់រូបសាស្ត្ររបស់ការ៉ូតេណូអ៊ីដនៅក្នុងរបបអាហារ ការបរិភោគខ្លាញ់និងជាតិសរសៃ ប្រូតេអ៊ីន ជីវជាតិអា និងស្ថានភាពស័ង្កសី នឹងការមានជម្ងឺជាក់លាក់មួយចំនួន។

Reference: West, Keith.P. (2007) Public Health Implications of Vitamin A Deficiency and Prevention of Vitamin A Deficiency. Center for Human Nutrition, John Hopkin Bloomberg School of Public Health, Baltimore, Maryland.

ស្លាយទី ៧៨ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ជីវជាតិអា មានសារៈសំខាន់

ពីព្រោះជីវជាតិអា ជួយសង្គ្រោះជីវិតកុមារ ដោយការពារពួកគេពីការបង្ករោគផ្សេងៗ

វីតាមីនអា :

- បង្កើនភាពស៊ាំប្រឆាំងនឹងជម្ងឺ
- លើកកម្ពស់ការលូតលាស់
- លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែកខួរក្បាល
- លើកកម្ពស់ការមើលឃើញច្បាស់ល្អ (គំហើញ)

សម្គាល់៖

កង្វះជីវជាតិអាគឺជាមូលហេតុឈានមុខគេក្នុងការធ្វើឱ្យមានអត្រាឈឺ និងអត្រាស្លាប់ក្នុងចំណោមកុមារវ័យមុនសិក្សា និងនៅតែជាមូលហេតុឈានមុខគេ ក្នុងការធ្វើឱ្យពិការភ្នែកក្នុងវ័យកុមារដែលគេអាចការពារបាននៅលើពិភពលោក។

ផលប្រយោជន៍សំខាន់ៗ នៃការផ្តល់បន្ថែមជីវជាតិអា

- កាត់បន្ថយបានយ៉ាងច្រើនចំពោះអត្រាស្លាប់ជាទូទៅរបស់កុមារ - **ជីវជាតិអា ជួយសង្គ្រោះជីវិតកុមារ**
- កាត់បន្ថយភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃជម្ងឺបង្ករោគ ជាពិសេសជម្ងឺកញ្ជ្រិល និងរាគរុំារ៉ៃ ដោយកាត់បន្ថយនូវអត្រាចូលសម្រាកពេទ្យ និងការពិគ្រោះជម្ងឺក្រៅ
- កាត់បន្ថយអត្រាប្រេវ៉ាឡង់នៃភាពស្លេកស្លាំង
- ការពារភាពពិការភ្នែកដោយសារកង្វះជីវជាតិអា

ការកែលំអរស្ថានភាពកុមារកង្វះជីវជាតិអា ដល់កុមារអាយុពី ៦ ខែ ដល់ ៥ ឆ្នាំ អាចជួយកាត់បន្ថយ ការប្រឈមទៅនឹងការស្លាប់ដោយសារជម្ងឺកញ្ជ្រិល បានប្រហែល ៥០% ដោយសារជម្ងឺរាគរូសបានប្រហែល ៤០% និងការស្លាប់ជាទូទៅបានប្រហែល ២៥-៣៥%។ ជីវជាតិអា មានប្រសិទ្ធភាព ដូចថ្នាំបង្ការ ឬដូចទឹកអ៊ូរ៉ាលីតក្នុងការការពារការស្លាប់ដែរ។

កង្វះជីវជាតិអា ក៏រួមចំណែកដល់ការកើតមានភាពស្លេកស្លាំងផងដែរ ដោយសារកង្វះជីវជាតិអាបានធ្វើឱ្យអសមត្ថភាព ដល់ការប្រើប្រាស់ជាតិដែក។ កុមារនិងស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ដែលស្ថានភាពជីវជាតិអាប្រសើរឡើង តាមរយៈចំណីអាហារដែលមានបញ្ចូលមីក្រូសារជាតិ ឬការផ្តល់បន្ថែមគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ត្រូវបានបង្ហាញឱ្យឃើញ ពីការកើនឡើងនូវកំហាប់អេម៉ូក្លូប៊ីន។

ចំណុចសំខាន់ : កង្វះជីវជាតិអា អាចកើតមានឡើងក្នុងរយៈពេលយូរមកហើយ គឺតាំងពីនៅមុនពេលមានលេចចេញសញ្ញាគ្លីនិកផ្សេងៗ ដូចជា ជម្ងឺខ្វាក់មាន់ នេះទៅទៀត

កង្វះជីវជាតិអា

- ឧស្សាហ៍ឈឺ
- ប្រឈមខ្ពស់ទៅនឹងការឈឺ និងការស្លាប់
- ការលូតលាស់ និងការអភិវឌ្ឍន៏ថយចុះ
- បើសិនជាធ្ងន់ធ្ងរ : ខ្វាក់មាន់ ហើយឈានដល់ការមានបញ្ហាភ្នែកធ្ងន់ធ្ងរ ដែលគេហៅថាជម្ងឺស្ងួតភ្នែក

សម្គាល់៖

ផលវិបាកនៃបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា

បញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា :

- កាត់បន្ថយភាពធ្ងន់ទៅនឹងជម្ងឺបង្ករោគដែលនាំឱ្យជម្ងឺកាន់តែមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ និងអូសបន្លាយពេលវេលាយូរដូចនេះ វាបង្កើនឱ្យមានការប្រឈមទៅនឹងការស្លាប់ ។
- វាអាចបង្កឱ្យខូចភ្នែក ដូចជាដំបៅកញ្ចក់ភ្នែក ហើយនៅពេលមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ វាអាចបណ្តាលឱ្យពិការភ្នែកបាន ។
- វាក៏អាចបង្កឱ្យមានភាពស្លេកស្លាំងផងដែរ ។
- **ជាទូទៅ** កង្វះជីវជាតិអាអាចការពារបានយ៉ាងយូរមុនពេលសញ្ញាគ្លីនិកដំបូងនៃកង្វះជីវជាតិអាខ្វាក់មាន់ (អសមត្ថភាពក្នុងការមើលនៅក្នុងកន្លែងដែលមានពន្លឺមិនគ្រប់គ្រាន់) ត្រូវបានគេរាយការណ៍ទៅទៀត ។

ចំណុចសំខាន់ : ដោយសារបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា កាត់បន្ថយភាពស៊ាំរបស់រាងកាយ ចំពោះការបង្ករោគ វាគឺជាការគំរាមកំហែងមួយ បើទោះបីជាមិនទាន់ឃើញមានសញ្ញាគ្លីនិកផ្ទាល់ណាមួយត្រូវបានលេចចេញឡើងឱ្យឃើញនោះក៏ដោយ ។

ស្លាយទី ៨០ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ក្រុមប្រឈមមុខ

- ទារកអាយុ ០- ៦ ខែដែលមិនបានបំបៅ ដោយទឹកដោះម្តាយ
- កុមារដែលមានអាយុ៦ខែ-៥៩ឆ្នាំទាំងអស់

សម្គាល់៖

កុមារអាយុពី ០-៥៩ ខែ នឹងត្រូវធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់រយៈពេលនៃការអភិវឌ្ឍន៍និងលូតលាស់ឆាប់រហ័ស។ ប្រសិនបើម្ដាយមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ហើយគាត់មានស្ដុកជីវជាតិអាក្នុងរាងកាយក៏រិតទាប ទារករបស់គាត់នឹងមិនទទួលនូវបរិមាណជីវជាតិអាគ្រប់គ្រាន់ពីក្នុងទឹកដោះម្ដាយឡើយ ហើយអាចនឹងក្លាយទៅជាកុមារកង្វះជីវជាតិអា ។

នៅអាយុ ៦ខែ ទារកទាំងអស់ត្រូវការសារជាតិចិញ្ចឹមបន្ថែមទៀត ជាងដែលអាចផ្ដល់តាមរយៈទឹកដោះម្ដាយ ។ វាជាការសំខាន់ ដែលគេត្រូវចាប់ផ្ដើមផ្ដល់អាហារបន្ថែមឱ្យបានសមស្របនៅពេលកុមារ អាយុ ៦ខែ ។ ប្រសិនបើទារក មានការអល់អែកមិនចង់បរិភោគ ឬមួយក៏របបអាហារមិនសមស្រប (គឺត្រូវតែជាអាហារចម្រុះ ដែលមានភាពបរិមាណ និងចំនួនដងត្រឹមត្រូវ) នោះទារកក៏ត្រូវប្រឈមមុខនឹង កង្វះជីវជាតិអាផងដែរ ។

ប្រសិនបើអាហារបន្ថែមត្រូវបានរៀបចំដោយពុំមានអនាម័យទេនោះ កុមារក៏ត្រូវប្រឈមនឹងការជម្ងឺបង្ករោគ និងកាត់បន្ថយនូវភាពឃ្លានរបស់វាផងដែរ។ នៅអាយុ ៦-១២ ខែ ទារកតូចចាប់ផ្ដើមចេះវារ ហើយចេះចាប់យកវត្ថុផ្សេងៗ ដាក់ក្នុងមាត់របស់គេ ដែលជាការបង្កើនឱ្យមានការប្រឈមទៅនឹងការកើតមានជម្ងឺបង្ករោគផងដែរ។

នៅក្នុងឆ្នាំទី ២ នៃជីវិតដំបូង កុមារអាចនឹងមានជម្ងឺញឹកញាប់ ដូចជារាក ជម្ងឺបង្ករោគផ្សេងៗដែលជះឥទ្ធិពលទៅលើភាពឃ្លានរបស់កុមារ និងការបឺតស្រូបសារជាតិចិញ្ចឹមពីក្នុងរបបអាហារ ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យពួកគេប្រឈមទៅនឹងបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា។

ក្រុមប្រឈមមុខ

- ស្ត្រីក្រោយសម្រាល
- ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ

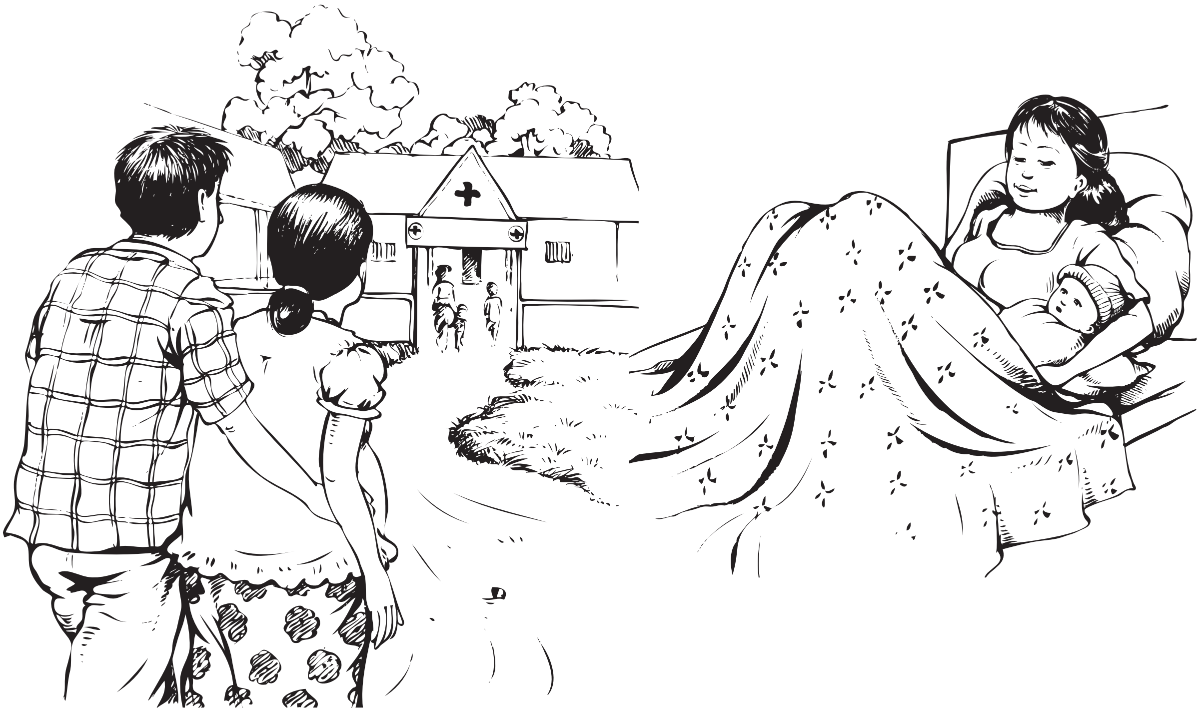

សម្គាល់៖

ជីវជាតិអា ចាំបាច់ត្រូវបង្កើនបរិមាណដើម្បីគាំទ្រដល់ការមានផ្ទៃពោះ រួមមានការលូតលាស់ និងការអភិវឌ្ឍន៍ទារកក្នុងផ្ទៃ។

តម្រូវការជីវជាតិអារបស់ស្ត្រីក្រោយសម្រាល ដែលបំបៅដោះកូនដោយទឹកដោះម្ដាយ មានការកើនឡើង ដើម្បីជំនួសឱ្យជីវជាតិអារបស់ម្ដាយដែលបានបាត់បង់រាល់ថ្ងៃទៅតាមទឹកដោះម្ដាយ និង ដើម្បីរក្សាជីវជាតិអាក្នុងទឹកដោះម្ដាយក្នុងកំរិតមួយដើម្បីគាំពារដល់តម្រូវការរបស់ទារក ដែលកំពុងលូតលាស់ឆាប់រហ័ស ក្នុងអំឡុងពេលយ៉ាងហោចណាស់ ៦ ខែដំបូងនៃជីវិតរបស់កុមារ។

ប្រសិនបើ ស្ត្រីម្នាក់មានអាហារូបត្ថម្ភល្អ មានរបបអាហារផ្សេងៗដែលមានសុខភាព អាចឆ្លើយតបទៅនឹងកើនឡើងនៃតម្រូវការសំរាប់ជីវជាតិអា។

ទោះជាយ៉ាងណា នៅក្នុងតំបន់ដែលរាតត្បាតដោយបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា ដូចជានៅប្រទេសកម្ពុជា ការផ្ដល់បន្ថែមគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ពិតជាឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនេះ។ ស្ត្រីដែលមានស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភមិនសូវល្អ នឹងផលិតទឹកដោះដែលមានកំរិតជីវជាតិអាទាបបំផុត ដែលមិនអាចឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់ទារក និងសំរាប់ទារកដើម្បីកសាងនូវស្តុក ជីវជាតិអានៅក្នុងថ្លើមសំរាប់ពេលអនាគតបានឡើយ។ បើពុំមានស្តុកគ្រប់គ្រាន់ទេនោះ ទារកនឹងត្រូវប្រឈមកាន់តែខ្លាំង ចំពោះការកើតមានបញ្ហាកង្វះជីជាតិអា ហើយប្រឈមនឹងការស្លាប់ក្នុងអំឡុង ២-៣ ឆ្នាំដំបូងនៃជីវិតរបស់ពួកគេ។

ទឹកដោះម្ដាយតំណាងឱ្យប្រភពជីវជាតិអាដ៏សំខាន់បំផុតតែមួយគត់ សំរាប់ទារកតូច។ តាមលក្ខណៈធម្មជាតិ ទារកទាំងអស់កើតមកមានស្តុកជីវជាតិអាកំរិតទាបក្នុងរាងកាយ ហើយវាពឹងផ្អែកទៅលើទឹកដោះដំបូង និងទឹកដោះម្ដាយដែលសំបូរជីវជាតិអា ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការជីវជាតិអា និងសារជាតិចិញ្ចឹមផ្សេងទៀតតាមផ្នែក ជីវសាស្ត្ររបស់ខ្លួន ដែលចាំបាច់សំរាប់ការលូតលាស់និងការអភិវឌ្ឍន៍ឱ្យបានសមស្រប។

ចំពោះស្ត្រី និងទារក ដែលមានការចិញ្ចឹមបានល្អ ជីវជាតិអាជាច្រើន ជិតស្មើនឹង ៦0 ដង នឹងត្រូវបានបញ្ជូនពីម្ដាយទៅ ទារក ក្នុងអំឡុងពេលបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្ដាយ បើប្រៀបទៅនឹងពេលមានផ្ទៃពោះ។

មូលហេតុដំបូងដែលបណ្ដាលឱ្យមានកង្វះជីវជាតិអានៅវ័យកុមារ គឺបណ្ដាលមកពីម្ដាយមានបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា។

Reference: Rice, A. L. (2007) Post Partum Vitamin A Supplementation: Evaluating the Evidence for Action A2Z Micronutrient Project Technical Brief

ក្រុមប្រឈមមុខ

កុមារដែលមាន :

- ជម្ងឺរាកជាប់ជាបន្ត
- កង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ
- ជម្ងឺកញ្ជ្រឹល
- ជម្ងឺខ្វាក់មាន់
- សញ្ញាជម្ងឺស្ងួតភ្នែក (ខ្វាក់មាន់ ស្នាមប៊ីតូត ឬរលាកកញ្ចក់ភ្នែក)

សម្គាល់៖

ជម្ងឺធ្វើឱ្យស្ថានភាពជីវជាតិអាកាន់តែអាក្រក់ឡើង១ ជាដំបូងវាកាត់បន្ថយនូវការបរិភោគអាហារដោយសារការមិនឃ្លានអាហារ និងការបឺតស្រូបអាហារមិនបានល្អ ហើយបង្កើនការប្រើប្រាស់តាមរយៈកាតាបូលីស (ការបំបែកសារធាតុគីមីស្មុគស្មាញឱ្យទៅជាសារធាតុគីមីសាមញ្ញ) កាន់តែច្រើនឡើង១ ហើយនិងការបាត់បង់តាមរយៈទឹកនោម ។

ការមិនឃ្លានអាហារ គឺជាកត្តាកំណត់ចម្បងក្នុងការកាត់បន្ថយការបរិភោគអាហារក្នុងអំឡុងពេលមានជម្ងឺរាក និងជម្ងឺបង្ករោគផ្សេង១ទៀតក្នុងវ័យកុមារភាព ។

ជម្ងឺរាក ជាពិសេសហាក់ដូចជាបណ្តាលឱ្យមានការថយចុះនូវការបរិភោគអាហារដែលមិនមែនទឹកដោះម្តាយ ការបៅទឹកដោះម្តាយត្រូវបានកាត់បន្ថយក្នុងកម្រិតមួយកាន់តែតិចទៅ១ ឬក៏អត់ឱ្យបៅតែម្តង ។

ការបឺតស្រូបមិនបានល្អនូវជីវជាតិអា អាចនឹងកើតមាននៅក្នុងអំឡុងពេល មានជម្ងឺរាក និងមានជម្ងឺរលាកផ្លូវដង្ហើមផ្នែកខាងក្រោម ។

រោគសញ្ញា ក្លីនិក

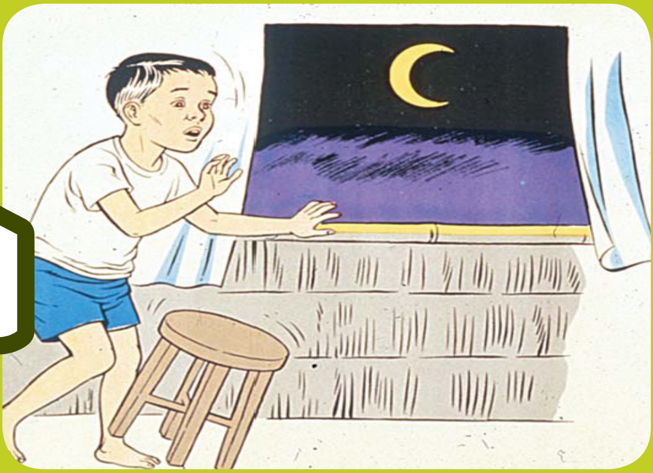

- ខ្វាក់មាន់

សម្គាល់៖

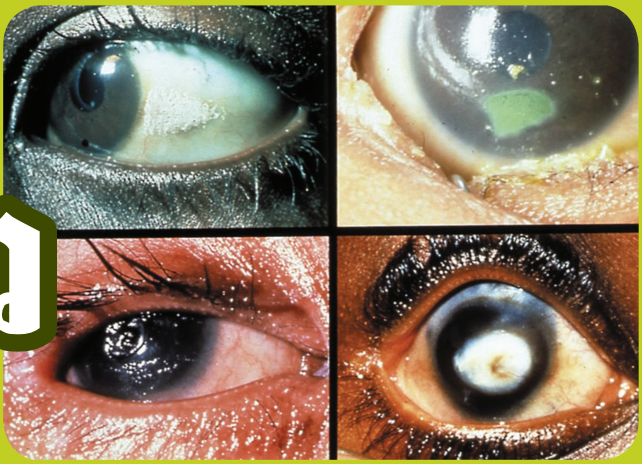

រោគសញ្ញាក្លីនីក

- បញ្ហាភ្នែកធ្ងន់ធ្ងរដែលបណ្តាលមកពីកង្វះជីវជាតិអា ដែលត្រូវការធ្វើការព្យាបាល
- នឹងធ្វើការពន្យល់នៅស្លាយបន្ទាប់

សម្គាល់៖

រោគសញ្ញាភ្លឺនក

- ស្នាមប៊ីតូត
- ចំណាំ : កង្វះជីវជាតិអា អាចការពារបានមុនពេល ស្នាមប៊ីតូត កើតឡើង

សម្គាល់៖

រោគសញ្ញា គ្លីនិក

- ស្ងួតកញ្ចក់ភ្នែក

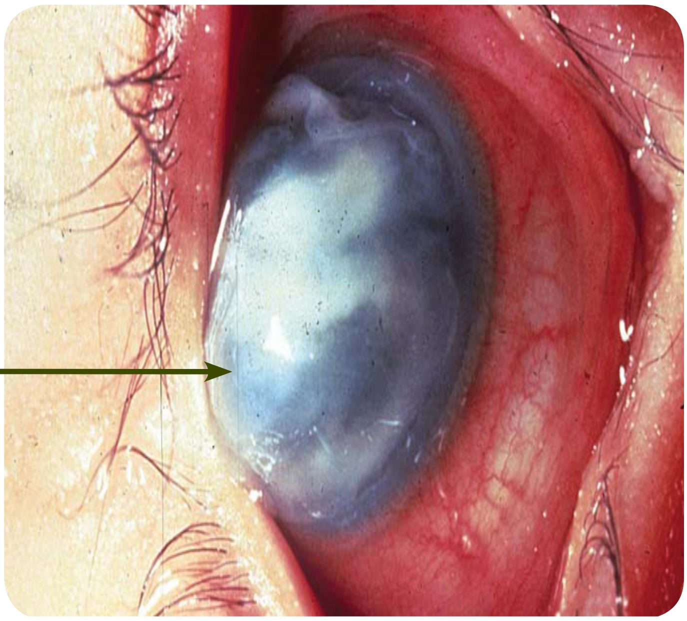

សម្គាល់៖

របួសកញ្ចក់ភ្នែក គឺជាសញ្ញាធ្ងន់ធ្ងរណាស់ដែលអ្នកជម្ងឺត្រូវបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅកាន់មូលដ្ឋានសុខាភិបាលដែលអាចផ្តល់ការថែទាំចំពោះបញ្ហាភ្នែក។

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មានមន្ទីរពេទ្យ៤ ដែលអាចផ្តល់ការព្យាបាលឯកទេសភ្នែកចំពោះបញ្ហាភ្នែកធ្ងន់ធ្ងរ៖

១. តាកែវ - មន្ទីរពេទ្យខេត្ត

២. ភ្នំពេញ - មន្ទីរពេទ្យអង្គឌួង

៣. សៀមរាប - មន្ទីរពេទ្យកុមារអង្គរ

៤. កណ្តាល - មន្ទីរពេទ្យជ័យជំនះ

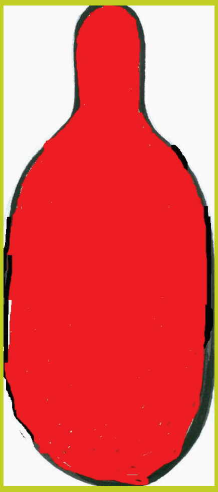
Vitamin A 200,000 IU

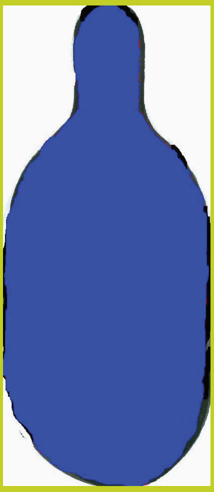
Vitamin A 100,000 IU

ជីវជាតិអា

សារគន្លឹះ

ជីវជាតិអា ជួយសង្គ្រោះជីវិតកុមារ ពីព្រោះវាការពារកុមារពីការបង្ករោគ

សកម្មភាពគន្លឹះ

- ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាដល់គ្រប់កុមារអាយុ ៦-៥៩ខែ
- នៅពេលផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាដល់កុមារណាម្នាក់ សូមប្រាប់អ្នកថែទាំកុមារនោះថា កូនរបស់ពួកគាត់កំពុងទទួលគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ហើយប្រាប់ទៀតថា ជីវជាតិអាជួយសង្គ្រោះជីវិតកុមារ
- ពន្យល់ថា កុមារគ្រប់រូបអាយុ ៦-៥៩ខែ ត្រូវការគ្រាប់ថ្នាំ ជីវជាតិអា ២ដង ក្នុង១ឆ្នាំ គឺនៅជុំវិញខែឧសភា និងខែវិច្ឆិកា
- កត់ត្រានៅលើប័ណ្ណលឿង
- ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំមេបង់ដាសុល រាល់៦ខែម្តង បើសិនជាកុមារមានអាយុលើស១២ខែ

សម្គាល់:

ស្លាយទី ៨៨ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ជីវជាតិអា

សារគន្លឹះ

ជីវជាតិអា ជួយគាំពារសុខភាពរបស់ស្ត្រីក្រោយសម្រាល និងកូនរបស់គាត់ដែលទើបនឹងកើត

សកម្មភាព

- ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា មួយដូសលេខ ២០០.០០០៛ ជាមួយនឹង៖
- គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីតហ្វូលិក (៤២គ្រាប់)
- ថ្នាំមេបង់ដាសុល ១ដូស (៥០០ម.ក្រ) ដល់ស្ត្រីក្រោយសម្រាលទាំងអស់
- ក្នុងអំឡុងពេល ៦ សប្តាហ៍ដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល

សម្គាល់៖

ស្ត្រីក្រោយសម្រាលទាំងអស់ ត្រូវទទួលគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក និងមេបង់ដាសុលក្នុងអំឡុងពេល ៦ សប្តាហ៍ដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល ដែលជាផ្នែកមួយនៃសេវាថែទាំស្ត្រីក្រោយសម្រាលគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ។

ការផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាទៅឱ្យម្តាយភ្លាមបន្ទាប់ពីសម្រាល បង្កើនកំរិតជីវជាតិអានៅក្នុងទឹកដោះម្តាយ ដូចនេះវាបង្កើនការទទួលយកជីវជាតិអារបស់កុមារ ។ វាក៏ជួយធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវស្តុកជីវជាតិអា និងការប្រើប្រាស់ស្តុកជាតិដែកផងដែរ ។

បំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ ។ កុមារគួរត្រូវបំបៅដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់រយៈពេល ៦ខែ ដោយពុំផ្តល់អាហារ ឬជាតិទឹកអ្វីបន្ថែមទៀតទេ ។ ការបំបៅទឹកដោះដំបូង គួរត្រូវបានលើកកម្ពស់ ។ ការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ ជួយការពារពីជម្ងឺដែលមូលហេតុធ្វើឱ្យបាត់បង់ស្តុកជីវជាតិអា ។

ជីវជាតិអា-សារ

- អនុវត្តទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិ ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាដល់គ្រប់កុមារទាំងអស់ដែលមាន :
  - ជម្ងឺរាកជាប់ជាបន្ត
  - ជម្ងឺកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ
  - ជម្ងឺកញ្ជ្រិល
  - ជម្ងឺស្ងួតភ្នែក (ខ្វាក់មាន់ ឬ ស្នាមប៊ីតូត ឬ រលាកកញ្ចក់ភ្នែក) និងគ្រប់មនុស្សពេញវ័យដែលមានជម្ងឺស្ងួតភ្នែក

សម្គាល់:

តារាងព្យាបាលភាពស្លេកស្លាំង និងជីវជាតិអា សំរាប់កុមារ

រោគសញ្ញាជម្ងឺ	ក្រុម	កំរិតដូស
រាកជាប់បន្ត/ កង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ	០-៥ ខែ	ជីវជាតិ ៥០.០០០ IU (១ ដូស)
	៦-១១ ខែ	ជីវជាតិ ១០០.០០០ IU (១ ដូស)
	១-១២ ឆ្នាំ	ជីវជាតិ ២០០.០០០ IU (១ ដូស)
សញ្ញាកង្វះជីវជាតិអា : • ខ្វាក់មាន់ • ជម្ងឺស្ងួតភ្នែក • ស្នាមប៊ីតូត	០-៥ ខែ	ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១ ដូស ៥០.០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី២ ដូស ៥០.០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១៤ ដូស ៥០.០០០ IU
	៦-១១ ខែ	ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១ ដូស ១០០.០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី២ ដូស ១០០.០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១៤ ដូស ១០០.០០០ IU
	១-១២ ខែ	ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១ ដូស ២០០.០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី២ ដូស ២០០.០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១៤ ដូស ២០០.០០០ IU
ភាពស្លេកស្លាំង បាតដៃមានភាពស្លេកស្លាំង	គ្រប់អាយុ ទាំងអស់	មិនត្រូវផ្តល់ជាតិដែកទេ ត្រូវបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ
បាតដៃមានភាព ស្លេកស្លាំងតិចតួច	៤-១២ ខែ (៦ - <១០គក្រ)	ជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក១/៤នៃដូសរយៈពេល១៤ថ្ងៃ ធ្វើការវាយតម្លៃឡើងវិញ បន្ទាប់ពីការព្យាបាល (១គ្រាប់ មានជាតិដែក ៦០មត្រ និង អាស៊ីដហ្វូលិក ៤០០ មក្រក្រ)
ក្រោម -3	១-៥ ឆ្នាំ (១០-១៩គក្រ)	ជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក ១/២ នៃដូស រយៈពេល១៤ថ្ងៃ ធ្វើការវាយតម្លៃឡើងវិញ បន្ទាប់ពីការព្យាបាល

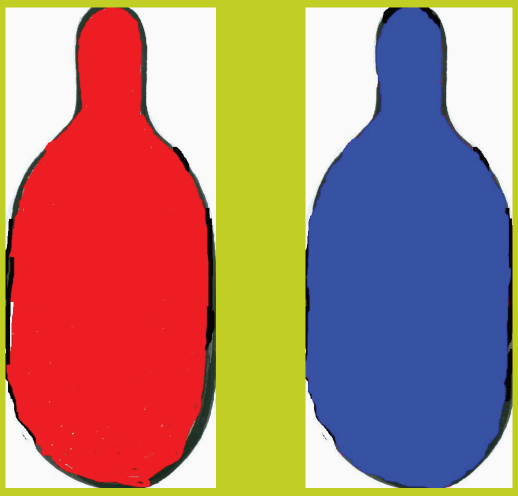

គ្រាប់ថ្នាំ ជីវជាតិអា

- លេខ ១00.000 IU
- លេខ ២00.000 IU
- លេខ ៥0.000 IU = ១/ ២ លេខ ១00.000 IU

សម្គាល់:

ការការពារ កង្វះ ជីវជាតិអា

ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ	ការការពារកង្វះជីវជាតិអា
ស្ត្រីក្រោយសម្រាល	បរិភាគអាហារសំបូរជីវជាតិប្រចាំថ្ងៃ លើកទឹកចិត្តនិងជំរុញការបង្កើនសួនដំណាំគ្រួសារផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ១ គ្រាប់លេខ ២០០.០០០ IU ក្នុងអំឡុងពេល៦សប្តាហ៍ដំបូងក្រោយសម្រាល
ទារក អាយុពី ០-៦ខែ	បំបៅទឹកដោះដំបូងនៅក្នុងមួយម៉ោងដំបូង បន្ទាប់ពីសម្រាលរួច បំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់រហូតដល់ទារកអាយុបាន៦ខែ
កុមារអាយុ ៦-៥៩ខែ	បន្តបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយរហូតដល់កុមារអាយុបាន២ឆ្នាំ ឬលើសពីនេះ ចាប់ផ្តើម ផ្តល់អាហារបន្ថែមដល់កុមារអាយុពី៦ខែឡើង ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា រៀងរាល់៦ខែម្តង ដល់កុមារអាយុពី៦-៥៩ខែ នៅជុំវិញខែឧសភា និងខែវិច្ឆិកា ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំមេបង់ដាសុល រៀងរាល់៦ខែម្តង ដល់កុមារពី១២-៥៩ខែ បញ្ជូនកុមារទៅមណ្ឌលសុខភាព បើសិនជាមានសញ្ញានៃបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា

សម្គាល់:

បរិភោគអាហារ សំបូរជីវជាតិអា

- ស៊ុតលឿង
- ត្រី មាន់
- ថ្លើម
- តៅហ៊ូ
- បន្លែស្លឹកពណ៌បៃតងចាស់
- បន្លែ និងផ្លែឈើពណ៌លឿងទុំ
- ទឹកដោះម្តាយ

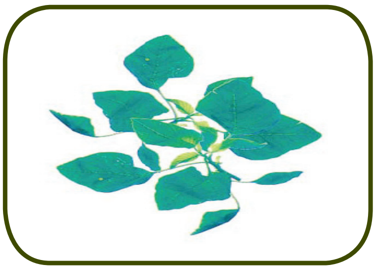
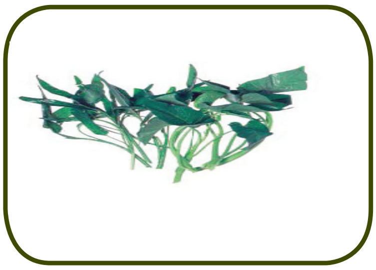

សម្គាល់៖

លំហាត់ ង– អាហារសំបូរជីវជាតិអា

សម្គាល់៖

ការព្យាបាលជម្ងឺស្ងួតភ្នែក (xerophthalmia)
(ខ្វាក់មាន់ និង ដំបៅសកម្មលើកញ្ចក់ភ្នែក)

មនុស្សគ្រប់វ័យទាំងអស់លើកលែងស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ (> ១២ឆ្នាំ)		
ទារកអាយុក្រោម ៦ខែ	ភ្លាមៗ ថ្ងៃបន្ទាប់ យ៉ាងហោចណាស់ ២សប្តាហ៍បន្ទាប់	៥០.០០០ IU* ៥០.០០០ IU* ៥០.០០០ IU*
កុមារអាយុ ៦-១១ខែ	ភ្លាមៗ ថ្ងៃបន្ទាប់ យ៉ាងហោចណាស់ ២សប្តាហ៍បន្ទាប់	១០០.០០០ IU ១០០.០០០ IU ១០០.០០០ IU
កុមារអាយុ ១២ខែឡើងទៅ	ភ្លាមៗ ថ្ងៃបន្ទាប់ យ៉ាងហោចណាស់ ២សប្តាហ៍បន្ទាប់	២០០.០០០ IU ២០០.០០០ IU ២០០.០០០ IU
កំណត់សំគាល់ : * ផ្តល់ឱ្យកន្លះគ្រាប់នៃគ្រាប់លេខ ១០០.០០០ IU		

ស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ (> ១២ឆ្នាំ)		
មានខ្វាក់មាន់ ឬស្នាមប៊ីតូត	អោយរាល់ថ្ងៃ រយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ	១០.០០០ IU**
មានសញ្ញាធ្ងន់ធ្ងរនៃជម្ងឺស្ងួតភ្នែកសកម្ម(ដំបៅ/ស្នាមស្រួចស្រាវនៅលើកញ្ចក់ភ្នែក) ទោះជាមានឬគ្មានផ្ទៃពោះក៏ដោយ	ភ្លាមៗ ថ្ងៃបន្ទាប់ យ៉ាងហោចណាស់ ២សប្តាហ៍បន្ទាប់	១០០.០០០ IU ១០០.០០០ IU ១០០.០០០ IU
កំណត់សំគាល់ : * គ្រាប់លេខ ១០០.០០០ IU មិនទាន់មានទេនៅប្រទេសកម្ពុជា		

→ គេត្រូវតែបញ្ជូនអ្នកដែលមានដំបៅ/ស្នាមស្រួចស្រាវនៅលើកញ្ចក់ភ្នែក ទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យឯកទេសខាងព្យាបាលភ្នែកព្រោះជាករណីត្រូវជួយសង្គ្រោះបន្ទាន់ ។

សម្គាល់៖

បុគ្គលិម្នាក់ៗដែលមានបញ្ហារលាកកញ្ចក់ភ្នែកស្រួចស្រាវ ត្រូវបញ្ជូនទៅផ្នែកឯកទេសជាករណីបន្ទាន់ ។

នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ គ្រឹះស្ថានឯកទេស ខាងភ្នែក៤កន្លែង ដែលអាចធ្វើការព្យាបាលការរលាកកញ្ចក់ភ្នែក ៖

១. តាកែវ - មន្ទីរពេទ្យខេត្ត

២. ភ្នំពេញ - មន្ទីរពេទ្យអង្គឌួង

៣. សៀមរាប - មន្ទីរពេទ្យកុមារអង្គរ

៤. កណ្តាល - មន្ទីរពេទ្យជ័យជំនះ

ការព្យាបាលជម្ងឺកញ្រ្ជិល រាកជាប់បន្ត និងកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ

ការព្យាបាលជម្ងឺកញ្រ្ជិល		
ចូរផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាសំរាប់ព្យាបាល ចំពោះកុមារទាំងអស់ដែលមានជំងឺកញ្រ្ជិលសកម្ម ឬជម្ងឺកញ្រ្ជិលក្នុងរយៈពេល ៣ ខែកន្លងមកនេះ	កុមារ ៦-១១ ខែ	១00.000 IU នៅថ្ងៃទី១ ១00.000 IU នៅថ្ងៃទី២
	កុមារ ១-១២ ឆ្នាំ	២00.000 IU នៅថ្ងៃទី១ ២00.000 IU នៅថ្ងៃទី២

ការព្យាបាលជម្ងឺរាកជាប់បន្ត (រាកលើសពី១៤ថ្ងៃ) និងជំងឺកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ		
ចូរផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាដល់កុមាទាំងអស់ដែលមានជំម្ងឺរាកជាប់បន្ត ឬមានជំម្ងឺកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ	កុមារ ៦-១១ ខែ	១00.000 IU
	កុមារ ១-១២ ឆ្នាំ	២00.000 IU

សម្គាល់:

ផលប្រយោជន៍គន្លឹះ នៃជីវជាតិអា

- កាត់បន្ថយអត្រាឈឺ និងអត្រាស្លាប់របស់កុមារគួរអោយកត់សម្គាល់ ជីវជាតិអាជួយសង្គ្រោះជីវិតកុមារ ដោយការពារកុមារពីការបង្ករោគផ្សេងៗ
- កាត់បន្ថយភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃជម្ងឺបង្ករោគ ជាពិសេសជម្ងឺកញ្ជ្រិល និងជម្ងឺរាករុំារ៉ៃ ដោយកាត់បន្ថយនូវអត្រាចូលសម្រាកពេទ្យ និងការមកពិគ្រោះជម្ងឺក្រៅ
- កាត់បន្ថយអត្រាប្រេវ៉ាឡង់ នៃភាពស្លេកស្លាំង
- ការពារភាពពិការភ្នែកដោយសារបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា

សម្គាល់:

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីជីវជាតិអា

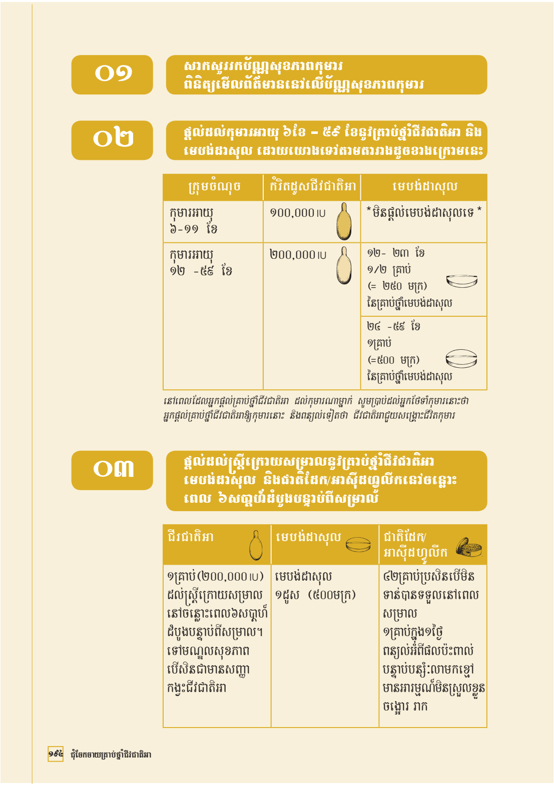

០១ សាកសួររកប័ណ្ណសុខភាពកុមារ
ពិនិត្យមើលព័ត៌មាននៅលើប័ណ្ណសុខភាពកុមារ

០២ ផ្តល់ដល់កុមារអាយុ ៦ខែ – ៥៩ ខែនូវគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា និង មេបង់ដាសុល ដោយយោងទៅតាមតារាងដូចខាងក្រោមនេះ

ក្រុមចំណុច	កំរិតដូសជីវជាតិអា	មេបង់ដាសុល
កុមារអាយុ ៦-១១ ខែ	១០០,០០០ IU	*មិនផ្តល់មេបង់ដាសុលទេ*
កុមារអាយុ ១២ -៥៩ ខែ	២០០,០០០ IU	១២- ២៣ ខែ ១/២ គ្រាប់ (= ២៥០ មក្រ) នៃគ្រាប់ថ្នាំមេបង់ដាសុល
		២៤ -៥៩ ខែ ១គ្រាប់ (=៥០០ មក្រ) នៃគ្រាប់ថ្នាំមេបង់ដាសុល

នៅពេលដែលអ្នកផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ដល់កុមារណាម្នាក់ សូមប្រាប់ដល់អ្នកថែទាំកុមារនោះថា អ្នកផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាឱ្យកុមារនោះ និងពន្យល់ទៀតថា ជីវជាតិអាជួយសង្គ្រោះជីវិតកុមារ

០៣ ផ្តល់ដល់ស្ត្រីក្រោយសម្រាលនូវគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា មេបង់ដាសុល និងជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីកនៅចន្លោះ ពេល ៦សប្តាហ៍ដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល

ជីវជាតិអា	មេបង់ដាសុល	ជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក
១គ្រាប់ (២០០,០០០ IU) ដល់ស្ត្រីក្រោយសម្រាល នៅចន្លោះពេល៦សប្តាហ៍ដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល។ ទៅមណ្ឌលសុខភាព បើសិនជាមានសញ្ញាកង្វះជីវជាតិអា	មេបង់ដាសុល ១ដូស (៥០០មក្រ)	៤២គ្រាប់ប្រសិនបើមិនទាន់បានទទួលនៅពេលសម្រាល ១គ្រាប់ក្នុង១ថ្ងៃ ពន្យល់អំពីផលប៉ះពាល់បន្ទាប់បន្សំៈលាមកខ្មៅ មានអារម្មណ៍មិនស្រួលខ្លួន ចង្អោរ រាក

១៩៤ ជុំចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា

សម្គាល់៖

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីជីវជាតិអា

សម្គាល់៖

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីជីវជាតិអា

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១០០ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

លំហាត់ - ពិដោរ

- សំណួរ
- ដំបូន្មាន/ការណែនាំ
- ការគាំទ្រ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១០១ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សំហាត់ - ម៉ូលី

- សំណួរ
- ដំបូន្មាន/ការណែនាំ
- ការគាំទ្រ

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១០២ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

លំហាត់ - សុទ្ធា

- សំណួរ
- ដំបូន្មាន/ការណែនាំ
- ការគាំទ្រ

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១០៣ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

លំហាត់ - រក្សា

- សំណួរ
- ដំបូន្មាន/ការណែនាំ
- ការគាំទ្រ

សម្គាល់:

គោលបំណង ថ្ងៃទី ៤

- ដើម្បីរំលឹកឡើងវិញនូវមេរៀនដែលបានរៀនរួចហើយ ស្តីពីកម្មវិធីជីវជាតិអា
- ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលអំពីជំនាញក្នុងការធ្វើផែនការ សំរាប់ជុំចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា
- ដើម្បីផ្តល់នូវចំណេះដឹងស្តីអំពីកម្មវិធីជាតិដែក
- ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលអំពីជំនាញក្នុងការផ្តល់សារស្តីពីជាតិដែកដល់ស្ត្រី និងកុមារតូច

សម្គាល់៖

គោលបំណង ជំនាញទី ៤

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង :

១. បំពេញទម្រង់សន្លឹកកត់ត្រា សំរាប់ការចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា

២. រៀបចំជុំសំរាប់ចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា

៣. កំណត់បានអំពីចំណីអាហារសំបូរជាតិដែក និងលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ចំណីអាហារទាំងអស់នោះ ដល់ស្ត្រី និងអ្នកផ្ទៃពោះ/ម្ដាយបំបៅកូនកុមារ

សម្គាល់:

គោលបំណង ជំនាញទី ៤

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង :

៤. កំណត់បានអំពីអ្នកដែលប្រឈមនឹងបញ្ហាកង្វះជាតិដែក និងអ្នកដែលមានសញ្ញាកង្វះជាតិដែក ហើយផ្តល់ប្រឹក្សាពួកគាត់ឱ្យបានសមស្រប

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១០៧ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សន្លឹកកត់ត្រាសំរាប់ការងារចុះមូលដ្ឋាន

ត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់ :

- គណនាចំនួនស្តុកគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា មេបង់ដាសុល និងជាតិដែក ដែលត្រូវការក្នុងភូមិនិមួយៗ សំរាប់សកម្មភាពចុះមូលដ្ឋាន
- (គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា និងមេបង់ដាសុល ២ដងក្នុង១ឆ្នាំក្នុងអំឡុងពេលសកម្មភាពចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ជាតិដែករាល់ខែ សំរាប់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ និងស្ត្រីក្រោយសម្រាល)
- សរុបចំនួនដូសដែលបានផ្តល់ ក្នុងអំឡុងពេលសកម្មភាពចុះមូលដ្ឋាន

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១០៧ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ស្លាយទី ១០៨ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សន្លឹកកត់ត្រាសំរាប់ ការងារចុះមូលដ្ឋាន

ឧបសម្ព័ន្ធ ទីប្រាំបី (ក)

បញ្ជីកត់ត្រាការបែងចែកឱសថក្នុងការចុះផ្តល់ សេវាំនៅមូលដ្ឋានពីមណ្ឌលសុខភាព

មណ្ឌលសុខភាព...................... ស្រុកប្រតិបត្តិ............................ ខែ.................ឆ្នាំ.............

ឈ្មោះភូមិ........ ប្រជាជនសរុប.	គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា			គ្រាប់ថ្នាំទម្លាក់ព្រូនពោះវៀន			
	កុមារ ៦-១១ ខែ (100,000UI)	កុមារ ១២-៥៩ ខែ (200,000UI)	ស្ត្រីក្រោយពេល សម្រាល (ក្រោម ៨ អាទិត្យ)	កុមារ ១២-២៣ ខែ (250mg)	កុមារ ២៤-៥៩ ខែ (500mg)	ស្ត្រីក្រោយពេល សម្រាល (ក្រោម ៨ អាទិត្យ)	ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ (ចាប់ពី ៤ខែ ឡើង)
....							
....							
....							
....							

ចំណាំ : សូមសរសេរចំនួនប្រជាជនចំណុចប៉ាន់ស្មានក្នុងប្រអប់តូចជាស្រេចមុនពេលចែក

សម្គាល់៖

សន្លឹកកត់ត្រា ជាតារាងដែលរៀបចំឡើងសំរាប់បុគ្គលិកសុខាភិបាលប្រើប្រាស់នៅក្នុងអំឡុងពេល សកម្មភាពចុះមូលដ្ឋាននៅក្នុងសហគមន៍។

តារាងនេះមានកូលោនមួយចំនួន។ កូលោនទី១ គឺសំរាប់ដាក់ឈ្មោះភូមិ និងចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិនោះ។

កូលោនផ្សេងៗទៀតសំរាប់ក្រុមគោលដៅ និងចំនួនដូសនៃគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា និងមេបង់ដាសុល ចំពោះក្រុមគោលដៅជាក់លាក់។

នៅក្នុងកូលោននិមួយៗ សំរាប់ក្រុមគោលដៅ មានប្រអប់ដើម្បីកត់ត្រាចំនួនប៉ាន់ប្រមាណនៃក្រុមគោលដៅនិមួយៗដែលនឹងត្រូវការគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ឬមេបង់ដាសុល។

ការប៉ាន់ប្រមាណ គួរធ្វើឡើងនៅមុនពេលចុះធ្វើសកម្មភាពមូលដ្ឋាន។ វាជួយឱ្យបុគ្គលិកសុខាភិបាល ធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណចំនួនគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា និងមេបង់ដាសុល ដែលត្រូវការសំរាប់ភូមិនិមួយៗ។

គណនាចំនួនដូសវ៉ាក់សាំងប្រមាណដែលត្រូវការ

- ប្រើប្រាស់ការប៉ាន់ស្មានថ្នាក់ជាតិអំពីភាគរយប្រជាជននៃកំណើតស្ត្រីក្រោយសម្រាល (៦សប្តាហ៍ដំបូង បន្ទាប់ពីសម្រាល) ក្រុមកុមារអាយុពី 0-១ឆ្នាំ និង 0-៥ឆ្នាំ។
- ប្រើប្រាស់ការប៉ាន់ប្រមាណថ្នាក់ជាតិ អំពីក្រុមគោលដៅធ្វើការគណនាចំនួនក្រុមគោលដៅនិមួយសំរាប់ភូមិនិមួយៗ។

ឧទាហរណ៍នៃរបៀបគណនាក្រុមចំណុចសំរាប់ជីវជាតិអា និង មេបង់ជាសុល

តួរលេខដែលជិតច្បាស់គឺជាឧទាហរណ៍ដែលយកពីខេត្តកណ្តាល នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៧ /២០០៨

១. រកមើលភាគរយនៃកំណើត ស្ត្រីក្រោយសម្រាល (ក្រោម៦សប្តាហ៍) ក្រុមកុមារ អាយុ ០-១ និង០-៥ឆ្នាំ។ កុមារអាយុ ០-១ឆ្នាំ = ២.៤%
០-៥ឆ្នាំ = ១១.១% ស្ត្រីក្រោយសម្រាល < ៦សប្តាហ៍ = ២.៦%

២. គណនាភាគរយនៃកុមារអាយុ ពី៦-១១ខែ (សំរាប់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាលេខ ១០០.០០០ IU)
កុមារអាយុ ០-១ឆ្នាំ = ២,៤%
កុមារអាយុ ៦-១១ខែ គឺមាន ½ ដូច្នេះ ២,៤%/២ = ១,២%

៣. គណនាភាគរយនៃកុមារអាយុពី ១២-៥៩ ខែ (សំរាប់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាលេខ ២០០.០០០ IU)
កុមារអាយុ ០-៥ឆ្នាំ = ១១,១%
កុមារអាយុ ១២-៥៩ខែ គឺមាន ½ ដូច្នេះ ១១,១% - ២,៤% = ៨,៧%

៤. គណនាចំនួនប៉ាន់ប្រមាណកុមារអាយុ ពី៦-១១ខែ នៅក្នុងភូមិមួយ
ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ១,២ / ១០០
ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ០,០១២ = ?

៥. គណនាចំនួនប៉ាន់ប្រមាណកុមារអាយុ ពី១២-៥៩ខែ នៅក្នុងភូមិមួយ
ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ៨,៧ / ១០០
ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ០,០៨៧ = ?

៦. គណនាចំនួនប៉ាន់ប្រមាណស្រីក្រោយសម្រាល < ៦សប្តាហ៍ នៅក្នុងភូមិមួយ
ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ២,៦ / ១០០
ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ០,០២៦ = ... (ក្នុង ១ឆ្នាំ)

គណនាចំនួនដូសប៉ាន់ប្រមាណដែលត្រូវការ

- កត់ត្រាលទ្ធផលនៅក្នុងប្រអប់តូចមួយនៅខាងលើផ្នែកខាងស្តាំក្រុមគោលដៅសំរាប់ភូមិនិមួយៗ
- បូកសរុបចំនួនដូសប៉ាន់ប្រមាណដែលបានចែកចាយ ។ ដាក់ចំនួនសរុបនៅក្នុងកូលោននៅផ្នែកខាងក្រោយនៃសន្លឹកកត់ត្រា
- ស្នើសុំចំនួនស្តុកគ្រប់គ្រាន់ពីស្រុក សំរាប់ជុំចែកចាយលើកក្រោយ (ឬ ក្នុងមួយខែ)

សម្គាល់៖

បូកសរុបចំនួនស្តុក ដែលបានចែកចាយ

- បូកសរុបចំនួនដូសនិមួយដែលបានចែកចាយដល់ក្រុមគោលដៅនិមួយៗ សំរាប់ភូមិនិមួយៗ នៅក្នុងប្រអប់ធំមួយ
- បន្ទាប់ពីស្ត្រី និងកុមារដែលសមស្រប ដែលចូលរួមក្នុងសកម្មភាពចុះមូលដ្ឋាន បានទទួលដូសរបស់ពួកគាត់ហើយ ធ្វើការគណនាភាពខុសគ្នារវាង ដូសដែលប៉ាន់ស្មាន និងដូសដែលបានចែកចាយ
- តើមានកុមារ និងស្ត្រីណាម្នាក់មិនបានមកទទួលទេ? ហេតុអ្វី?
- តើអ្នកធ្វើដូចម្តេចដើម្បីអាចទៅដល់កុមារ និងស្ត្រីដែលមិនបានទទួលដើម្បីផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំឱ្យគាត់ ?

សម្គាល់៖

ប្រើប្រាស់ប្រអប់ធំៗទាំងឡាយដើម្បីបូកសរុបចំនួនដូសដែលបានចែកចាយ ដោយបំពេញប្រអប់១ (៤បង្កើតជាប្រអប់១ បន្ទាត់កាត់បញ្ឆៀងមួយកាត់ប្រអប់នេះ) និងដោយគូសគំនូស១សំរាប់ ដូស១ដែលបានផ្តល់ឱ្យ។ ប្រអប់មួយនេះបង្ហាញថា ចែកចាយអស់ ៥ ដូស។

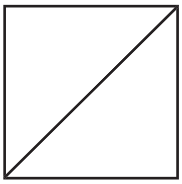

លំហាត់ ផ - ការធ្វើផែនការពីជុំនៃការចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា

	សកម្មភាព	លេខជំហាន
A	ពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ស្តុកគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា។ តើវាស្ថិតនៅក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌល្អដែរឬទេ តើថ្ងៃផុតកំណត់ការប្រើប្រាស់នៅពេលណាដែរ? ចូរស្នើសុំស្តុកថ្នាំពីស្រុកប្រតិបត្តិ បើសិនជាចាំបាច់	
B	ធ្វើការប៉ាន់ស្មាននៅលើសន្លឹកបូកសរុបគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅតាមភូមិនិមួយៗ និងចំនួនក្រុមគោលដៅ គឺស្ត្រីក្រោយសម្រាល និងកុមារអាយុក្រោម៥ឆ្នាំនៅតាមភូមិមួយៗ	
C	ធ្វើផែនកាប្រជុំជាមួយនឹងអ្នកស្ម័គ្រចិត្តភូមិ ដើម្បីពិភាក្សាពីការធ្វើផែនការ សំរាប់ប្រារព្ធជុំនៃការចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា នៅតាមភូមិនិមួយៗ	
D	ដឹកនាំធ្វើវគ្គរំលឹក ក្នុងអំឡុងពេលប្រជុំប្រចាំខែ សំរាប់អ្នកស្ម័គ្រចិត្តភូមិ អំពីការចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា និងពិភាក្សា អំពីតួនាទីដែលពួកគេ	
E	ពិនិត្យបញ្ជី របស់អ្នកស្ម័គ្រចិត្តភូមិ និងធ្វើការប៉ាន់ស្មានចំនួនស្ត្រីក្រោយសម្រាល និងកុមារបានទទួលគ្រាប់ថ្នាំ ជីវជាតិអា ហើយស្ត្រីក្រោយសម្រាល និងកុមារដែលគេចាំបាច់ត្រូវបន្តតាមរកដើម្បីផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាចំនួន	
F	ធ្វើការប៉ាន់ស្មានពីចំនួនកុមារដែលគេចាំបាច់ត្រូវបន្តតាមរក ដើម្បីផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា និងសន្លឹកកត់ត្រាដែលគេត្រូវផ្តល់ដល់អ្នកស្ម័គ្រចិត្តភូមិ	
G	ពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់សន្លឹកបូកសរុបនៅមុនពេលចាកចេញពីភូមិ	
H	បំពេញលទ្ធផលដែលបានពីជុំនៃការចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាទៅក្នុងទម្រង់របាយការណ៍របស់មណ្ឌលសុខភាព **(HC1)**	
I	ធ្វើការប៉ាន់ស្មានថា ចំនួនគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាដែលអ្នកត្រូវការ ដោយធ្វើការគណនា រកចំនួនកុមារអាយុពី ៦-៥៩ខែ រកចំនួនស្ត្រីដែលទើបសម្រាលកូននាពេលថ្មីៗនេះ ដែលកំពុងរស់នៅក្នុងតំបន់គោលដៅរបស់អ្នក	
J	ប្រជុំជាមួយបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពទាំងអស់ និងជាមួយអ្នកស្ម័គ្រចិត្តភូមិ ដើម្បីធ្វើផែនការកាលបរិច្ឆេទ ចុះទៅតាមភូមិនិមួយៗ	
K	ជូនដំណឹងដល់ប្រធានភូមិទាំងអស់ និងសហគមន៍ នៅតាមភូមិនិមួយៗអំពីជុំនៃការចែកចាយ គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា	
L	ពិនិត្យចំនួនសម្ភារៈអប់រំផ្សព្វផ្សាយ និងសន្លឹកបូកសរុបគ្រាប់ថ្នាំសំរាប់ជុំនៃការចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ចូរស្នើសុំ បើសិនជាចាំបាច់	

សម្គាល់៖

តើភាពស្លេកស្លាំង គឺជាអ្វី ?

- ភាពស្លេកស្លាំងគឺកង្វះបរិមាណកោសិកា ឈាមក្រហម ។ កោសិកាឈាមក្រហម ដឹកនាំអុកស៊ីសែនទៅផ្នែកផ្សេងៗ នៃរាងកាយ
- ភាពស្លេកស្លាំងដោយសារកង្វះជាតិដែក គឺជាទំរង់ដែលគេឃើញញឹកញាប់ជាងគេនៃភាពស្លេកស្លាំង
- ភាពស្លេកស្លាំងដាយសារកង្វះជាតិដែក អាចការពារបាន ដោយការលេបថ្នាំជាតិដែក

សម្គាល់៖

ភាពស្លេកស្លាំងត្រូវបានកំណត់ថាជាការមានកំរិតអេម៉ូក្លូប៊ីនទាបនៅក្នុងឈាម ដូចដែលត្រូវបានបង្ហាញភស្តុតាង ឱ្យឃើញតាមរយៈការថយចុះនូវគុណភាព ឬបរិមាណនៃកោសិកាឈាមក្រហម ។ វាផ្តល់នូវផលវិបាកអវិជ្ជមានធ្ងន់ធ្ងរជាច្រើន រួមមាន ៖

- បង្កើនអត្រាស្លាប់របស់ម្តាយ និងកុមារ ,
- កាត់បន្ថយសមត្ថភាពក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ
- កាត់បន្ថយផលិតភាព ចំពោះបុគ្គលគ្រប់ៗរូប
- ខាតបង់យ៉ាងខ្លាំង ខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយ និងចំពោះប្រទេសជាតិទាំងឡាយ ដែលមានអត្រា ប្រេវ៉ាឡង់នៃភាពស្លេកស្លាំងខ្ពស់

មូលហេតុនៃភាពស្លេកស្លាំង

ភាពស្លេកស្លាំងមានមូលហេតុផ្សេងៗជាច្រើន ។

មូលហេតុផ្ទាល់ ៖

- ការផលិតកោសិកាឈាមក្រហមខ្សត់ខ្សោយ មិនគ្រប់គ្រាន់ ឬមិនធម្មតា
- ការខូចខាតកោសិកាឈាមក្រហមយ៉ាងច្រើន
- ការបាត់បង់កោសិកាឈាមក្រហមយ៉ាងច្រើន

មូលហេតុរួមផ្សំរួមមាន អាហារូបត្ថម្ភមិនគ្រប់គ្រាន់ ដែលទាក់ទងទៅនឹងការបរិភោគគុណភាពអាហារ អនាម័យ និងឥរិយាបទផ្នែកសុខភាព ល័ក្ខខ័ណ្ឌបរិស្ថានដែលអាក្រក់ខ្លាំង កង្វះខាតការមកប្រើប្រាស់សេវាសុខាភិបាល និងភាពក្រីក្រ ។ ៥០% នៃភាពស្លេកស្លាំងទាំងអស់ ត្រូវបានគេគិតថាបណ្តាលមកពីកង្វះជាតិដែក ។

មូលហេតុចម្បងដែលបណ្តាលឱ្យមានស្លេកស្លាំងចំពោះកុមារតូច រួមមាន ការបរិភោគជាតិដែកមិនបានគ្រប់គ្រាន់ពីចំណីអាហារដែលបរិភោគប្រចាំថ្ងៃ កង្វះជីវជាតិអា កង្វះជីវជាតិបេ១២ ជម្ងឺគ្រុនចាញ់ និងជម្ងឺព្រូន ជាពិសេស ព្រូនទំពក់ និងវិបត្តិគ្រាប់ឈាមដែលបណ្តាលមកពីហ្សែន (តាឡាសសេមី) និងជម្ងឺអេម៉ូក្លូប៊ីនផ្សេងទៀត ។

ភាពស្លេកស្លាំងដោយសារកង្វះជាតិដែក

- មានជាតិដែកពុំគ្រប់គ្រាន់ នៅក្នុងឈាម
- ជាតិដែកជួយឈាមក្នុងការ ដឹកជញ្ជូនអុកស៊ីសែន
- អុកស៊ីសែនចាំបាច់សំរាប់ ផលិតថាមពលក្នុងរាងកាយ

សម្គាល់៖

ជាតិដែកចាំបាច់សំរាប់បង្កើតអេម៉ូក្លូប៊ីនដែលជាសារធាតុមួយ មាននៅក្នុងកោសិកាឈាមក្រហម ដែលជាអ្នកដឹកជញ្ជូនអុកស៊ីសែន យកទៅឱ្យកោសិកាផ្សេងៗក្នុងរាងកាយ។

កោសិការបស់រាងកាយត្រូវការអុកស៊ីសែន ដើម្បីដំណើរការមុខងាររបស់ខ្លួន និងដើម្បីធ្វើឱ្យមនុស្សអាចនឹងបំពេញគ្រប់សកម្មភាពផ្នែករាងកាយ និងខួរក្បាល។ នៅពេលណាដែលកំរិតអេម៉ូក្លូប៊ីនចុះទាប ដូចជាចំពោះអ្នកដែលកើតមានភាពស្លេកស្លាំង អុកស៊ីសែនតិចតួចណាស់ដែលអាចផ្តល់ដល់កោសិកាទាំងឡាយ ដើម្បីគាំទ្រសកម្មភាពផ្សេងៗរបស់រាងកាយ។ បេះដូងនិងសួតក៏ត្រូវធ្វើការកាន់តែខ្លាំងឡើង ដើម្បីទូទាត់ទៅនឹងសមត្ថភាពចុះខ្សោយរបស់ឈាមក្នុងការដឹកជញ្ជូនអុកស៊ីសែន។

សារៈសំខាន់នៃជាតិដែក

- ជាតិដែកជួយការពារប្រឆាំងនឹងភាពស្លេកស្លាំង ដោយសារកង្វះជាតិដែក
- ជាតិដែកជួយរាងកាយក្នុងការផលិតថាមពល (សមត្ថភាពផ្លូវចិត្ត និងរាងកាយ)

សម្គាល់:

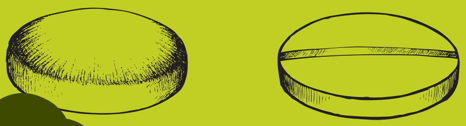

សារៈសំខាន់នៃការទម្លាក់ព្រូន

- ព្រូន គឺជាពពួកប៉ារ៉ាស៊ីត
- ព្រូនអាចបង្កឱ្យកើតមាន ភាពស្លេកស្លាំង
- គ្រាប់ថ្នាំមេបង់ដាសុលត្រូវបាន ផ្តល់ឱ្យសំរាប់ទម្លាក់ព្រូន

សម្គាល់៖

ព្រូនពោះវៀនអាចរួមចំណែកដល់ការធ្វើឱ្យមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ និងការលូតលាស់របស់កុមារមិនបានល្អ ជាពិសេស ពពកព្រូនមូល (អាស្ការី) និងព្រូនទំពក់។

ប្រភេទព្រូនទាំងពីរអាចបង្កឱ្យមាន ៖

- ការឃ្លានអាហារចុះខ្សោយ (មិនសូវឃ្លានអាហារ)
- ការរំលាយអាហារ និងការបឺតស្រូបសារជាតិចិញ្ចឹមមិនបានល្អ ឧទាហរណ៍ ខ្លាញ់
- បង្កើនការបាត់បង់សារជាតិចិញ្ចឹមពីក្នុងពោះវៀនតូច ឧទាហរណ៍ ជាតិដែកនិងប្រូតេអ៊ីន

លទ្ធផលនៃការបង្ករោគដោយពពួកព្រូន ៖

- ភាពស្លេកស្លាំង ជាពិសេសការបង្ករោគដោយព្រូនទំពក់
- កង្វះអាហារូបត្ថម្ភផ្នែកប្រូតេអ៊ីន និងថាមពល
- បញ្ហាកង្វះមីក្រូសារជាតិផ្សេងៗទៀត ដូចជាបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា

ផលវិបាក ៖

- បង្កើនការប្រឈមនឹងការកើតមានការបង្ករោគផ្សេងៗទៀត
- ថាមពលថយចុះ / អស់កម្លាំង / ល្ងើយកន្ត្មើយ (ប៉ក់ល្ងើយ)
- លទ្ធភាពធ្វើការងារថយចុះ
- ការប្រព្រឹត្ត/ការលេងរបស់កុមារមិនបានល្អ

ស្លាយទី ១១៧ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ឥទ្ធិពលនៃបញ្ហាកង្វះជាតិដែក

- អត្រាស្លាប់របស់មាតា និងកុមារកើនឡើង
- សមត្ថភាពក្នុងការសិក្សា ថយចុះ
- សមត្ថភាពរាងកាយថយចុះ
- ផលិតភាពថយចុះ

សម្គាល់៖

សុខភាពមាតា :

ភាពស្លេកស្លាំងកាត់បន្ថយលទ្ធភាពរបស់ស្ត្រី ក្នុងការរស់រានដោយសារតែការធ្លាក់ឈាមនៅក្នុងអំឡុងពេល និងក្រោយពេលសម្រាល។ ស្ត្រីដែលមានអាការៈអស់កម្លាំងដោយសារតែមានភាពស្លេកស្លាំង គឺប្រឈមទៅនឹងការឈឺពោះសម្រាលយូរ ជាហេតុធ្វើអោយការសម្រាលត្រូវអូសបន្លាយពេលកាន់តែយូរ។ ភាពស្លេកស្លាំងប្រភេទណាមួយក៏ដោយក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ ទោះបីជាកម្រិតស្រាល ឬមធ្យម សុទ្ធតែបង្កើនការប្រឈមទៅនឹងការស្លាប់របស់មាតា។

ភាពស្លេកស្លាំងរបស់កុមារ

ភាពស្លេកស្លាំងមានការរួមចំណែកទៅនឹងការកើតមិនគ្រប់ខែ ភាពយឺតយ៉ាវក្នុងការធំលូតលាស់នៅក្នុងស្បូន និងការកើតមកមានទម្ងន់មិនគ្រប់គីឡូ។ ទារកដែលកើតមិនគ្រប់ខែ ដែលពុំមានការអភិវឌ្ឍន៍ល្អ និងមានទម្ងន់ក្រោមស្តង់ដារ បានកាត់បន្ថយឱកាសរស់រានមានជីវិតរបស់ខ្លួន។ ប្រសិនបើពួកគេរស់រានមានជីវិតពួកគេអាចនឹងកើតមាន(ទាំងទារកហើយក្រោយមកជាកុមារ) បញ្ហាក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍រាងកាយ និងបញ្ហាស្មារតី រួមទាំងការសិក្សារៀនសូត្រចុះខ្សោយ វិបត្តិក្នុងការបរិភោគចំណីអាហារ ដូចជាការមិនឃ្លានអាហារ និងការធំលូតលាស់មិនបានល្អ។

ទារកដែលកើតគ្រប់ខែដែលម្តាយមានភាពស្លេកស្លាំង បានកាត់បន្ថយនូវស្តុកជាតិដែកក្នុងខ្លួន ហើយនឹងត្រូវប្រឈមទៅនឹងការកើតមានបញ្ហាកង្វះជាតិដែក នៅក្នុង ៦ខែដំបូងនៃជីវិត។ ភាពស្លេកស្លាំងដោយសារកង្វះជាតិដែក ជាពិសេស ចំពោះកុមារអាយុក្រោម ២ ឆ្នាំ អាចបណ្តាលឱ្យមានបញ្ហាក្នុងការរៀនសូត្រជារៀងរហូត ទោះបីជាបញ្ហាកង្វះជាតិដែក និងភាពស្លេកស្លាំងត្រូវបានកែតម្រូវក៏ដោយ។

ផលវិបាកចម្បងៗ នៃភាពស្លេកស្លាំងចំពោះកុមារតូច រួមមាន :

- ភាពស៊ាំនឹងជម្ងឺថយចុះ - អត្រាឈឺ និងអត្រាស្លាប់កើនឡើង
- ធ្វើឱ្យការលូតលាស់យឺតយ៉ាវ
- ធ្វើឱ្យការអភិវឌ្ឍន៍ចលករចិត្តសាស្ត្រ មានការយឺតយ៉ាវ
- ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សតិបញ្ញា
- មានភាពល្ងិតល្ងៃ និងអស់កម្លាំង

References:

Galloway, Rae (2003) Anemia Prevention and Control: What works. World Bank Publication

Stoltzfus, RJ; Mullay, L; Black, R. (2005) Iron Deficiency Anemia: Comparative Quantification of Health Risks, The Global Burden of Health Disease due to 25 selected major risk factors. Harvard University Press

Stoltzfus, RJ; Dreyfuss,L. Guidelines for the Use of Iron Supplement to Prevent and Treat Iron Deficiency Anemia. International Anemia Consultative Group (INACG) ILLSI Press.

មូលហេតុស្លេកស្លាំង ដោយកង្វះជាតិដែក

- មិនបានបរិភោគអាហារសំបូរជាតិ ដែកគ្រប់គ្រាន់
- មានផ្ទៃពោះជាប់ៗគ្នា
- បាត់បង់ឈាម បន្ទាប់ពីសម្រាល និងនៅពេលមានរដូវ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១១៩ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

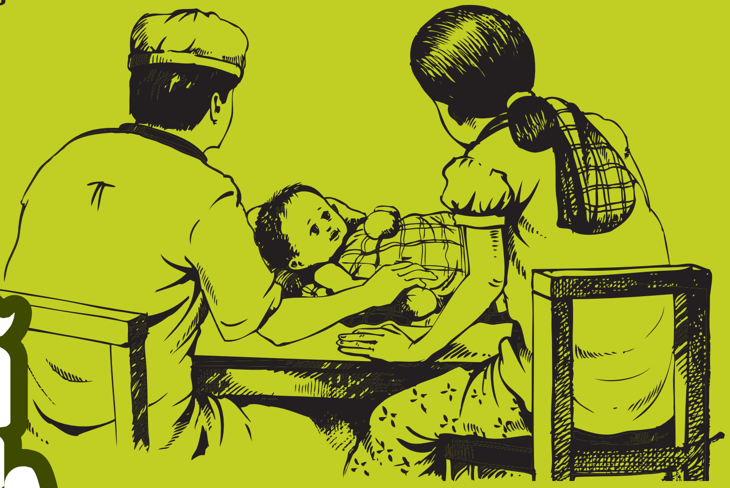

មូលហេតុ កង្វះជាតិដែក

មានជម្ងឺបង្ករោគជាប់ៗគ្នា ដោយសារ:

- ដង្កូវព្រូន
- ជម្ងឺគ្រុនចាញ់
- រាករ៉ាំរ៉ៃ
- រាកមូល

សម្គាល់:

មូលហេតុកង្វះជាតិដែក

ការកើនឡើងនូវតម្រូវការជាតិដែកក្នុងអំឡុងពេល :

- អំឡុងពេលផ្ទៃពោះមានការធំលូតលាស់ឆាប់រហ័ស
- កោសិកាឈាមក្រហមមាន លក្ខណៈមិនធម្មតា (ឧទាហរណ៍ តាឡាសេមី)

សម្គាល់:

ក្រុមប្រឈមមុខ

- កុមារអាយុ ០-២៤ ខែ
- ស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ
- ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ
- ស្ត្រីក្រោយសម្រាល

សម្គាល់៖

រហូតដល់អាយុ ៦ ខែ ទារកដែលកើតគ្រប់ខែ មានទម្ងន់ធម្មតា ដែលម្តាយមានសុខភាពល្អ ហើយត្រូវបានបំបៅដោយទឹកដោះ ម្តាយតែមួយមុខគត់ ទារកនោះបានទទួលជាតិដែកគ្រប់គ្រាន់ពីជាតិដែកដែលផ្ទុកក្នុងខ្លួនរបស់គេ និងពីទឹកដោះម្តាយ។ ជាតិដែកស្តុកក្នុងខ្លួនរបស់ទារក នឹងអស់ក្នុងរយៈពេលប្រហែល ៦ ខែ។

ដូចនេះ ជាតិដែកបន្ថែមគឺតម្រូវឱ្យមាន ពីព្រោះចំណុះជាតិដែកនៃអាហារបន្ថែមតាមលក្ខណៈធម្មតា ដែលពុំមានបញ្ចូល មីក្រូសារជាតិ គឺមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការជាតិដែកកំរិតខ្ពស់របស់ទារក និងកុមារដែលអាយុ ៦-២៤ ខែ ដែលកំពុងតែមានការលូតលាស់ឆាប់រហ័សនោះបានឡើយ។

ទារកនិងកុមារដែលមិនបានទទួលជាតិដែកគ្រប់គ្រាន់ នឹងកើតមានបញ្ហាយឺតយ៉ាវផ្នែកសតិបញ្ញាដែលនឹងជះឥទ្ធិពលដល់លទ្ធភាពរបស់ពួកគេក្នុងការរៀនសូត្រ និងការបំពេញភារៈកិច្ច ដើម្បីរកប្រាក់ចំណូលនៅពេលក្រោយក្នុងឆាកជីវិតរបស់ខ្លួន។ ការផ្តល់បន្ថែម (គ្រាប់) ថ្នាំជាតិដែកនៅពេលក្រោយពីកុមារមានអាយុ ២៤ ខែ មិនអាចនឹងកែតម្រូវការយឺតយ៉ាវផ្នែកសតិបញ្ញា នេះបានឡើយ។

ទារកកើតមិនគ្រប់គីឡូ ទារកកើតមិនគ្រប់ខែ និងទារកដែលកើតជាមួយម្តាយដែលមានភាពស្លេកស្លាំង ត្រូវការជាចាំបាច់ នូវជាតិដែកបន្ថែមទៀត ដោយចាប់ផ្តើមនៅពេលអាយុ ២ ខែ ដើម្បីកសាងនូវស្តុកជាតិដែក និងដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនៃការធំលូតលាស់យ៉ាងឆាប់រហ័សរបស់ពួកគេ។ តម្រូវការជាតិដែករបស់កុមារដែលមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ និងមានភាពស្លេកស្លាំង គឺទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ថែទាំជាពិសេស។

ស្ត្រីគឺជាអ្នកដែលប្រឈមមុខទៅនឹងភាពស្លេកស្លាំង ពីព្រោះពួកគាត់បានបាត់បង់ឈាមនៅក្នុងអំឡុងពេលមករដូវ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ ពួកគាត់ត្រូវផ្តល់ជាតិដែកដល់ទារកក្នុងផ្ទៃដែលត្រូវការការធំលូតលាស់។ ការមានផ្ទៃពោះ កៀកៗគ្នា គឺទំនងជានឹងបង្កឱ្យមានភាពស្លេកស្លាំង។ ស្ត្រីក្រោយសម្រាលបានផ្តល់ជាតិដែកដល់កូនរបស់ខ្លួនតាមរយៈទឹកដោះម្តាយ ហើយគាត់ត្រូវការជាតិដែកបន្ថែមទៀត ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់ទារកដែលទើបសម្រាល។

សញ្ញាគ្លីនិក នៃភាពស្លេកស្លាំង

- អស់កម្លាំង និង ហត់

សម្គាល់៖

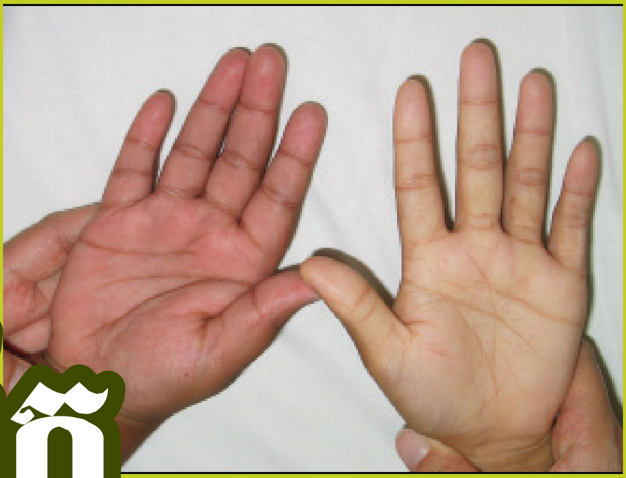

សញ្ញាគ្លីនិក នៃភាពស្លេកស្លាំង

- បាតដៃស្លាំង (ភាពស្លេកស្លាំង នៅបាតដៃ)

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១២៤ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សញ្ញាគ្លីនិក នៃភាពស្លេកស្លាំង

- សមត្ថភាពសិក្សាក្នុងវ័យកុមារយឺត (ខ្សោយ)

សម្គាល់:

សញ្ញាគ្លីនិក នៃភាពស្លេកស្លាំង

- ខ្សោយ រាងកាយពុំមានកម្លាំងកំហែង

សម្គាល់:

ការការពារ

- របបអាហារសំបូរជាតិដែក
- ការពារជម្ងឺបង្កដោយមេរោគ និងជម្ងឺបារ៉ាស៊ីត
- ទម្លាក់ព្រូន (មេបង់ដាសុល)

លើកកម្ពស់ការបរិភោគរបបអាហារដែលសំបូរជាតិដែក

វិធីដោះស្រាយគន្លឹះដែលផ្អែកលើអាហារត្រូវតែរួមបញ្ចូលនូវយុទ្ធសាស្រ្ត ដើម្បី ៖

- ដើម្បីអោយប្រសើរឡើងនូវរបបអាហារសំបូរមីក្រូសារជាតិឱ្យបានពេញមួយឆ្នាំៗ
- ធានានូវលទ្ធភាពរបស់គ្រួសារក្នុងការទទួលស្បៀងទាំងនេះ ជាពិសេស ចំពោះអ្នកដែលជាក្រុមប្រឈម
- ផ្លាស់ប្តូរការអនុវត្តន៏ការផ្តល់អាហារ ដោយត្រូវប្រើប្រាស់ចំណីអាហារដែលសំបូរជាតិដែក

ការមានតាមលក្ខណ:ជីវសាស្រ្តនូវជាតិដែកក្នុងចំណីអាហារ គឺត្រូវទទួលរងឥទ្ធិពលខ្លាំងក្លាណាស់ដោយសារជាតិជម្រុញការបឺតស្រូប និងសារជាតិរាំងការបឺតស្រូប ដែលមាននៅក្នុងរបបអាហារ។

សារជាតិជម្រុញការបឺតស្រូបជាតិដែក រួមមាន ៖

- ជាតិដែកដែលមាន អែម (អេម៉ូក្លូប៊ីន) ដែលមាននៅក្នុងសាច់ មាន់ទា ត្រី និងអាហារសមុទ្រ
- អាស៊ីដអាស្កប៊ិក (ជីវជាតិ សេ) ដែលមាននៅក្នុងផ្លែឈើ ទឹកផ្លែឈើ
- ដំឡូង និងពពួកមើមមួយចំនួនទៀត បន្លែផ្សេងៗទៀតដូចជា បន្លែស្លឹកពណ៌បៃតង ផ្កាខាត់ណា និងស្ពៃក្តោប
- គ្រឿងទេស និង ចំណីអាហារដែលផ្អាប់ឬទុកឱ្យជូរ

សារជាតិរាំងការបឺតស្រូបជាតិដែក រួមមាន ៖

- តែ កាហ្វេ កាកាវ ជាទូទៅឱសថបុរាណមួយចំនួន គ្រឿងទេសមួយចំនួនទៀត

ការការពារ

គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក / អាស៊ីដហ្វូលីកសំរាប់ :

- ស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ
- ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ
- ស្ត្រីក្រោយសម្រាល

សម្គាល់៖

តារាងការពារ

ក្រុមចំណុច	កម្រិតដូសថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីហ្វូលីក	កម្រិតដូស មេបង់ដាសុល
ស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ	WIF(ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីកប្រចាំសប្តាហ៍) លេប ១ គ្រាប់ក្នុង ១ សប្តាហ៍ (១គ្រាប់= ជាតិដែក ៦០មក្រ និង អាស៊ីដហ្វូលីក ២.៥០ មក្រក្រ)	
ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ	៩០ថ្ងៃ (លេប១គ្រាប់ក្នុងមួយថ្ងៃ) ផ្តល់ ៦០ គ្រាប់នៅពេលជួបលើកទី ១ ផ្តល់ ៣០ គ្រាប់នៅពេលជួបលើកទី ២ (១គ្រាប់ = ជាតិដែក ៦០មក្រ និង អាស៊ីដហ្វូលីក ៤០០ មក្រក្រ)	១ដូស (= ៥០០ មក្រ) ពេលផ្ទៃពោះអាយុលើសពី ៣ ខែ)
ស្ត្រីក្រោយសម្រាល	ផ្តល់ ៤២ ថ្ងៃ លេប១គ្រាប់ក្នុងមួយថ្ងៃ	១ ដូស (= ៥០០ មក្រ)
កុមារ(១-២ ឆ្នាំ)		១/២ ដូស (= ២៥០ មក្រ) រាល់ ៦ ខែម្តង ជាមួយនឹងការចែកជីវជាតិអា: ១ដូស លេខ ២០០.០០០IU
កុមារ (២-៤ឆ្នាំ)		១ ដូស (= ៥០០ មក្រ) រាល់ ៦ ខែម្តង ជាមួយនឹងការចែកជីវជាតិអា: ១ដូស លេខ ២០០.០០០ IU

សម្គាល់៖

អាហារសំបូរជាតិដែក

- ផលិតផលសត្វ
- សាច់ (សាច់ក្រហម)
- ថ្លើម
- ត្រី
- មាន់
- ស៊ុត

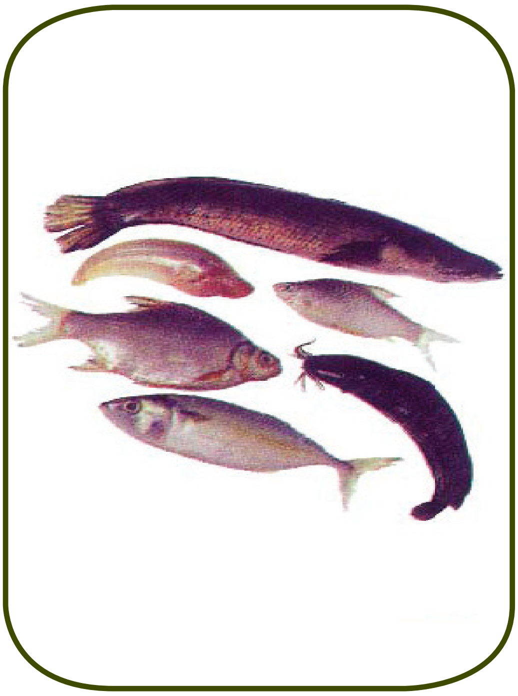

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១៣០ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

អាហារសំបូរជាតិដែក

- សណ្តែកសៀង
- សណ្តែកដី
- បន្លែស្លឹកពណ៌បៃតង

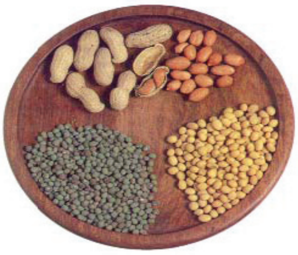

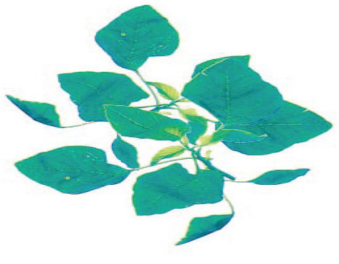

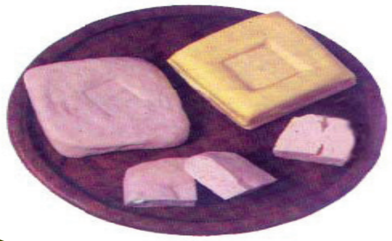

សម្គាល់៖

លំហាត់ - អាហារសំបូរជាតិដែក

សម្គាល់:

តារាងព្យាបាលភាព ស្លេកស្លាំងលើបាតដៃធ្ងន់ធ្ងរ

រោគសញ្ញា/ជម្ងឺ	អាយុ/ក្រុម	ក៏រិតដូសជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក (១គ្រាប់មានជាតិដែកក៏រិត ៦០ មក្រ/ អាស៊ីដហ្វូលិក ក៏រិត៤០០មក្រក្រ៉ូ)
បាតដៃស្លេកស្លាំង ធ្ងន់ធ្ងរ ភាពស្លេកស្លាំងធ្ងន់ធ្ងរ	ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ (ផ្ទៃពោះ ៣៦ សប្តាហ៏) ស្ត្រីក្រោយសម្រាល ស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ	ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក ១គ្រាប់ x ២ដង/១ថ្ងៃ (ព្រឹក និង ល្ងាច) សំរាប់ រយៈពេល ៣ខែ
	ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ(ផ្ទៃពោះអាយុ ៣៦សប្តាហ៏ ឬ លើសពីនេះ)	*ត្រូវបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ ដើម្បីសម្រាកព្យាបាល និងសម្រាល*
	កុមារអាយុ០-៥ខែ	**មិនត្រូវផ្តល់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក** ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ១ដូស លេខ ៥០.០០០ **ត្រូវបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ**
	កុមារអាយុ៦-១១ខែ	**មិនត្រូវផ្តល់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក** ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ១ដូសលេខ១០០.០០០ IU **បញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ**
	កុមារអាយុ១-១២ឆ្នាំ	**មិនត្រូវផ្តល់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក** ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា: ១ដូសលេខ ២០០.០០០ IU **បញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ**

សម្គាល់:

តារាងព្យាបាលភាពស្លេកស្លាំងលើបាតដៃធ្ងន់ធ្ងរ

រោគសញ្ញា/ជម្ងឺ	អាយុ/ក្រុម	ក៏រិតដូសជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក (១គ្រាប់មានជាតិដែកក៏រិត ៦០ មក្រ/ អាស៊ីដហ្វូលីកក៏រិត៤០០មក្រក្រ៉ូ)
បាតដៃស្លេកស្លាំងខ្លះៗ មានភាពស្លេកស្លាំងមធ្យម	ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ស្ត្រីក្រោយសម្រាល ស្ត្រីក្នុងវ័យបន្តពូជ	ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក ១គ្រាប់ x ២ដង/១ថ្ងៃ (ព្រឹក និង ល្ងាច) សំរាប់រយៈពេល១៤ថ្ងៃ តាមដានបន្តក្រោយរយៈពេល១៤ថ្ងៃ ។ បើសិននៅតែមានភាពស្លេកស្លាំង ចូរបន្តការព្យាបាលរយៈពេល១៤ថ្ងៃ ថែមទៀត ហើយត្រូវធ្វើការតាមដានបន្ត
	កុមារអាយុ៤-១២ខែ (៦ - ក្រោម ១០គក្រ)	១/៤ ដូស នៃថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក ក្នុង១ថ្ងៃ សំរាប់រយៈពេល១៤ថ្ងៃ ហើយវាយតម្លៃឡើងវិញក្រោយពីបានព្យាបាល
	កុមារអាយុ១-៥ឆ្នាំ (១០-១៩ គក្រ)	១/២ ដូស នៃថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក ក្នុង១ថ្ងៃ សំរាប់រយៈពេល១៤ថ្ងៃ ហើយវាយតម្លៃ ឡើងវិញក្រោយពីបានព្យាបាល

សម្គាល់:

របៀបលេបថ្នាំ

- ក្នុងអំឡុងពេលបាយ (អាហារពេល)
- ជាមួយផ្លែឈើសំបូរជីវជាតិសេ ស្វាយ ក្រូច អំពិលផ្អែម
- មិនត្រូវលេបជាមួយនឹងពួកថ្នាំផ្សះឡើយ

សម្គាល់:

សារគន្លឹះ

- ត្រូវផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិកដល់ស្ត្រីក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ (៦0គ្រាប់នៅពេលជួបលើកទី១ និង៣0គ្រាប់នៅពេលជួបលើកទី២)
- ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក(៤២គ្រាប់) ដល់ស្ត្រីក្រោយសម្រាលភ្លាមៗ
- លើកកម្ពស់ផ្សព្វផ្សាយ អំពីការបរិភោគអាហារសំបូរជាតិដែក

សម្គាល់:

សារគន្លឹះ

- លើកកម្ពស់ការបរិភោគ ផ្លែឈើផ្សេងៗ (ជីវជាតិសេ)
- លើកកម្ពស់ផ្សព្វផ្សាយ អំពីការទម្លាក់ព្រូនសំរាប់កុមារ ១២-៥៩ ខែ រាល់៦ខែម្តង
- លើកកម្ពស់ផ្សព្វផ្សាយអំពីការទម្លាក់ព្រូនសំរាប់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ (ផ្ទៃពោះលើសពីបីខែ) និងស្ត្រីក្រោយសម្រាល ក្នុងអំឡុងពេល ៦សប្តាហ៍ ដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល
- ផ្តល់ដំបូន្មានមិនឱ្យលេបថ្នាំជាតិដែកជាមួយតែ ឬកាហ្វេ
- ព្យាបាលជម្ងឺគ្រុនចាញ់ តាមគោលការណ៍ថ្នាក់ជាតិ អំពីការព្យាបាលជំងឺគ្រុនចាញ់

សម្គាល់៖

គោលបំណង ថ្ងៃទី ៤

- ដើម្បីឆ្លើយសំនួរស្តីពីកម្មវិធីជាតិដែក
- ដើម្បីរំលឹកមេរៀនជាតិដែក
- ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលអំពីជំនាញក្នុងការផ្តល់ប្រឹក្សា សំរាប់សកម្មភាពកម្មវិធីជាតិដែក
- ដើម្បីផ្តល់នូវចំណេះដឹងស្តីអំពីកម្មវិធីអំបិលអ៊ីយ៉ូដ
- ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលអំពីរបៀបធ្វើតេស្តអំបិលអ៊ីយ៉ូដ ដល់សិក្ខាកាម

សម្គាល់:

គោលបំណងជំនាញថ្ងៃទី៤

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមនឹងអាច:

១. មានទំនុកចិត្តក្នុងការផ្តល់សារស្តីពីជាតិដែកដល់ស្ត្រី និងអ្នកថែទាំកុមារ

២. បំពេញទម្រង់សន្លឹកកត់ត្រា សំរាប់ការចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក

៣. ផ្តល់សកម្មភាពអប់រំសុខភាពជាក្រុម និងការបង្ហាញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

សម្គាល់៖

លំហាត់ - សុគន្ធ

- សំនួរ
- ដំបូន្មាន
- ការគាំទ្រ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៤០ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

លំហាត់ - បុព្វ

- សំនួរ
- ដំបូន្មាន
- ការគាំទ្រ

សម្គាល់:

លំហាត់ - សុធារី

- សំនួរ
- ដំបូន្មាន
- ការគាំទ្រ

សម្គាល់៖

តើអ៊ីយ៉ូដជាអ្វី ?

- អ៊ីយ៉ូដ គឺជាសារជាតិចិញ្ចឹម ដែលគេបានបន្ថែម ឬបញ្ចូលទៅក្នុងអំបិល
- មានតែអំបិលដែលបានបញ្ចូលជាតិអ៊ីយ៉ូដប៉ុណ្ណោះ ដែលមានជាតិអ៊ីយ៉ូដ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៤៣ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សារៈសំខាន់ នៃជាតិអ៊ីយ៉ូដ

- ជាតិអ៊ីយ៉ូដគឺចាំបាច់ សំរាប់ផលិតអ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដ។ អ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដមានសារៈសំខាន់សំរាប់ជួយធ្វើឱ្យរាងកាយ និងខួរក្បាលមានសកម្មភាពដំណើរការទៅបានល្អជាធម្មតា
- ក្រពេញទីរ៉ូអ៊ីដ ស្ថិតនៅក្នុងក (ផ្នែក ខាងមុខ)

សម្គាល់៖

អ៊ីយ៉ូដគឺជាមីក្រូសារជាតិមួយដ៏សំខាន់ដែលមាននៅក្នុងរបបអាហាររបស់មនុស្ស។ មុខងារដ៏សំខាន់បំផុតដែលគេដឹងនោះ គឺវាជាសមាសភាគមួយនៃអ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដ។ អ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដផលិតដោយក្រពេញទីរ៉ូអ៊ីដ (ដែលស្ថិតនៅត្រង់ក ផ្នែកខាងក្រោម)។ អ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដមានតួនាទី សំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុងការកែតម្រូវដំណើរការមេតាបូលីស ដូចជាការលូតលាស់ និងការប្រើប្រាស់ថាមពល។ វាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំង នៃវ័យរបស់កុមារសម្រាប់ជួយដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ខួរក្បាល ជាធម្មតា។

អ៊ីយ៉ូដក៏សំខាន់ខ្លាំងណាស់ដែរ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ជាធម្មតា នៃទារកនៅក្នុងស្បូន ដូច្នេះចំពោះស្ត្រីដែលមានគម្រោងនឹងមានផ្ទៃពោះ ការបរិភោគជាតិអ៊ីយ៉ូដ គឺជាកត្តាមួយក្នុងចំណោមកត្តាអាហារូបត្ថម្ភសំខាន់ៗទាំងឡាយដែលស្ត្រីទាំងនោះចាំបាច់ត្រូវតែគិតគូរពិចារណា ។

ក្រពេញទីរ៉ូអ៊ីដពុំមានសមត្ថភាពស្តុកជាតិអ៊ីយ៉ូដឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ឡើយ ដូចនេះបរិមាណដ៏តិចតួចនៃជាតិអ៊ីយ៉ូដគេត្រូវតែបរិភោគឱ្យបានជាទៀងទាត់នៅក្នុងរបបអាហាររបស់ខ្លួន។

ស្លាយទី ១៤៤ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សារៈសំខាន់នៃជាតិអ៊ីយ៉ូដ

- លើកកម្ពស់ការធំលូតលាស់របស់កុមារ

សម្គាល់៖

កង្វះជាតិអ៊ីយ៉ូដកើតមានឡើងចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយណា ដែលមិនបានទទួលជាតិអ៊ីយ៉ូដគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងរបបអាហាររបស់ខ្លួន ។

បើពុំមានជាតិអ៊ីយ៉ូដគ្រប់គ្រាន់ក្នុងរបបអាហារទេ ក្រពេញទីរ៉ូអ៊ីដត្រូវមានបញ្ហាប្រឈមទៅនឹងការ នៅតែរក្សាការផលិតអ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដសម្រាប់តម្រូវការផ្នែកមេតាបូលីស បើទោះបីជាសមាសភាគមួយ ក្នុងចំណោមសមាសភាគសំខាន់ៗ (ជាតិអ៊ីយ៉ូដ) ត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ក្នុងរយៈពេលខ្លីក៏ដោយ ។

ក្រោមកាលៈទេសៈបែបនេះ ក្រពេញទីរ៉ូអ៊ីដត្រូវរីកធំដើម្បីប្រឹងបំពេញការងាររបស់ខ្លួនឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព។ បញ្ហានេះត្រូវបានគេស្គាល់ថា ជាជម្ងឺ "ពកក" ហើយវាគឺជាសញ្ញាមួយដែលគេអាចមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់បំផុតថា មានបញ្ហាកង្វះជាតិអ៊ីយ៉ូដ។

ការប្រែប្រួលផ្សេងៗទៀតខាងផ្នែកសរីរៈសាស្ត្រ ក៏អាចកើតមានឡើងផងដែរ ដូចជាការថយចុះ នូវការប្រើប្រាស់អ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដដោយរាងកាយ ដែលបណ្តាលឱ្យកំរិតអ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដក្នុងឈាមមានទាប - គឺជាល័ក្ខខ័ណ្ឌមួយដែលគេដឹងថាជាបញ្ហាអ៊ីប៉ូទីរ៉ូអ៊ីដ។

បញ្ហានេះ នឹងបង្កឱ្យមានហានិភ័យផ្នែកសុខភាពចំពោះរាល់អ្នកដែលប៉ះពាល់ដោយបញ្ហានេះ ពីព្រោះវាអាចនឹងឈានទៅរកការកើនទម្ងន់ ភាពល្ហិយកន្ល្លើយមិនធន់ទៅនឹងត្រជាក់ កូឡេស្តេរ៉ូលក្នុងឈាមកើនឡើង មានភាពយឺតយ៉ាវផ្នែកសតិបញ្ញា និងមុខងាររបស់បេះដូងចុះថយ។

ស្លាយទី ១៤៥ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សារៈសំខាន់នៃជាតិអ៊ីយ៉ូដ

- លើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍន៍ ខាងផ្នែកសតិបញ្ញា និង ជួយដល់ដំណើរការមុខងាររបស់ខួរក្បាល

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១៤៦ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សារៈសំខាន់ នៃជាតិអ៊ីយ៉ូដ

- រក្សាលំនឹងសីតុណ្ហភាព របស់រាងកាយ
- ចែកចាយថាមពលនៅ ពេញរាងកាយ

សម្គាល់៖

ផលប៉ះពាល់ នៃបញ្ហាកង្វះ ជាតិអ៊ីយ៉ូដ

- ពកក

សម្គាល់:

ពកក គឺជាការរីកធំនូវក្រពេញទីរ៉ូអ៊ីដ ដែលស្ថិតនៅត្រង់កផ្នែកខាងក្រោម ដែលបង្កដោយសារកង្វះជាតិ អ៊ីយ៉ូដក្នុងរបបអាហារ ។

ក្រពេញទីរ៉ូអ៊ីដរីកធំដោយសារត្រូវប្រឹងប្រមូលជាតិអ៊ីយ៉ូដឱ្យបានច្រើនពីក្នុងឈាម ។ បើសិនជាក្រពេញ ដែលរីកធំនេះ ផលិតអ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដបានគ្រប់គ្រាន់នោះ រាងកាយរបស់បុគ្គលនោះនឹងធ្វើការជាធម្មតា ។ ពកក គឺគ្រាន់តែជាបញ្ហាមួយតែប៉ុណ្ណោះ ។

តែបើសិនជាក្រពេញនេះមិនអាចផលិតអ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដបានគ្រប់គ្រាន់ទេ បុគ្គលនោះនឹងក្លាយទៅជាមនុស្ស ខ្វះអ័រម៉ូនទីរ៉ូអ៊ីដ (**អ៊ីប៉ូទីរ៉ូអ៊ីដ**) ។

អ្នកដែលមានបញ្ហាអ៊ីប៉ូទីរ៉ូអ៊ីដ :

- ងាយនឹងមានអារម្មណ៏ត្រជាក់ខ្លួន
- មានចលនាយឺតៗ ហើយគ្មានថាមពល
- គិតយឺតៗ (ស្ពឹក)
- អាចនឹងងងុយតែដេក
- មានស្បែកស្ងួត

ស្ត្រីដែលមានបញ្ហាអ៊ីប៉ូទីរ៉ូអ៊ីដក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ អាចនឹងកើតមានបញ្ហា :

- រលូតកូន ឬកូនស្លាប់ក្នុងផ្ទៃ
- កូនកើតមិនគ្រប់ទម្ងន់
- កូនកើតមកមានរូបរាងមិនប្រក្រតីពីកំណើត

ផលប៉ះពាល់នៃបញ្ហាកង្វះជាតិអ៊ីយ៉ូដ

- ក្រេទីន

សម្គាល់៖

ទារកដែលកើតជាមួយម្ដាយ ដែលមានបញ្ហាអ៊ីយ៉ូទីវ៉ូអ៊ីដ អាចនឹងក្លាយជាកុមារក្រេទីន។ បញ្ហានេះគេអាចការពារបាន បើសិនជាស្ត្រីនោះបានព្យាបាលនៅមុនពេលដែលនាងមានផ្ទៃពោះ ។

ក្រេទីន ៖ មានទម្រង់ពីរយ៉ាង ៖

ក្រេទីនសរសៃប្រសាទ និងក្រេទីនដោយសារអ៊ីយ៉ូទីវ៉ូអ៊ីដ

១.ក្រេទីនសរសៃប្រសាទ - ម្ដាយកើតមានបញ្ហាកង្វះជាតិអ៊ីយ៉ូដនៅតំណាក់កាលដំបូងនៃការមានផ្ទៃពោះ

- ពិការផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ
- ខ្សោយ និងរឹងជើង
- ភ្នែកស្រលៀង (កែក) - ភ្នែកមិនអាចសម្លឹងមើលទៅត្រង់បាន
- ថ្លង់និងគរ (កុមារនិយាយមិនកើត)

ក្រេទីនសរសៃប្រសាទ គេមិនអាចព្យាបាលបានឡើយ

២.ក្រេទីនដោយសារអ៊ីយ៉ូទីវ៉ូអ៊ីដ - ម្ដាយកើតមានបញ្ហាកង្វះជាតិអ៊ីយ៉ូដនៅតំណាក់កាលចុងក្រោយនៃការមានផ្ទៃពោះ

កុមារដែលមានបញ្ហាអ៊ីយ៉ូទីវ៉ូអ៊ីដ ៖

- ល្ងូតលាស់យឺត ហើយពិការផ្នែកផ្លូវចិត្តក្នុងរយៈពេលខ្លី
- មិនឃ្លានអាហារ
- មិនឡើងទម្ងន់

ប្រសិនបើទារកត្រូវបានព្យាបាល ដោយជាតិអ៊ីយ៉ូដ នោះសញ្ញាទាំងនេះអាចនឹងកែលំអឬក៏អាចបាត់ទៅវិញ។ កាន់តែឆាប់បានទទួលជាតិអ៊ីយ៉ូដ នោះកុមារកាន់តែឆាប់ទទួលបានលទ្ធផលល្អប្រសើរ។

ស្លាយទី ១៤៩ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ផលប៉ះពាល់ នៃបញ្ហាកង្វះ ជាតិអ៊ីយ៉ូដ

- រលូតកូន កូនកើតមកស្លាប់ កូនកើតមិនគ្រប់គីឡូ កូនកើតមកមិនមានលក្ខណៈ មិនប្រក្រតីពីកំណើត
- អស់កម្លាំង ហើយចលនារាងកាយយឺតៗ (ស្ទក់)

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៥០ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

មូលហេតុកង្វះជាតិអ៊ីយ៉ូដ

- កង្វះជាតិអ៊ីយ៉ូដ ក្នុងរបបអាហារប្រចាំថ្ងៃ
- កង្វះការហូបចុកអាហារចម្រុះ

សម្គាល់:

ក្រុមប្រឈមមុខ

- មនុស្សគ្រប់រូប ដែលមិនបានប្រើប្រាស់ អំបិលអ៊ីយ៉ូដ

សម្គាល់៖

ការការពារ

- បរិភោគអាហារ សំបូរជាតិអ៊ីយ៉ូដ
- ត្រីសមុទ្រ
- អាហារសមុទ្រ
- អំបិលអ៊ីយ៉ូដ

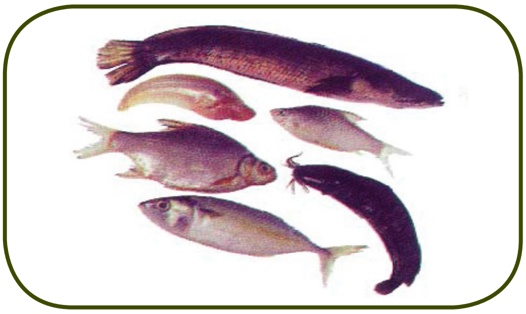

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១៥៣ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ការការពារ

- ប្រើប្រាស់អំបិលអ៊ីយ៉ូដ
- ធ្វើតេស្តអំបិលអ៊ីយ៉ូដ

សម្គាល់៖

លំហាត់ ញ – អាហារសំបូរជាតិអ៊ីយ៉ូដ

សម្គាល់៖

ការឡើងធ្វើបទបង្ហាញដល់ក្រុម

- រៀបចំកាលបរិច្ឆេទ ម៉ោងពេល និងទីកន្លែង
- អញ្ជើញនរណាដែលអ្នកចង់ឱ្យចូលរួម
- សម្ភារៈអ្វីខ្លះដែលអ្នកត្រូវការ

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១៥៦ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ការឡើងធ្វើបទបង្ហាញដល់ក្រុម

ត្រូវ :

- មានចិត្តស្ងប់
- រាក់ទាក់ស្និទ្ធស្នាល
- នៅទីកន្លែង ដែលស្ងប់ស្ងាត់

សម្គាល់៖

ការឡើងធ្វើបទបង្ហាញដល់ក្រុម

- សម្លឹងមើលមុខអ្នកចូលរួម
- ញញឹម
- រក្សាកិរិយាបទតាម បែបធម្មជាតិ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៥៨ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ការឡើងធ្វើបទបង្ហាញដល់ក្រុម

- ស្តាប់អ្នកចូលរួមដោយប្រុងប្រយ័ត្ន
- ជជែកជាមួយអ្នកចូលរួម មិនមែននិយាយទៅកាន់ពួកគាត់ទេ
- ពិភាក្សាពីផលវិបាក
- ឆ្លើយសំណួរ

សម្គាល់៖

ការឡើងធ្វើបទបង្ហាញដល់ក្រុម

- ឈរ ប្រសិនបើក្រុមធំ
- អង្គុយ ប្រសិនបើក្រុមតូច
- ចង្អុលទៅរករូបភាព

សម្គាល់៖

ការធ្វើតេស្តអំបិល

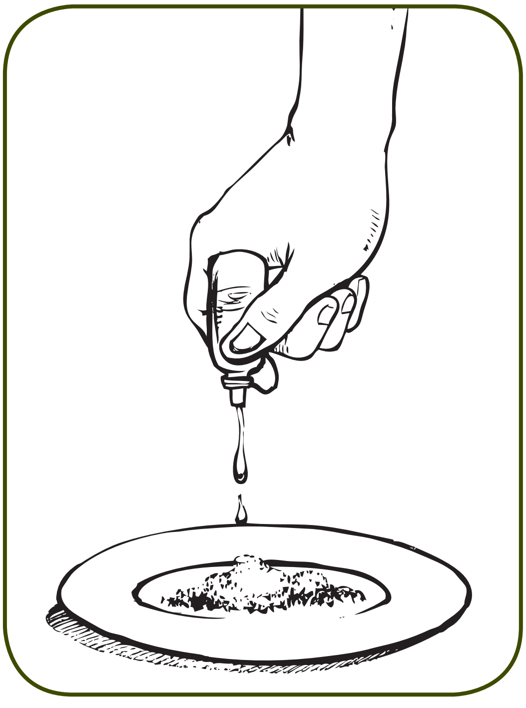

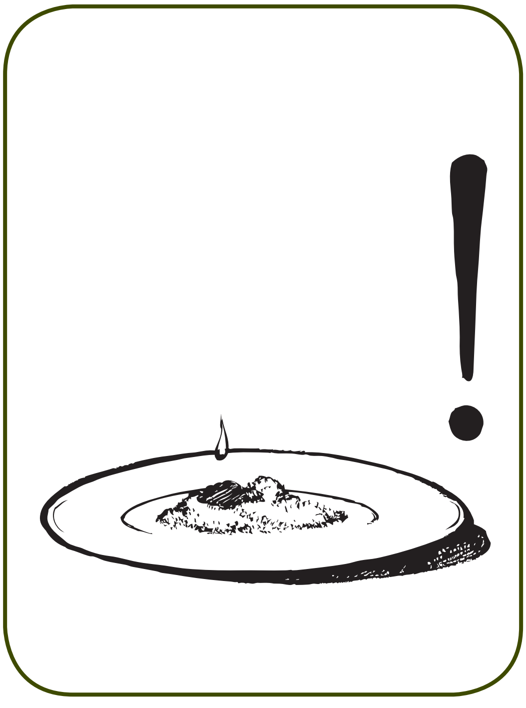

សម្គាល់៖

គោលបំណង ថ្ងៃទី ៦

- ដើម្បីរំលឹកមេរៀនស្ដីអំពីជាតិអ៊ីយ៉ូដ
- ដើម្បីបង្រៀនពីសកម្មភាពនៃការផ្ដល់ថ្នាំបង្ការ
- ដើម្បីបង្រៀនពីសកម្មភាពនៃការពិនិត្យផ្ទៃពោះមុនពេលសម្រាល
- ដើម្បីបណ្ដុះបណ្ដាល អំពីសកម្មភាពនៃការពិនិត្យផ្ទៃពោះមុនពេលសម្រាល (ការចុះអនុវត្តផ្ទាល់នៅមូលដ្ឋាន)
- ដើម្បីបណ្ដុះបណ្ដាលអំពីរបៀបប្រើប្រាស់សៀវភៅសុខភាពមាតា

សម្គាល់៖

គោលបំណង ជំនាញថ្ងៃទី ៦

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង:

១. ផ្តល់ថ្នាំបង្ការ បានសមស្របដល់ស្ត្រី និងកុមារ

២. ប្រើប្រាស់សម្ភារៈជំនួយការងារស្តីពីការជួបពិនិត្យផ្ទៃទាំនៅមុនពេលសម្រាល នៅពេលចុះអនុវត្តន៍នៅមូលដ្ឋាន នាថ្ងៃទី ៧

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១៦៣ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

- ផ្តល់ដោយចាក់ ឬតាមមាត់
- ការពារប្រឆាំងនឹងជម្ងឺ ១ ចំនួន

សម្គាល់៖

ជម្ងឺតេតាណូស

- ជម្ងឺដែលប៉ះពាល់ទៅ លើសាច់ដុំ

ផ្តល់ដល់:

- ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ
- ស្ត្រីក្រោយសម្រាល (បើសិនជាមិនបានចាក់នៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ)

សម្គាល់៖

ជម្ងឺរបេង

- ជម្ងឺផ្លូវដង្ហើម

ផ្តល់ដល់:

- កុមារ

គឺជា: វ៉ាក់សាំង (BCG)

- មិនត្រូវផ្តល់ ចំពោះកុមារមានរោគអេដស៍

សម្គាល់:

ជម្ងឺស្វិតដៃជើង

- ជម្ងឺស្វិតដៃជើងចំពោះកុមារ

ផ្តល់ដល់:

- កុមារ

គឺជា:

- វ៉ាក់សាំងការពារជម្ងឺស្វិតដៃជើង ដែលផឹកតាមមាត់ (OPV)

សម្គាល់៖

ជម្ងឺខាន់ស្លាក់ ជម្ងឺក្អកមាន់ ជម្ងឺតេតាណូស

- ជម្ងឺផ្លូវដង្ហើម ជម្ងឺដែលប៉ះពាល់ទៅលើសាច់ដុំ

ផ្តល់ដល់:

- កុមារ

គឺជា:

- វ៉ាក់សាំង DPT / DPT-HB
- មិនត្រូវផ្តល់ នៅពេលដែលដឹងថា ធ្លាប់មានប្រតិកម្ម នឹងវ៉ាក់សាំងនេះ ពីមុនមក

សម្គាល់៖

ជម្ងឺរលាកថ្លើមប្រភេទបេ

- ជម្ងឺដែលបង្កដោយមេរោគប៉ះពាល់ទៅលើថ្លើម

ផ្តល់ដល់:

- ទារក (HB-0)
- កុមារ

គឺជា:

- វ៉ាក់សាំង HB / DPT-HB
- មិនត្រូវផ្តល់ នៅពេលដែលដឹងថាធ្លាប់មានប្រតិកម្មនឹងវ៉ាក់សាំងនេះ ពីមុនមក

សម្គាល់៖

ជម្ងឺកញ្ជ្រិល

- ជម្ងឺដែលបង្កដោយមេរោគ ប៉ះពាល់ទៅលើស្បែក

ផ្តល់ដល់:

- កុមារ

គឺជា:

- វ៉ាក់សាំងកញ្ជ្រិល (វ៉ាក់សាំងចាក់)

សម្គាល់៖

សារអាហារូបត្ថម្ភ

ក្នុងអំឡុងពេលផ្តល់ថ្នាំបង្ការ :

ផ្តល់ប្រឹក្សាអំពី :

- ជីវជាតិអា
- ជាតិដែក
- ជាតិអ៊ីយ៉ូដ
- ការអនុវត្តន៍ពីការចិញ្ចឹមកូន

សម្គាល់៖

ការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

- ការពារប្រជាជនមិនឱ្យកើតមានជម្ងឺជាក់លាក់ មួយចំនួន
- មានប្រសិទ្ធភាពតែនៅពេលណាដែលបានទទួលវ៉ាក់សាំង គ្រប់ចំនួនដូស

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៧២ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

កត់ត្រាពីការផ្តល់ថ្នាំបង្ការនៅក្នុង...

- សៀវភៅសុខភាពមាតា
- ប័ណ្ណសុខភាពកុមារ (ប័ណ្ណលឿង)

សម្គាល់៖

សូមកុំផ្តល់ថ្នាំបង្ការនៅពេលណាដែល..

- កុមារមិនស្រួលខ្លួនខ្លាំង (ឈឺធ្ងន់)
- កុមារចាំបាច់ត្រូវបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ

សម្គាល់:

ថ្នាំបង្ការតេតាណូស សំរាប់ស្ត្រី

ក្រុមចំណុច	កំរិតដូស	កំណត់សំគាល់
ស្ត្រី	វ៉ាក់សាំង TT ដូសទី១ នៅពេលជួបលើកទី១ ដូសទី២ យ៉ាងហោចណាស់ ១ខែ នៅក្រោយពេលចាក់លើកទី១ ដូសទី៣ យ៉ាងហោចណាស់ ៦ខែ នៅក្រោយពេលចាក់លើកទី២ ដូសទី៤ យ៉ាងហោចណាស់ ១ឆ្នាំ នៅក្រោយពេលចាក់លើកទី ៣ ដូសទី៥ យ៉ាងហោចណាស់ ១ឆ្នាំ នៅក្រោយពេលចាក់លើកទី ៤	បើសិនជា ដូសទាំងអស់ត្រូវបានផ្តល់ ឱ្យរួចហើយកាលពីពេលកន្លងមកនេះ **មិនត្រូវផ្តល់ឱ្យទៀតឡើយ**

សម្គាល់:

សារសំរាប់ស្ត្រី

- បើសិនជាស្ត្រីក្រោយសម្រាលចាប់ផ្តើមមានផ្ទៃពោះ ជាថ្មីទៀត :
  - ▸ សូមពិនិត្យមើលកំណត់ហេតុការទទួលថ្នាំបង្ការពីលើកមុន និងផ្តល់ដូស TT បើចាំបាច់ ទៅតាមគោលការណ៍ថ្នាក់ជាតិ

សម្គាល់៖

តារាងកាលវិភាគផ្តល់ថ្នាំបង្ការដល់ទារក

ក្រុមចំណុច	កំរិតដូស	កំណត់សំគាល់
ទារក : នៅពេលសម្រាលភ្លាម	BCG: តែ១ដូសគត់ HBO: តែ១ដូសគត់	**BCG :** អាចផ្តល់ឱ្យបានរហូតដល់ទារកអាយុ ១ឆ្នាំក្រោយសម្រាល ។ មិនត្រូវផ្តល់នៅពេលកុមារមានរោគសញ្ញាអេដស៏ **HBO:** ផ្តល់ក្នុងរយៈពេល ២៤ ម៉ោងក្រោយសម្រាល ប៉ុន្តែអាចផ្តល់បានក្នុងរយៈពេលក្រោម ៧ថ្ងៃ

សម្គាល់៖

តារាងកាលវិភាគផ្តល់ថ្នាំបង្ការដល់ទារក

ក្រុមចំណុច	កំរិតដូស	កំណត់សំគាល់
កុមារអាយុចាប់ពី ៦ សប្តាហ៍ រហូតដល់ អាយុ ១ឆ្នាំ	**OPV, DPT ឬ DPT-HB** ដូសទី ១: ៦សប្តាហ៍ក្រោយសម្រាល ដូសទី ២: យ៉ាងហោចណាស់ ៤ សប្តាហ៍ ក្រោយពីដូសទី ១ ដូសទី ៣: យ៉ាងហោចណាស់ ៤ សប្តាហ៍ ក្រោយពីដូសទី ២ **វ៉ាក់សាំង កញ្រ្ជិល :** តែ១ដូសគត់នៅពេលកុមារអាយុ យ៉ាងតិច ៩ ខែ	មិនត្រូវខកខានកាលបរិច្ឆេទ ក្នុងការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ ណាមួយឡើយ ។ ថ្នាំបង្ការ នឹងមិន ដំណើរការឡើយ បើសិនជា ខកខានមិនបានចាក់នោះ ។ ចំពោះ **DPT-HB** មិនត្រូវ ផ្តល់ឱ្យឡើយនៅពេលណា កុមារមានជម្ងឺធ្ងន់ខ្លាំង ដោយ មានកំដៅឡើងខ្ពស់ លើសពី ៣៨,៥ អង្សាសេ ។ មិនត្រូវផ្តល់ **DPT/DPT-HB** នៅពេលណាគេ ដឹងថាកុមារ ធ្លាប់មានប្រតិកម្មជាមួយ នឹងថ្នាំបង្ការនេះ ។ ត្រូវកត់ត្រាការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ នេះទៅក្នុងប័ណ្ណសុខភាពកុមារ និងក្នុងសៀវភៅកត់ត្រារបស់ មណ្ឌលសុខភាព

សម្គាល់៖

ហាមផ្តល់

- កុមារក្តៅខ្លួនខ្លាំង (គ្រុនក្តៅ > ៣៨.៥ C)
- BCG : ហាមផ្តល់នៅពេលណាកុមារមានរោគសញ្ញា HIV
- DPT/DPT-HB : ហាមផ្តល់នៅពេលណាដែលដឹងថា កុមារធ្លាប់មានប្រតិកម្មជាមួយវ៉ាក់សាំងនេះ

សម្គាល់៖

តារាងលំហូរ ការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

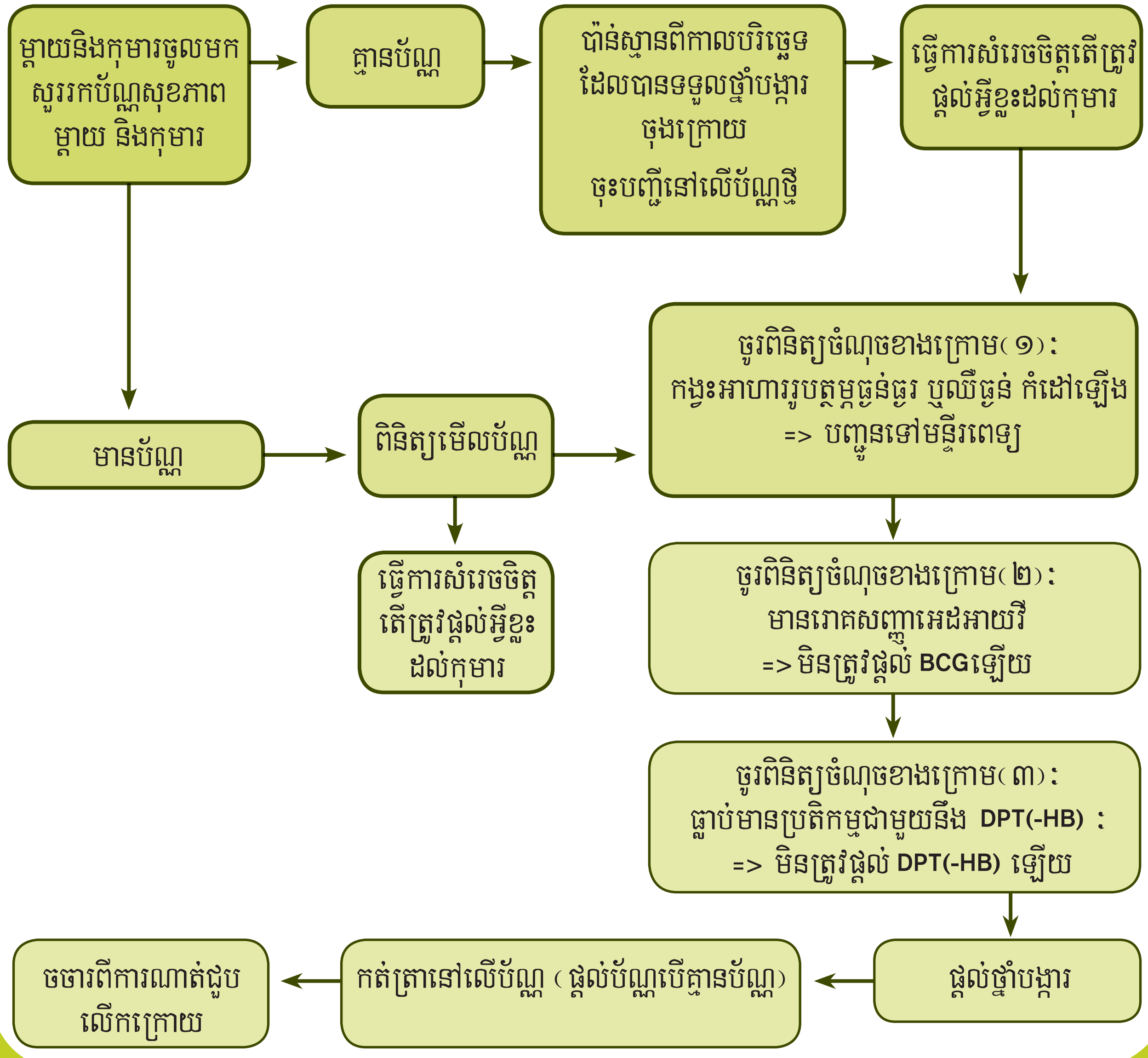

សម្គាល់៖

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

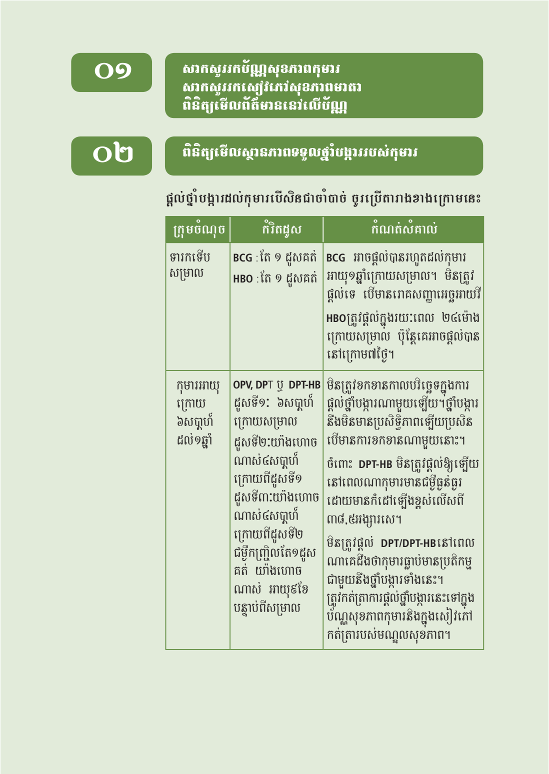

០១ សាកសួររកប័ណ្ណសុខភាពកុមារ
សាកសួររកសៀវភៅសុខភាពមាតា
ពិនិត្យមើលព័ត៌មាននៅលើប័ណ្ណ

០២ ពិនិត្យមើលស្ថានភាពទទួលថ្នាំបង្ការរបស់កុមារ

ផ្តល់ថ្នាំបង្ការដល់កុមារបើសិនជាចាំបាច់ ចូរប្រើតារាងខាងក្រោមនេះ

ក្រុមចំណុច	កំរិតដូស	កំណត់សំគាល់
ទារកទើបសម្រាល	**BCG** : តែ ១ ដូសគត់ **HBO** : តែ ១ ដូសគត់	**BCG** អាចផ្តល់បានរហូតដល់កុមារអាយុ១ឆ្នាំក្រោយសម្រាល។ មិនត្រូវផ្តល់ទេ បើមានរោគសញ្ញាអេដ្សអាយវី **HBO**ត្រូវផ្តល់ក្នុងរយៈពេល ២៤ម៉ោងក្រោយសម្រាល ប៉ុន្តែគេអាចផ្តល់បាននៅក្រោម៧ថ្ងៃ។
កុមារអាយុក្រោយ៦សប្តាហ៍ដល់១ឆ្នាំ	**OPV, DPT** ឬ **DPT-HB** ដូសទី១: ៦សប្តាហ៍ក្រោយសម្រាល ដូសទី២:យ៉ាងហោចណាស់៤សប្តាហ៍ក្រោយពីដូសទី១ ដូសទី៣:យ៉ាងហោចណាស់៤សប្តាហ៍ក្រោយពីដូសទី២ ជម្ងឺកញ្ជ្រិលតែ១ដូសគត់ យ៉ាងហោចណាស់ អាយុ៩ខែបន្ទាប់ពីសម្រាល	មិនត្រូវខកខានកាលបរិច្ឆេទក្នុងការផ្តល់ថ្នាំបង្ការណាមួយឡើយ។ថ្នាំបង្ការនឹងមិនមានប្រសិទ្ធិភាពឡើយប្រសិនបើមានការខកខានណាមួយនោះ។ ចំពោះ **DPT-HB** មិនត្រូវផ្តល់ឱ្យឡើយនៅពេលណាកុមារមានជម្ងឺធ្ងន់ធ្ងរដោយមានកំដៅឡើងខ្ពស់លើសពី ៣៨,៥អង្សារសេ។ មិនត្រូវផ្តល់ **DPT/DPT-HB** នៅពេលណាគេដឹងថាកុមារធ្លាប់មានប្រតិកម្មជាមួយនឹងថ្នាំបង្ការទាំងនេះ។ ត្រូវកត់ត្រាការផ្តល់ថ្នាំបង្ការនេះទៅក្នុងប័ណ្ណសុខភាពកុមារនិងក្នុងសៀវភៅកត់ត្រារបស់មណ្ឌលសុខភាព។

សម្គាល់:

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

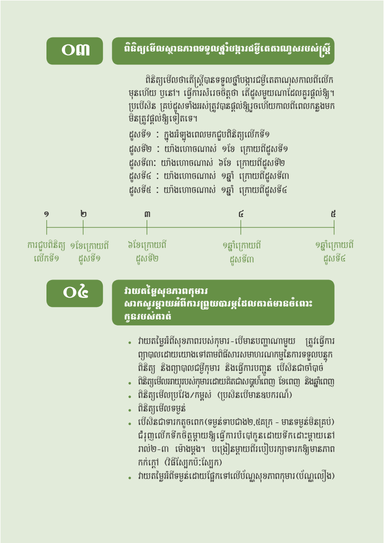

០៣ ពិនិត្យមើលស្ថានភាពទទួលថ្នាំបង្ការជម្ងឺតេតាណូសរបស់ស្ត្រី

ពិនិត្យមើលថាតើស្ត្រីបានទទួលថ្នាំបង្ការជម្ងឺតេតាណូសកាលពីលើកមុនហើយ ឬនៅ។ ធ្វើការសំរេចចិត្តថា តើដូសមួយណាដែលគួរផ្តល់ឱ្យ។ ប្របើសិន គ្រប់ដូសទាំងអស់ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យរួចហើយកាលពីពេលកន្លងមក មិនត្រូវផ្តល់ឱ្យទៀតទេ។

ដូសទី១ ៖ ក្នុងអំឡុងពេលមកជួបពិនិត្យលើកទី១
ដូសទី២ ៖ យ៉ាងហោចណាស់ ១ខែ ក្រោយពីដូសទី១
ដូសទី៣៖ យ៉ាងហោចណាស់ ៦ខែ ក្រោយពីដូសទី២
ដូសទី៤ ៖ យ៉ាងហោចណាស់ ១ឆ្នាំ ក្រោយពីដូសទី៣
ដូសទី៥ ៖ យ៉ាងហោចណាស់ ១ឆ្នាំ ក្រោយពីដូសទី៤

០៤ វាយតម្លៃសុខភាពកុមារ សាកសួរម្តាយអំពីការព្រួយបារម្ភដែលគាត់មានចំពោះកូនរបស់គាត់

- វាយតម្លៃអំពីសុខភាពរបស់កុមារ - បើមានបញ្ហាណាមួយ ត្រូវធ្វើការព្យាបាលដោយយោងទៅតាមពិធីសារសមាហរណកម្មនៃការទទួលបន្ទុកពិនិត្យ និងព្យាបាលជម្ងឺកុមារ និងធ្វើការបញ្ជូន បើសិនជាចាំបាច់
- ពិនិត្យមើលអាយុរបស់កុមារដោយគិតជាសប្តាហ៍ពេញ ខែពេញ និងឆ្នាំពេញ
- ពិនិត្យមើលប្រវែង/កម្ពស់ (ប្រសិនបើមានឧបករណ៍)
- ពិនិត្យមើលទម្ងន់
- បើសិនជាទារកតូចពេក(ទម្ងន់ទាបជាង២,៥គក្រ - មានទម្ងន់មិនគ្រប់) ជំរុញលើកទឹកចិត្តម្តាយឱ្យធ្វើការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយនៅរាល់២-៣ ម៉ោងម្តង។ បង្រៀនម្តាយពីរបៀបរក្សាទារកឱ្យមានភាពកក់ក្តៅ (វិធីស្បែកប៉ះស្បែក)
- វាយតម្លៃអំពីទម្ងន់ដោយផ្អែកទៅលើប័ណ្ណសុខភាពកុមារ(ប័ណ្ណលឿង)

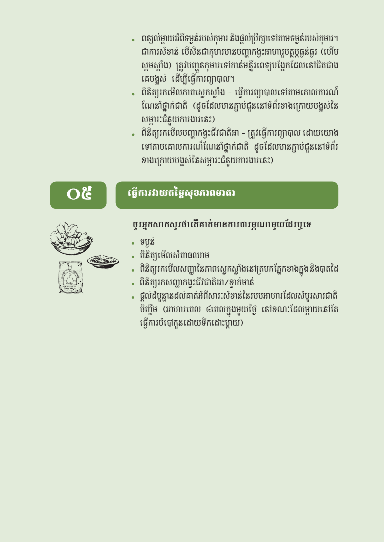

- ពន្យល់ម្តាយអំពីទម្ងន់របស់កុមារ និងផ្តល់ប្រឹក្សាទៅតាមទម្ងន់របស់កុមារ។ ជាការសំខាន់ បើសិនជាកុមារមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ (ហើមស្គមស្គាំង) ត្រូវបញ្ជូនកុមារទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យបង្អែកដែលនៅជិតជាងគេបង្អស់ ដើម្បីធ្វើការព្យាបាល។
- ពិនិត្យរកមើលភាពស្លេកស្លាំង - ធ្វើការព្យាបាលទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិ (ដូចដែលមានភ្ជាប់ជូននៅទំព័រខាងក្រោយបង្អស់នៃសម្ភារៈជំនួយការងារនេះ)
- ពិនិត្យរកមើលបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា - ត្រូវធ្វើការព្យាបាល ដោយយោងទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិ ដូចដែលមានភ្ជាប់ជូននៅទំព័រខាងក្រោយបង្អស់នៃសម្ភារៈជំនួយការងារនេះ)

០៥ ធ្វើការវាយតម្លៃសុខភាពមាតា

ចូរអ្នកសាកសួរថាតើគាត់មានការបារម្ភណាមួយដែរឬទេ

- ទម្ងន់
- ពិនិត្យមើលសំពាធឈាម
- ពិនិត្យរកមើលសញ្ញានៃភាពស្លេកស្លាំងនៅត្របកភ្នែកខាងក្នុង និងបាតដៃ
- ពិនិត្យរកសញ្ញាកង្វះជីវជាតិអា/ខ្វាក់មាន់
- ផ្តល់ដំបូន្មានដល់គាត់អំពីសារៈសំខាន់នៃរបបអាហារដែលសំបូរសារជាតិចិញ្ចឹម (អាហារពេល ៤ពេលក្នុងមួយថ្ងៃ នៅខណៈដែលម្តាយនៅតែធ្វើការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ)

ធ្វើការព្យាបាលភាពស្លេកស្លាំង និងកង្វះជីវជាតិអាទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិ

សញ្ញានៃភាពស្លេកស្លាំង			សញ្ញាកង្វះជីវជាតិអា	
ស្លេកស្លាំងខ្លះៗនៅបាតដៃ	ស្លេកស្លាំងធ្ងន់ធ្ងរនៅបាតដៃ ផ្ទៃពោះអាយុក្រោម ៣៦ សប្តាហ៍	ស្លេកស្លាំងធ្ងន់ធ្ងរនៅបាតដៃ ផ្ទៃពោះអាយុ ៣៦ សប្តាហ៍ និងលើសពីនេះ	សញ្ញាណាមួយនៃជម្ងឺស្ងួតភ្នែកសកម្ម (ដំបៅកញ្ចក់ភ្នែក)	ខ្វាក់មាន់ ស្នូតភ្នាសសនៃភ្នែក ស្នាមប៊ីតូត
ការព្យាបាល	ការព្យាបាល	ការព្យាបាល	ការព្យាបាល	ការព្យាបាល
១គ្រាប់ (ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក) x ២ដង ក្នុងមួយថ្ងៃ (ពេលព្រឹក និងពេលល្ងាច) សំរាប់រយៈពេល ១៤ ថ្ងៃ	១គ្រាប់ (ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក) x ២ដង ក្នុងមួយថ្ងៃ (ពេលព្រឹក និងពេលល្ងាច) សំរាប់រយៈពេល ៣ ខែ	មិនត្រូវផ្តល់ថ្នាំជាតិដែកទេ ត្រូវបញ្ជូនទៅមន្ទីរពេទ្យជាបន្ទាន់	ថ្ងៃទី១: ២០០.០០០ IU ហើយធ្វើការបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យឯកទេស។ កត់ត្រានៅលើក្រដាសបញ្ជូនពីដូសជីវជាតិអាដែលបានផ្តល់ឱ្យ	១ ដូសលេខ ១០.០០០ IU ក្នុងមួយថ្ងៃ រយៈពេល ៣០ថ្ងៃ។ បើពុំមានលេខនេះទេ ឱ្យគ្រាប់ថ្នាំមុលទីវីតាមីន ២គ្រាប់ក្នុងមួយថ្ងៃរយៈពេល ៣០ថ្ងៃ

១ដូស ឬ ១គ្រាប់នៃថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីកមានជាតិដែក ៦០មក្រ និងអាស៊ីដហ្វូលីក ៤០០មក្រក្រ

សម្គាល់:

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

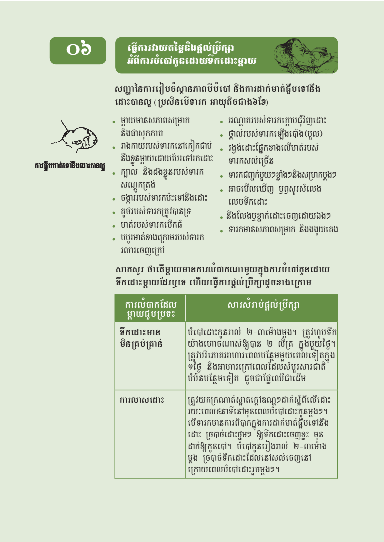
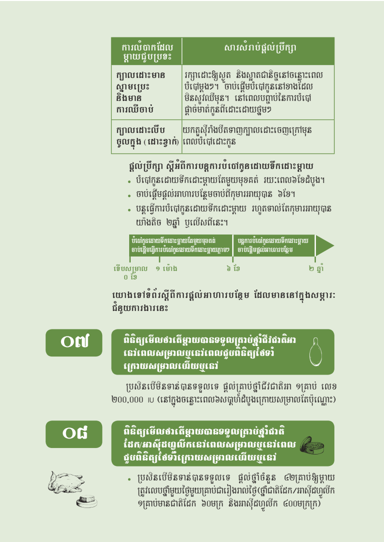
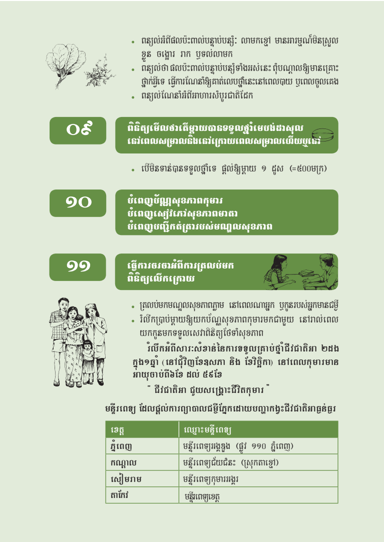

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៨៣ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៨៣ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ណារិទ្ធ

- ណារិទ្ធ អាយុ ១៤ សប្តាហ៍
- ជាកូនប្រុសរបស់ ធារី
- មានប័ណ្ណលឿង
- បានទទួលថ្នាំបង្ការគ្រប់ទាំងអស់
- មានរោគសញ្ញាអេដស៍

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៨៥ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការពិនិត្យថៃទាំ មុនពេលសម្រាល

០១ **ជាដំបូងត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃរហ័សដើម្បីរកសញ្ញាដែលត្រូវសង្គ្រោះបន្ទាន់**

- ពិនិត្យផ្លូវដង្ហើម និងដង្ហើម
- ស្លុក-ស្បែកត្រជាក់ស្អិត,ជីពចរញាប់ហើយខ្សោយ>១១០ក្នុង១នាទី សំពាធឈាមស៊ីស្តូល < ៩0mmHg
- ធ្លាក់ឈាមតាមទ្វារមាស
- ប្រកាច់ឬបាត់ស្មារតី
- មានការឈឺចាប់នៅក្នុងពោះខ្លាំង
- គ្រុនក្តៅខ្លាំង >៣៨ ដឺក្រេសេ

ផ្តល់ការព្យាបាលសង្គ្រោះបន្ទាន់ឱ្យបានសមស្របទៅតាមវិធីសារថ្នាក់ជាតិ និងបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យបង្អែក។

០២ **សាកសួររកសៀវភៅសុខភាពមាតា
ពិនិត្យមើលព័ត៌មាននៅលើសៀវភៅសុខភាពមាតា
បើសិនជា គ្មានសៀវភៅសុខភាពមាតាទេ
សូមផ្តល់ជូនគាត់ ១ក្បាល ហើយសរសេរបំពេញ
សៀវភៅសុខភាពមាតានោះ**

០៣ **នៅពេលពិនិត្យសុខភាពម្តងៗ**

- ធ្វើគារវៈកិច្ចចំពោះស្ត្រី និងធ្វើការណែនាំខ្លួនរបស់អ្នក
- សាកសួរស្ត្រីថា តើគាត់កំពុងមានអារម្មណ៍ដូចម្តេច "តើអ្នកមានការបារម្ភណាមួយដែរឬទេ?"
- ពិនិត្យមើលរយៈពេលនៃការមានផ្ទៃពោះ-ស្មាបស្បូន
- សួរស្ត្រី - តើអ្នកមានគំរោងផែនការនឹងទៅសម្រាលកូននៅទីណា? ពន្យល់ពីសារៈសំខាន់នៃការសម្រាលកូននៅគ្រឹះស្ថានសុខាភិបាល ដោយឆ្មបដែលមានជំនាញ
- សួរ - តើមានធ្លាក់ឈាមតាមទ្វារមាសដែរឬទេ តាំងពីការពិនិត្យសុខភាពពីលើកមុនមក?
- សួរ - តើអ្នកមានអារម្មណ៍ថាកូនក្នុងផ្ទៃកំរើកដែរឬទេ? (ក្រោយពីផ្ទៃពោះមានអាយុបាន៤ខែ)
- ស្តាប់រកចង្វាក់បេះដូងរបស់ទារកក្នុងផ្ទៃ (ក្រោយពីផ្ទៃពោះ៦ខែ)

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៨៥ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ត្រូវការ ៖

- ► របបអាហារដែលសំបូរសារជាតិចិញ្ចឹមគ្រប់គ្រាន់
- ► សម្រាកឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងអំឡុងពេលត្រីមាសចុងក្រោយ
- ► គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលិក ចំនួន ៩០ គ្រាប់ក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ
- ► ថ្នាំបង្ការការពារជម្ងឺតេតាណូស

បង្កើនការបរិភោគចំណីអាហារ

- ► បាយ គ្រាប់ធញ្ញជាតិ បន្លែដែលមានស្លឹក
- ► រួមទាំងបន្លែស្លឹកពណ៌បៃតង ក្នុងរបបអាហារប្រចាំថ្ងៃ ចាប់តាំងពីចាប់ផ្តើមមានផ្ទៃពោះ
- ► បរិភោគផ្លែឈើ ដែលមានតាមរដូវជារៀងរាល់ថ្ងៃ
- ► ស៊ុត សាច់ ត្រី មានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់
- ► ត្រូវតែបរិភោគអំបិលអ៊ីយ៉ូដ ដោយសារស្ត្រីមានផ្ទៃពោះត្រូវការជាតិអ៊ីយ៉ូដ ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់អភិវឌ្ឍខួរក្បាលរបស់ទារកនៅក្នុងផ្ទៃ
- ► ត្រូវបរិភោគវត្ថុរាវ និងទឹកឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់
- ► ត្រូវបរិភោគអាហារពេលតិចៗ ហើយញឹកញាប់

ការសម្រាក

- ► ត្រូវជៀសវាងធ្វើការធ្ងន់ចាប់តាំងពីចាប់ផ្តើមមានផ្ទៃពោះ
- ► ត្រូវសម្រាក (ក្នុងស្ថានភាពដេកទម្រេតខ្លួន) ក្នុងអំឡុងត្រីមាសទី ៣ គឺជាការសំខាន់ណាស់ ដើម្បីឱ្យលំហូរនៃសារជាតិចិញ្ចឹម មានគ្រប់គ្រាន់ពីម្តាយទៅកូន

ស្ត្រីគួរតែឡើងទម្ងន់ពី ១០-១២ គីឡូក្រាមក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ

- ► គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក
- ► គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក ត្រូវតែលេបក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ
- ► គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក អាចធ្វើឱ្យមានលាមកខ្មៅ តែវាមិនបង្កឱ្យមានទុក្ខភ័យឬគ្រោះថ្នាក់អ្វីឡើយ
- ► គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក ការពារភាពស្លេកស្លាំង និងជួយស្ត្រីឱ្យសម្រាលកូនមានសុខភាពល្អ និងធម្មតា

ត្រូវផ្តល់ថ្នាំបង្ការការពារជម្ងឺតេតាណូស (TT) ដល់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ

ស្លាយទី ១៨៦ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការពិនិត្យថែទាំ មុនពេលសម្រាល

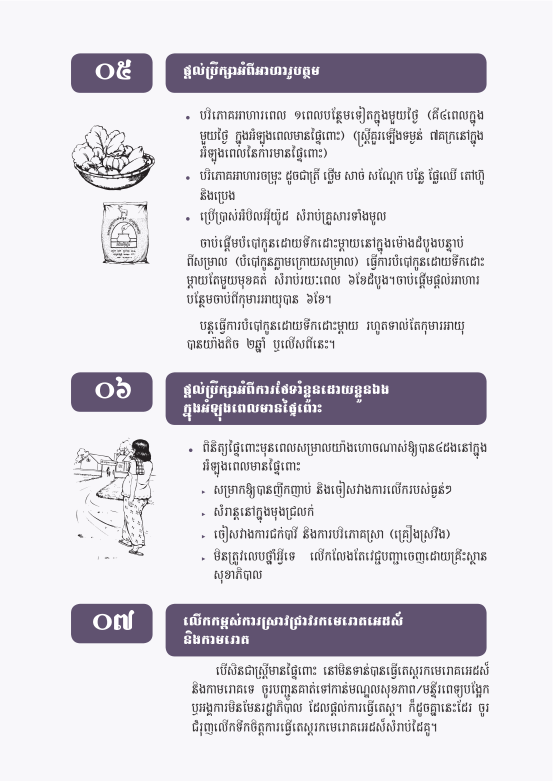
០៥ ផ្តល់ប្រឹក្សាអំពីអាហារូបត្ថម

- បរិភោគអាហារពេល ១ពេលបន្ថែមទៀតក្នុងមួយថ្ងៃ (គឺ៤ពេលក្នុងមួយថ្ងៃ ក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ) (ស្ត្រីគួរឡើងទម្ងន់ ៧គក្រនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការមានផ្ទៃពោះ)
- បរិភោគអាហារចម្រុះ ដូចជាត្រី ថ្លើម សាច់ សណ្តែក បន្លែ ផ្លែឈើ តៅហ៊ូ និងប្រេង
- ប្រើប្រាស់អំបិលអ៊ីយ៉ូដ សំរាប់គ្រួសារទាំងមូល

ចាប់ផ្តើមបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយនៅក្នុងម៉ោងដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល (បំបៅកូនភ្លាមក្រោយសម្រាល) ធ្វើការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយតែមួយមុខគត់ សំរាប់រយៈពេល ៦ខែដំបូង។ចាប់ផ្តើមផ្តល់អាហារបន្ថែមចាប់ពីកុមារអាយុបាន ៦ខែ។

បន្តធ្វើការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ រហូតទាល់តែកុមារអាយុបានយ៉ាងតិច ២ឆ្នាំ ឬលើសពីនេះ។

០៦ ផ្តល់ប្រឹក្សាអំពីការថែទាំខ្លួនដោយខ្លួនឯងក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ

- ពិនិត្យផ្ទៃពោះមុនពេលសម្រាលយ៉ាងហោចណាស់ឱ្យបាន៤ដងនៅក្នុងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ
  - សម្រាកឱ្យបានញឹកញាប់ និងចៀសវាងការលើករបស់ធ្ងន់ៗ
  - សំរាន្តនៅក្នុងមុងជ្រលក់
  - ចៀសវាងការជក់បារី និងការបរិភោគស្រា (គ្រឿងស្រវឹង)
  - មិនត្រូវលេបថ្នាំអ្វីទេ លើកលែងតែវេជ្ជបញ្ជាចេញដោយគ្រឹះស្ថានសុខាភិបាល

០៧ លើកកម្ពស់ការស្រាវជ្រាវរកមេរោគអេដស៍និងកាមរោគ

បើសិនជាស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ នៅមិនទាន់បានធ្វើតេស្តរកមេរោគអេដស៍និងកាមរោគទេ ចូរបញ្ជូនគាត់ទៅកាន់មណ្ឌលសុខភាព/មន្ទីរពេទ្យបង្អែក ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលផ្តល់ការធ្វើតេស្ត។ ក៏ដូចគ្នានេះដែរ ចូរជំរុញលើកទឹកចិត្តការធ្វើតេស្តរកមេរោគអេដស៍សំរាប់ដៃគូ។

០៨ ជួយស្ត្រីក្នុងការរៀបចំផែនការសម្រាលនិងផែនការសង្គ្រោះបន្ទាន់

ផែនការសម្រាលគួររួមបញ្ចូល: ជ្រើសរើសកន្លែងសម្រាល តម្លៃធ្វើដំណើរ អ្វីដែលស្ត្រីគួរយកទៅជាមួយនៅពេលសម្រាល តើត្រូវទៅកន្លែងណានៅក្នុងករណីបន្ទាន់ តម្លៃធ្វើដំណើរសំរាប់ករណីសង្គ្រោះបន្ទាន់

១. **ន្យល់ថាតើហេតុអ្វីបានជាគេធ្វើការណែនាំឱ្យគាត់ទៅធ្វើការសម្រាលនៅគ្រឹះស្ថានសុខាភិបាល:** (ពីព្រោះគេមិនអាចដឹងជាមុនបានទេថាតើស្ត្រីមានផ្ទៃពោះនឹងកើតមានបញ្ហាអ្វីខ្លះក្នុងអំឡុងពេលសម្រាល។ គ្រឹះស្ថានសុខាភិបាលមានបុគ្គលិកដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល និងគ្រឿងផ្គត់ផ្គង់ និងមានប្រព័ន្ធបញ្ជូនក្នុងករណីសង្គ្រោះបន្ទាន់)

២. **ពិភាក្សា ថាតើគាត់នឹងត្រូវធ្វើដំណើរទៅកាន់គ្រឹះស្ថានសុខាភិបាលដោយមធ្យោបាយអ្វី និងតើនឹងត្រូវចំណាយប៉ុន្មាន សំរាប់ការធ្វើដំណើរ**

៣. **ផ្តល់ដំបូន្មានដល់គាត់អំពីសញ្ញាឈឺពោះសម្រាល**
ជានិច្ចកាល សូមទៅកាន់គ្រឹះស្ថានសុខាភិបាលបើសិនជាមានសញ្ញាណាមួយដូចខាងក្រោមនេះ:
- ធ្លាក់សមានឈាមស្អិតៗ
- ស្បូនកន្ត្រាក់រាល់ ២០នាទីម្តងហើយឈឺ
- បែកទឹកភ្លោះ

៤. **ណែនាំគាត់អំពីសញ្ញាគ្រោះថ្នាក់-**
ត្រូវទៅមូលដ្ឋានសុខាភិបាលជាបន្ទាន់ ប្រសិនបើមាន :
- ធ្លាក់ឈាមតាមទ្វារមាស
- ប្រកាច់
- ឈឺក្បាលខ្លាំង ដោយមានព្រិលភ្នែក
- ហើមមុខ និងម្រាមដៃ ម្រាមជើង
- គ្រុនក្តៅខ្លាំង>៣៨ អង្សាសេ
- ឈឺពោះខ្លាំង
- ដកដង្ហើមពិបាក ឬញាប់

សម្គាល់:

សម្ភារៈជំនួយការងារស្ដីពីការពិនិត្យថៃទាំមុនពេលសម្រាល

០៩ បើសិនជាផ្ទៃពោះស្ថិតនៅក្នុងត្រីមាសទី៣ ចូរអ្នកផ្ដល់ប្រឹក្សាអំពីវិធីពន្យារកំណើតនៅក្រោយពេលសម្រាល

- វិធីសាស្ត្ររយៈពេលខ្លី (LAM= វិធីធ្វើមិនឱ្យមានរដូវតាមរយៈការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្ដាយ)
- វិធីប្រើប្រាស់ថ្នាំស្ដង់ដារពន្យារកំណើតលេបប្រចាំថ្ងៃ
- ថ្នាំចាក់
- ស្រោមអនាម័យ
- វិធីរយៈពេលយូរ (កងដាក់ក្នុងស្បូន កងដាក់ក្នុងដៃ)
- វិធីអចិន្ត្រៃយ៍(ការការពារមិនឱ្យមានកូនដោយធ្វើការវះកាត់តាមការស្ម័គ្រចិត្តរបស់បុរស និងស្ត្រី)

១០ ពិនិត្យមើលស្ថានភាពទទួលថ្នាំបង្ការជម្ងឺតេតាណូសរបស់ស្ត្រី

ពិនិត្យមើលថាតើស្ត្រីបានទទួលថ្នាំបង្ការជម្ងឺតេតាណុសកាលពីលើកមុនហើយ ឬនៅ។ ធ្វើការសំរេចចិត្តថា តើដូសមួយណាដែលគួរផ្ដល់ឱ្យ។ ប្របើសិន គ្រប់ដូសទាំងអស់ត្រូវបានផ្ដល់ឱ្យរួចហើយកាលពីពេលកន្លងមក មិនត្រូវផ្ដល់ឱ្យទៀតទេ។

ដូសទី១ : ក្នុងអំឡុងពេលមកជួបពិនិត្យលើកទី១
ដូសទី២ : យ៉ាងហោចណាស់ ១ខែ ក្រោយពីដូសទី១
ដូសទី៣ : យ៉ាងហោចណាស់ ៦ខែ ក្រោយពីដូសទី២
ដូសទី៤ : យ៉ាងហោចណាស់ ១ឆ្នាំ ក្រោយពីដូសទី៣
ដូសទី៥ : យ៉ាងហោចណាស់ ១ឆ្នាំ ក្រោយពីដូសទី៤

១	២	៣	៤	៥
ការជួបពិនិត្យលើកទី១	១ខែក្រោយពីដូសទី១	៦ខែក្រោយពីដូសទី២	១ឆ្នាំក្រោយពីដូសទី៣	១ឆ្នាំក្រោយពីដូសទី៤

១១ ផ្ដល់គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក

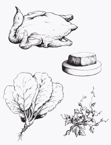

ការជួប	កំរិតដូស	ចំនួនគ្រាប់ថ្នាំ
ការជួបលើកទី១	១គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីកលេបប្រចាំថ្ងៃ	៦០
ការជួបលើកទី២	១គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីកលេបប្រចាំថ្ងៃ	៣០

១ ដូសឬ១គ្រាប់នៃថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីកមានជាតិដែក៦០មក្រអាស៊ីដហ្វូលីក៤០០មក្រក្រ

- **ពន្យល់អំពីផលប៉ះពាល់បន្ទាប់បន្សំ:** លាមកខ្មៅ មានអារម្មណ៍មិនស្រួលខ្លួន ចង្អោរ រាក ឬទល់លាមក
- ពន្យល់ថាផលប៉ះពាល់បន្ទាប់បន្សំទាំងអស់នេះ ពុំបណ្ដាលឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់អ្វីទេ ធ្វើការណែនាំឱ្យគាត់លេបថ្នាំនេះនៅពេលបាយ ឬពេលចូលគេង
- ពន្យល់ណែនាំអំពីអាហារសំបូរជាតិដែក

១២ ផ្ដល់ថ្នាំមេបង់ដាសុល

១ ដូសនៃមេបង់ដាសុល (=៥០០មក្រ)។ ផ្ដល់មេបង់ដាសុល បន្ទាប់ពីខែទីបីនៃផ្ទៃពោះ និងប្រសិនបើមិនទាន់បានទទួលនៅចន្លោះ ៦ខែមុន។

១៣ បំពេញសៀវភៅសុខភាពមាតា

បំពេញទៅក្នុងសៀវភៅកត់ត្រារបស់មណ្ឌលសុខភាព

សម្គាល់:

សំនួរពិភាក្សា

- តើហេតុអ្វីបានជា សំនួរស្តីពីអាហារូបត្ថម្ភត្រូវបានគេទុកចោល/ឬមិនសួរអើពើ?
- តើការបញ្ចូលសារអាហារូបត្ថម្ភ ទៅក្នុងការជួបពិនិត្យថៃទាំទាំងឡាយមានការលំបាកអ្វីខ្លះទៅ?
- តើបញ្ហាដែលកើតមានជាទូទៅនោះមានអ្វីខ្លះ?
- តើអាចមានដំណោះស្រាយអ្វីខ្លះទៅចំពោះបញ្ហាទាំងអស់នោះ?

សម្គាល់៖

គោលបំណង ថ្ងៃទី ៧

- ដើម្បីអនុវត្តជំនាញស្ដីពីការផ្ដល់ប្រឹក្សានៅពេលជួបពិនិត្យថែទាំនៅមុនពេលសម្រាល
- ដើម្បីបង្រៀនអំពីការធ្វើសកម្មភាពនៃការជួបពិនិត្យថែទាំនៅពេលសម្រាល និងនៅក្រោយពេលសម្រាលដល់សិក្ខាកាម
- ដើម្បីបណ្ដុះបណ្ដាលអំពីការអនុវត្តន៍ការធ្វើសកម្មភាពនៃការជួបពិនិត្យថែទាំ នៅពេលសម្រាល និងនៅក្រោយពេលសម្រាល ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើអនុវត្តន៍នៅមូលដ្ឋាន

សម្គាល់៖

គោលបំណងផ្តល់ជំនាញថ្ងៃទី ៧

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង:

១. ផ្តល់ប្រឹក្សាបានសមស្របដល់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ អំពីអាហារូបត្ថម្ភ ក្នុងអំឡុងពេល នៃការជួបពិនិត្យថៃទាំនៅមុនពេលសម្រាល ប្រើប្រាស់សម្ភារៈជំនួយការងារស្តីពីការជួបពិនិត្យថៃទាំនៅមុនពេលសម្រាល

២. ប្រើប្រាស់សម្ភារៈជំនួយការងារស្តីពីការជួបពិនិត្យថៃទាំនៅពេលសម្រាល និងនៅក្រោយពេលសម្រាល

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ១៩១ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការពិនិត្យ ថែទាំពេលសម្រាល

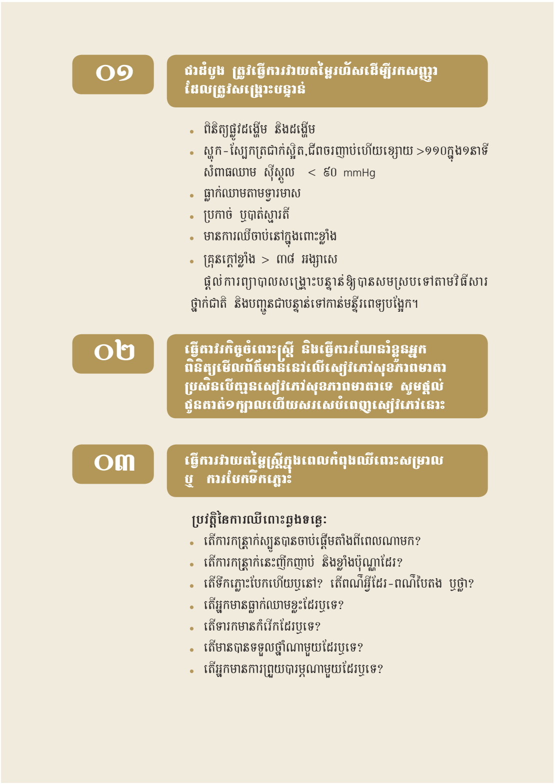

០១ **ជាដំបូង ត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃរហ័សដើម្បីរកសញ្ញាដែលត្រូវសង្គ្រោះបន្ទាន់**

- ពិនិត្យផ្លូវដង្ហើម និងដង្ហើម
- ស្បែក-ស្បែកត្រជាក់ស្អិត,ជីពចរញាប់ហើយខ្សោយ >១១០ក្នុង១នាទី សំពាធឈាម ស៊ីស្តូល < ៩០ mmHg
- ធ្លាក់ឈាមតាមទ្វារមាស
- ប្រកាច់ ឬបាត់ស្មារតី
- មានការឈឺចាប់នៅក្នុងពោះខ្លាំង
- គ្រុនក្តៅខ្លាំង > ៣៨ អង្សាសេ

ផ្តល់ការព្យាបាលសង្គ្រោះបន្ទាន់ឱ្យបានសមស្របទៅតាមវិធីសារថ្នាក់ជាតិ និងបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យបង្អែក។

០២ **ធ្វើគារវកិច្ចចំពោះស្ត្រី និងធ្វើការណែនាំខ្លួនអ្នក ពិនិត្យមើលព័ត៌មាននៅលើសៀវភៅសុខភាពមាតា ប្រសិនបើគ្មានសៀវភៅសុខភាពមាតាទេ សូមផ្តល់ជូនគាត់១ក្បាលហើយសរសេរបំពេញសៀវភៅនោះ**

០៣ **ធ្វើការវាយតម្លៃស្ត្រីក្នុងពេលកំពុងឈឺពោះសម្រាល ឬ ការបែកទឹកភ្លោះ**

ប្រវត្តិនៃការឈឺពោះឆ្លងទន្លេ៖

- តើការកន្ត្រាក់ស្បូនបានចាប់ផ្តើមតាំងពីពេលណាមក?
- តើការកន្ត្រាក់នេះញឹកញាប់ និងខ្លាំងប៉ុណ្ណាដែរ?
- តើទឹកភ្លោះបែកហើយឬនៅ? តើពណ៌អ្វីដែរ-ពណ៌បៃតង ឬថ្លា?
- តើអ្នកមានធ្លាក់ឈាមខ្លះដែរឬទេ?
- តើទារកមានកំរើកដែរឬទេ?
- តើមានបានទទួលថ្នាំណាមួយដែរឬទេ?
- តើអ្នកមានការព្រួយបារម្ភណាមួយដែរឬទេ?

សម្គាល់៖

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការពិនិត្យ ថែទាំពេលសម្រាល

ការពិនិត្យរាងកាយៈ

- ពិនិត្យរកមើលភាពស្លេកស្លាំង - ស្លេកស្លាំងនៅបាតដៃ
- ពិនិត្យសំពាធឈាម/សីតុណ្ហភាព
- ស្ទាបពោះរកមើលចលនាកន្ត្រាក់ស្បូន/ញឹកញាប់ប៉ុណ្ណា/រយៈពេលយូរប៉ុណ្ណា
- ពិនិត្យមើលការបង្ហាញរបស់ទារក-ក្បាល/គូទ/ផ្នែកផ្សេងៗទៀត?
- តើកូនក្នុងផ្ទៃលើសពីមួយឬ?
- ស្តាប់ចលនាចង្វាក់បេះដូងរបស់ទារកក្នុងផ្ទៃ
- បើគ្មានធ្លាក់ឈាមទេ ចូរធ្វើការពិនិត្យទ្វារមាសហើយធ្វើការសំរេចចិត្តពីដំណាក់កាលនៃការឈឺពោះសម្រាល

០៤ **បើមានបញ្ហាផ្នែកសម្ភពចូរធ្វើការព្យាបាលសង្គ្រោះបន្ទាន់ឱ្យបានសមស្របទៅតាមពិធីសារថ្នាក់ជាតិ និងត្រូវបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យបង្អែកជាបន្ទាន់**

បើសិនជាស្ត្រីឈឺពោះសម្រាលធម្មតាដោយពុំមានបញ្ហាអ្វីទេនោះ គាត់អាចសម្រាលនៅមណ្ឌលសុខភាពបាន

- ពិនិត្យគាំទ្រការឈឺពោះសម្រាលដោយប្រើប៉ាតូក្រាហ្វ និងរៀបចំធ្វើការសម្រាលទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិ
- ផ្តល់ការថែទាំគាំទ្រនៅក្នុងអំឡុងពេលឈឺពោះសម្រាល
- ប្រើប្រាស់ការគ្រប់គ្រងសកម្មនៃដំណាក់កាលទី៣ នៃការឈឺពោះសម្រាលដោយប្រើប្រាស់ អុកស៊ីតូស៊ីន
- ពិនិត្យគាំទ្រលក្ខខ័ណ្ឌរបស់ម្តាយនិងទារកនៅក្រោយពេលសម្រាលទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិ

០៥ **ផ្តល់ការថែទាំចំពោះទារកទើបកើតទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំរបស់ថ្នាក់ជាតិ**

- **សម្ងួតទារកភ្លាមៗ (មិនងូតទឹកឱ្យទេ)**
- **វាយតម្លៃពណ៌ និងការដកដង្ហើមរបស់ទារកសម្ងួតទារក**

ប្រសិនបើ ទារកមិនដកដង្ហើមទេ គាប់ហើយកាត់ទងផ្ចិត រួចរុំ ចាប់ផ្តើមធ្វើឱ្យដឹងខ្លួនតាមគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិ

- ប្រសិនបើ ស្ថិតនៅក្នុងល័ក្ខខ័ណ្ឌល្អ ដាក់ទារកនៅលើដើមទ្រូងរបស់ម្តាយ ដើម្បីឱ្យស្បែកប៉ះស្បែកជាមួយម្តាយ ហើយដណ្តប់ទាំងម្តាយ និងទារកនឹងភួយ។ ឬរុំទារកនៅក្នុងភួយស្អាតមួយ។
- ដាក់ទារកឱ្យបៅដោះភ្លាម បន្ទាប់ពីសម្រាលរួចក្នុងម៉ោងដំបូង ទោះជានៅមុនពេលទម្លាក់សុកក៏ដោយ
- ពន្យល់ម្តាយពីសារៈប្រយោជន៍នៃទឹកដោះដំបូង (ទឹកដោះព្រៃ)
- គាប់និងកាត់ទងផ្ចិត រក្សាវាឱ្យនៅស្ងួត និងទុកឱ្យត្រូវខ្យល់ មិនត្រូវរុំវាទេ
- ថ្លឹងទារក
- ប្រសិនបើទារកតូចពេក (ទម្ងន់តិចជាង ២.៥ គក្រ) ផ្តល់ដំបូន្មានដល់ម្តាយអំពីការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ ឱ្យបានញឹកញាប់ រាល់២-៣ម៉ោង ហើយបង្រៀនម្តាយពីវិធីរក្សាទារកឱ្យមានភាពកក់ក្តៅ ដោយរួមទាំងការដាក់ស្បែកប៉ះស្បែក
- ផ្តល់ការព្យាបាលបង្ការជម្ងឺភ្នែក តាមគោលការណ៍ថ្នាក់ជាតិ
- ផ្តល់ថ្នាំបង្ការ តាមគោលការណ៍ថ្នាក់ជាតិ - ថ្នាំបង្ការជម្ងឺរបេង ថ្នាំបង្ការជម្ងឺរលាកថ្លើមប្រភេទបេ
- ធ្វើការកត់ត្រានៅលើប័ណ្ណសុខភាពកុមារ

សម្គាល់:

ស្លាយទី ១៩៣ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការពិនិត្យ ថែទាំពេលសម្រាល

០៨ ពិនិត្យមើលស្ថានភាពទទួលថ្នាំបង្ការជម្ងឺតេតាណូសរបស់មាតា

ពិនិត្យមើលថាតើស្ត្រីបានទទួលថ្នាំបង្ការជម្ងឺតេតាណុសកាលពីលើកមុនហើយ ឬនៅ។ ធ្វើការសំរេចចិត្តថា តើដូសមួយណាដែលគួរផ្តល់ឱ្យ។ ប្រសិនបើ គ្រប់ដូសទាំងអស់ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យរួចហើយកាលពីពេលកន្លងមក **មិនត្រូវផ្តល់ឱ្យទៀតទេ។**

ដូសទី១ ៖ ក្នុងអំឡុងពេលមកជួបពិនិត្យលើកទី១
ដូសទី២ ៖ យ៉ាងហោចណាស់ ១ខែ ក្រោយពីដូសទី១
ដូសទី៣ ៖ យ៉ាងហោចណាស់ ៦ខែ ក្រោយពីដូសទី២
ដូសទី៤ ៖ យ៉ាងហោចណាស់ ១ឆ្នាំ ក្រោយពីដូសទី៣
ដូសទី៥ ៖ យ៉ាងហោចណាស់ ១ឆ្នាំ ក្រោយពីដូសទី៤

១ ការជួបពិនិត្យ លើកទី១
២ ១ខែក្រោយពី ដូសទី១
៣ ៦ខែក្រោយពី ដូសទី២
៤ ១ឆ្នាំក្រោយពី ដូសទី៣
៥ ១ឆ្នាំក្រោយពី ដូសទី៤

០៩ ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាដល់ម្តាយ

- គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ១គ្រាប់ លេខ ២០០,០០០ IU នៅក្នុងរយៈពេល ៦សប្តាហ៍ដំបូង បន្ទាប់ពីសម្រាល។
- ចូរអ្នកពន្យល់ថាជីវជាតិអាមានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់សុខភាពរបស់ម្តាយ និងទារក។ ទារកនឹងទទួលបានជីវជាតិអាតាមរយៈទឹកដោះម្តាយ។

១០ ផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីកដល់ម្តាយ

- ផ្តល់ថ្នាំចំនួន ៤២គ្រាប់ ទៅឱ្យម្តាយ បន្ទាប់ពីសម្រាលឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន
- ពន្យល់ថា ម្តាយត្រូវលេបថ្នាំ ១ថ្ងៃ ១គ្រាប់ជារៀងរាល់ថ្ងៃ (១គ្រាប់ថ្នាំជាតិដែកអាស៊ីដហ្វូលីកមានជាតិដែក ៦០មក្រ និងអាស៊ីដហ្វូលីក ៤០០មក្រក្រ)

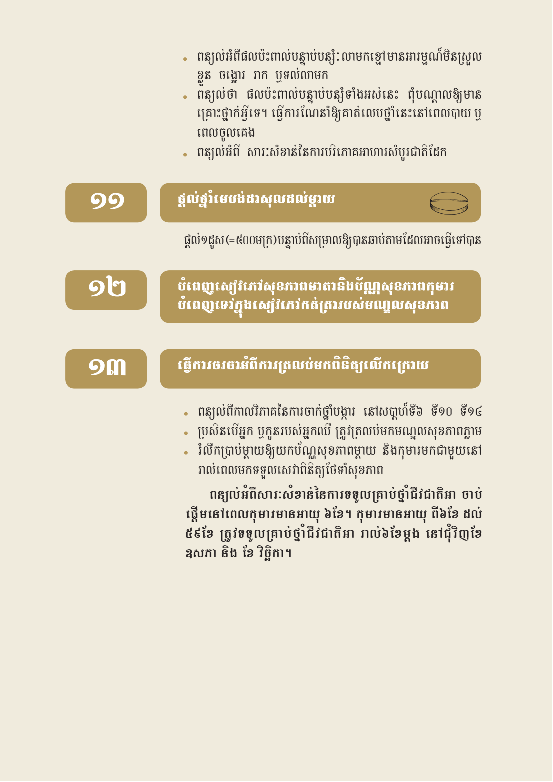

- ពន្យល់អំពីផលប៉ះពាល់បន្ទាប់បន្សំៈ លាមកខ្មៅ មានអារម្មណ៍មិនស្រួលខ្លួន ចង្អោរ រាក ឬទល់លាមក
- ពន្យល់ថា ផលប៉ះពាល់បន្ទាប់បន្សំទាំងអស់នេះ ពុំបណ្តាលឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់អ្វីទេ។ ធ្វើការណែនាំឱ្យគាត់លេបថ្នាំនេះនៅពេលបាយ ឬពេលចូលគេង
- ពន្យល់អំពី សារៈសំខាន់នៃការបរិភោគអាហារសំបូរជាតិដែក

១១ ផ្តល់ថ្នាំមេបង់ដាសុលដល់ម្តាយ

ផ្តល់១ដូស (=៥០០មក្រ) បន្ទាប់ពីសម្រាលឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន

១២ បំពេញសៀវភៅសុខភាពមាតានិងប័ណ្ណសុខភាពកុមារ បំពេញទៅក្នុងសៀវភៅកត់ត្រារបស់មណ្ឌលសុខភាព

១៣ ធ្វើការចរចារអំពីការត្រលប់មកពិនិត្យលើកក្រោយ

- ពន្យល់ពីកាលវិភាគនៃការចាក់ថ្នាំបង្ការ នៅសប្តាហ៍ទី៦ ទី១០ ទី១៤
- ប្រសិនបើអ្នក ឬកូនរបស់អ្នកឈឺ ត្រូវត្រលប់មកមណ្ឌលសុខភាពភ្លាម
- រំលឹកប្រាប់ម្តាយឱ្យយកប័ណ្ណសុខភាពម្តាយ និងកុមារមកជាមួយនៅរាល់ពេលមកទទួលសេវាពិនិត្យថែទាំសុខភាព

ពន្យល់អំពីសារៈសំខាន់នៃការទទួលគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ចាប់ផ្តើមនៅពេលកុមារមានអាយុ ៦ខែ។ កុមារមានអាយុ ពី៦ខែ ដល់ ៥៩ខែ ត្រូវទទួលគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា រាល់៦ខែម្តង នៅជុំវិញខែ ឧសភា និង ខែ វិច្ឆិកា។

សម្គាល់៖

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការពិនិត្យថែទាំ ក្រោយពេលសម្រាល

ការជួបពិនិត្យថែទាំ ក្រោយសម្រាល

រាក់ទាក់
ញញឹម
ស្តាប់

០១ ស្វាគមន៍ម្តាយនិងណែនាំខ្លួនអ្នក
សាកសួររកសៀវភៅសុខភាពមាតា
ពិនិត្យរកមើលព័ត៌មាននៅលើសៀវភៅសុខភាពមាតា (រួមមានព័ត៌មានលំអិតនៃការសម្រាល)

០២ ធ្វើការវាយតម្លៃសុខភាពរបស់ម្តាយដោយធ្វើការសាកសួរគាត់នូវសំណួរដូចតទៅ:

- តើអ្នកមានអារម្មណ៍ដូចម្តេចដែរ?
- តើអ្នកមានបញ្ហាអ្វីទេ?
- តើអ្នកមានការឈឺចាប់ ឬគ្រុនក្តៅដែរឬទេ?
- តើកូនរបស់អ្នកយ៉ាងម៉េចដែរ?
- តើការបំបៅដោះកូនរបស់អ្នកយ៉ាងម៉េចដែរ?

ពិនិត្យមើលសុខភាពរបស់ម្តាយ ទៅតាមពិធីសារជាតិ

- ពិនិត្យមើលសំពាធឈាម
- ពិនិត្យមើលសីតុណ្ហភាព
- ពិនិត្យមើលដោះ
- ពិនិត្យមើលស្បូន
- ពិនិត្យមើលតំបន់ផ្លូវភេទ - មានហើម/ខ្ទុះ
- ពិនិត្យមើលការធ្លាក់ឈាមតាមទ្វារមាស ឬទឹករងៃ (ឈាមកករឃ្លោក)
- ពិនិត្យមើលទឹកមូត្រ/លាមក
- ពិនិត្យរកមើលភាពស្លេកស្លាំង - ភាពស្លេកស្លាំងនៅត្របកភ្នែកខាងក្នុង ឬបាតដៃ
- ពិនិត្យរកមើលសញ្ញាកង្វះជីវជាតិអា-ខ្វាក់មាន់ បញ្ហាភ្នែក

សម្គាល់៖

អាហារូបត្ថម្ភសំរាប់ម្តាយដែលបំបៅដោះកូន ដើម្បីពន្យាកំណើត

- ម្តាយដែលបំបៅដោះកូន ដើម្បីពន្យាកំណើត គឺទាមទាអោយបរិភោគអាហារអោយបានច្រើនជាងពេលមានផ្ទៃពោះ។
- ម្តាយដែលបំបៅដោះកូន ដើម្បីពន្យាកំណើត ទាមទាអោយមានកាឡូរី ៥៥០ បន្ថែមទៀត ក្នុងមួយថ្ងៃ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការក្នុងការផលិតទឹកដោះអោយទារក។
- របបអាហារូបត្ថម្ភដែលល្អ គឺអាហារដែលអាចរកបាននៅក្នុងសហគមន៍ មានការថែទាំគាំទ្រពីក្រុមគ្រួសារ និងបរិយាកាសរីករាយនៅក្នុងគ្រួសារ ជួយធ្វើអោយការបំបៅដោះកូន ដើម្បីពន្យាកំណើត មានភាពប្រសើរឡើង ហើយម្តាយ និងទារកមានសុខភាពល្អ។

សម្ភារៈជំនួយការងារស្តីពីការពិនិត្យថែទាំក្រោយពេលសម្រាល

ធ្វើការព្យាបាល បើសិនជាចាំបាច់ ដោយប្រើពិធីសារជាតិ ដូចខាងក្រោម:

សញ្ញានៃភាពស្លេកស្លាំង		សញ្ញាកង្វះជីវជាតិអា	
ស្លេកស្លាំងខ្លះៗនៅបាតដៃ	ស្លេកស្លាំងធ្ងន់ធ្ងរនៅបាតដៃ	សញ្ញណាមួយនៃជម្ងឺស្ងួតភ្នែកសកម្ម (ដំបៅកញ្ចក់ភ្នែក)	ខ្វាក់មាន់ ស្នួតភ្នាសសនៃភ្នែក ស្នាមប៊ីតូត
ការព្យាបាល	ការព្យាបាល	ការព្យាបាល	ការព្យាបាល
១គ្រាប់ (ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក) X ២ដងក្នុងមួយថ្ងៃ (ពេលព្រឹក និងពេលល្ងាច) សំរាប់រយៈពេល ១៤ ថ្ងៃ	១គ្រាប់ (ថ្នាំជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក) X ២ដងក្នុងមួយថ្ងៃ (ពេលព្រឹក និងពេលល្ងាច) សំរាប់រយៈពេល ៣ខែ	ថ្ងៃទី១: ២០០.០០០ IU ហើយធ្វើការបញ្ជូន	១ ដូសលេខ ១០.០០០ IU ក្នុងមួយថ្ងៃរយៈពេល ៣០ថ្ងៃ។បើពុំមានលេខនេះទេ ឱ្យមុលទីវីតាមីន ២គ្រាប់ក្នុងមួយថ្ងៃរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ

០៣ សួររកប័ណ្ណសុខភាពកុមារ ពិនិត្យមើលព័ត៌មាននៅលើប័ណ្ណសុខភាពកុមារ បើពុំមានប័ណ្ណសុខភាពកុមារទេ ផ្តល់ប័ណ្ណសុខភាពកុមារមួយច្បាប់រួចបំពេញប័ណ្ណនេះ

ធ្វើការវាយតម្លៃអំពីសុខភាពរបស់ទារកទើបសម្រាលទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិ

សាកសួរម្តាយ ថាតើគាត់មានការបារម្ភណាមួយអំពីកូនរបស់គាត់

- វាយតម្លៃអំពីស្ថានភាពទូទៅរបស់ទារក
- ពិនិត្យមើលទម្ងន់
- បើសិនជាទារកតូចពេក (ទម្ងន់ក្រោម២.៥ គក្រ-ទម្ងន់មិនគ្រប់) ជំរុញលើកទឹកចិត្តម្តាយឱ្យធ្វើការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយនៅរាល់ ២-៣ ម៉ោងម្តង
- បង្រៀនម្តាយពីរបៀបរក្សាកំដៅទារកឱ្យមានភាពកក់ក្តៅ (ការដាក់ឱ្យស្បែកប៉ះស្បែក)

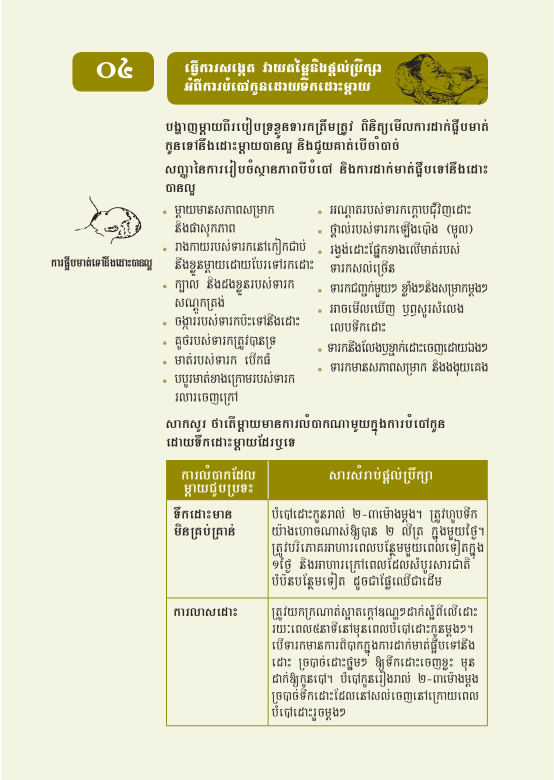

០៤ ធ្វើការសង្កេត វាយតម្លៃនិងផ្តល់ប្រឹក្សាអំពីការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ

បង្ហាញម្តាយពីរបៀបទ្រខ្លួនទារកត្រឹមត្រូវ ពិនិត្យមើលការដាក់ផ្ទឹបមាត់កូនទៅនឹងដោះម្តាយបានល្អ និងជួយគាត់បើចាំបាច់

សញ្ញានៃការរៀបចំស្ថានភាពបីបំបៅ និងការដាក់មាត់ផ្ទឹបទៅនឹងដោះបានល្អ

ការផ្ទឹបមាត់ទៅនឹងដោះបានល្អ

- ម្តាយមានសភាពសម្រាក និងផាសុកភាព
- រាងកាយរបស់ទារកនៅកៀកជាប់នឹងខ្លួនម្តាយដោយបែរទៅរកដោះ
- ក្បាល និងដងខ្លួនរបស់ទារកសណ្តូកត្រង់
- ចង្ការរបស់ទារកប៉ះទៅនឹងដោះ
- គូថរបស់ទារកត្រូវបានទ្រ
- មាត់របស់ទារក បើកធំ
- បបូរមាត់ខាងក្រោមរបស់ទារករលារចេញក្រៅ
- អណ្តាតរបស់ទារកក្តោបជុំវិញដោះ
- ថ្ពាល់របស់ទារកឡើងប៉ោង (មូល)
- រង្វង់ដោះផ្នែកខាងលើមាត់របស់ទារកសល់ច្រើន
- ទារកជញ្ជក់មួយៗ ខ្លាំងៗនិងសម្រាកម្តងៗ
- អាចមើលឃើញ ឬឮសូរសំលេងលេបទឹកដោះ
- ទារកនឹងលែងឬខ្ទាក់ដោះចេញដោយឯងៗ
- ទារកមានសភាពសម្រាក និងងងុយគេង

សាកសួរ ថាតើម្តាយមានការលំបាកណាមួយក្នុងការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយដែរឬទេ

ការលំបាកដែលម្តាយជួបប្រទះ	សារសំរាប់ផ្តល់ប្រឹក្សា
ទឹកដោះមានមិនគ្រប់គ្រាន់	បំបៅដោះកូនរាល់ ២-៣ម៉ោងម្តង។ ត្រូវហូបទឹកយ៉ាងហោចណាស់ឱ្យបាន ២ លីត្រ ក្នុងមួយថ្ងៃ។ ត្រូវបរិភោគអាហារពេលបន្ថែមមួយពេលទៀតក្នុង ១ថ្ងៃ និងអាហារក្រៅពេលដែលសំបូរសារជាតិបំប៉នបន្ថែមទៀត ដូចជាផ្លែឈើជាដើម
ការលាសដោះ	ត្រូវយកក្រណាត់ស្អាតក្តៅឧណ្ហៗដាក់ស្អំពីលើដោះរយៈពេល៥នាទីនៅមុនពេលបំបៅដោះកូនម្តងៗ។ បើទារកមានការពិបាកក្នុងការដាក់មាត់ផ្ទឹបទៅនឹងដោះ ច្របាច់ដោះថ្នមៗ ឱ្យទឹកដោះចេញខ្លះ មុនដាក់ឱ្យកូនបៅ។ បំបៅកូនរៀងរាល់ ២-៣ម៉ោងម្តង ច្របាច់ទឹកដោះដែលនៅសល់ចេញនៅក្រោយពេលបំបៅដោះរួចម្តងៗ

សម្គាល់:

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការពិនិត្យថែទាំក្រោយពេលសម្រាល

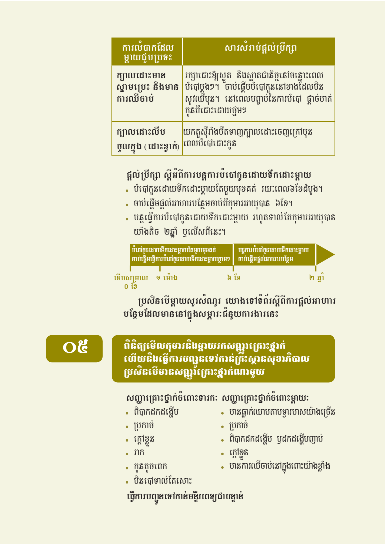

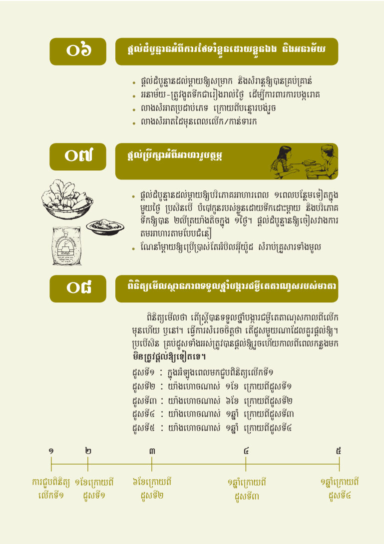

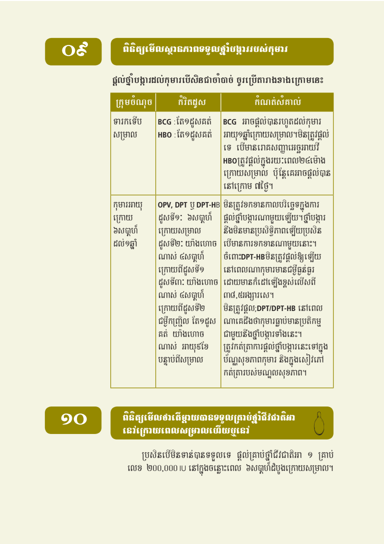

សម្គាល់៖

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការពិនិត្យថែទាំក្រោយពេលសម្រាល

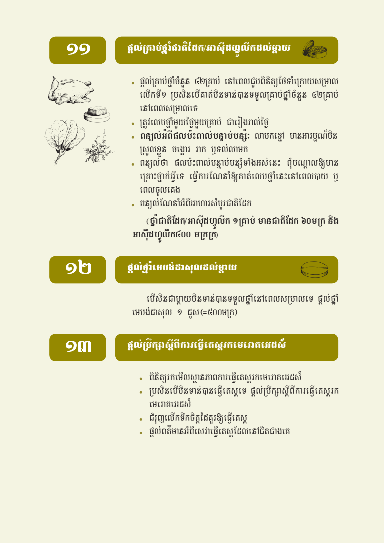

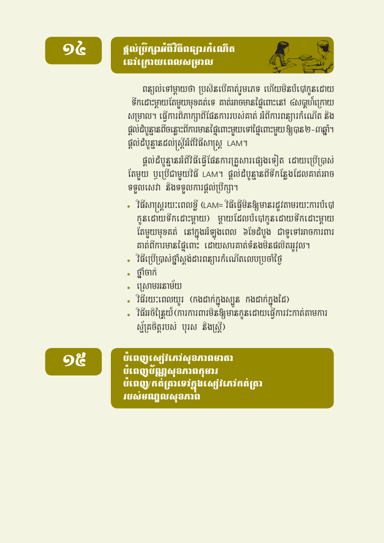

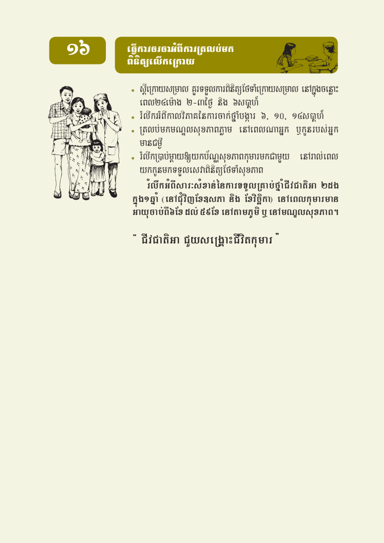

សម្គាល់៖

គោលបំណង ថ្ងៃទី ៨

- ដើម្បីអនុវត្តន៍ជំនាញការផ្តល់ប្រឹក្សាដល់ស្ត្រីពេលសម្រាល និងក្រោយពេលសម្រាល
- ដើម្បីបង្រៀនពីសកម្មភាពការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ និងការពិនិត្យថៃទាំកុមារដល់សិក្ខាកាម
- ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលការអនុវត្តន៍សកម្មភាពការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ និងការពិនិត្យថៃទាំកុមារ (កម្មសិក្សាអនុវត្តន៍)

សម្គាល់៖

គោលបំណង ជំនាញថ្ងៃទី ៨

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង :

១. ផ្ដល់ប្រឹក្សាដល់ស្ត្រីអំពីអាហារូបត្ថម្ភ ក្នុងអំឡុងពេលនៃការជួបពិនិត្យផ្ទៃពោះមុនពេលសម្រាល និងក្រោយពេលសម្រាល ដោយប្រើប្រាស់សម្ភារៈជំនួយការងារ

២. ប្រើប្រាស់សម្ភារៈជំនួយការងារស្ដីពីការជួបពិនិត្យផ្ទៃពោះ នៅពេលផ្ដល់ថ្នាំបង្ការ និងនៅពេលពិនិត្យផ្ទៃពោះកុមារ

សម្គាល់៖

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

ការជួបពិនិត្យ ដើម្បីផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

រាក់ទាក់
ញញឹម
ស្តាប់

០១ សាកសួររកប័ណ្ណសុខភាពកុមារ
សាកសួររកសៀវភៅសុខភាពមាតា
ពិនិត្យមើលព័ត៌មាននៅលើប័ណ្ណ

០២ ពិនិត្យមើលស្ថានភាពទទួលថ្នាំបង្ការរបស់កុមារ

ផ្តល់ថ្នាំបង្ការដល់កុមារបើសិនជាចាំបាច់ ចូរប្រើតារាងខាងក្រោមនេះ

ក្រុមចំណុច	កំរិតដូស	កំណត់សំគាល់
ទារកទើបសម្រាល	**BCG** : តែ ១ ដូសគត់ **HBO** : តែ ១ ដូសគត់	**BCG** អាចផ្តល់បានរហូតដល់កុមារអាយុ១ឆ្នាំក្រោយសម្រាល។ មិនត្រូវផ្តល់ទេ បើមានរោគសញ្ញាអេដ្សអាយវី **HBO**ត្រូវផ្តល់ក្នុងរយៈពេល ២៤ម៉ោងក្រោយសម្រាល ប៉ុន្តែគេអាចផ្តល់បាននៅក្រោម៧ថ្ងៃ។
កុមារអាយុក្រោយ ៦សប្តាហ៍ដល់១ឆ្នាំ	**OPV, DPT** ឬ **DPT-HB** ដូសទី១: ៦សប្តាហ៍ក្រោយសម្រាល ដូសទី២:យ៉ាងហោចណាស់៤សប្តាហ៍ក្រោយពីដូសទី១ ដូសទី៣:យ៉ាងហោចណាស់៤សប្តាហ៍ក្រោយពីដូសទី២ ជម្ងឺកញ្ជ្រិលតែ១ដូសគត់ យ៉ាងហោចណាស់ អាយុ៩ខែបន្ទាប់ពីសម្រាល	មិនត្រូវខកខានកាលបរិច្ឆេទក្នុងការផ្តល់ថ្នាំបង្ការណាមួយឡើយ។ថ្នាំបង្ការនឹងមិនមានប្រសិទ្ធិភាពឡើយប្រសិនបើមានការខកខានណាមួយនោះ។ ចំពោះ **DPT-HB** មិនត្រូវផ្តល់ឱ្យឡើយនៅពេលណាកុមារមានជម្ងឺធ្ងន់ធ្ងរដោយមានកំដៅឡើងខ្ពស់លើសពី ៣៨,៥អង្សារសេ។ មិនត្រូវផ្តល់ **DPT/DPT-HB** នៅពេលណាគេដឹងថាកុមារធ្លាប់មានប្រតិកម្មជាមួយនឹងថ្នាំបង្ការទាំងនេះ។ ត្រូវកត់ត្រាការផ្តល់ថ្នាំបង្ការនេះទៅក្នុងប័ណ្ណសុខភាពកុមារនិងក្នុងសៀវភៅកត់ត្រារបស់មណ្ឌលសុខភាព។

សម្គាល់:

ស្លាយទី ២០១ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្ដីពីការផ្ដល់ថ្នាំបង្ការ

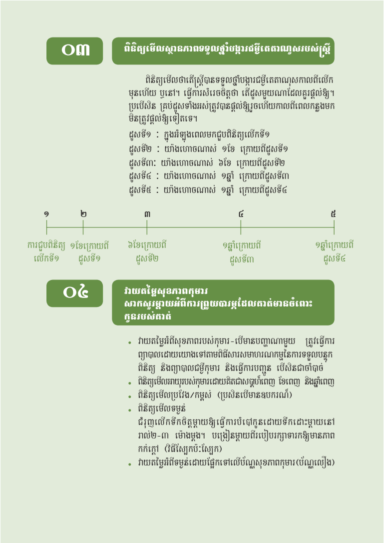

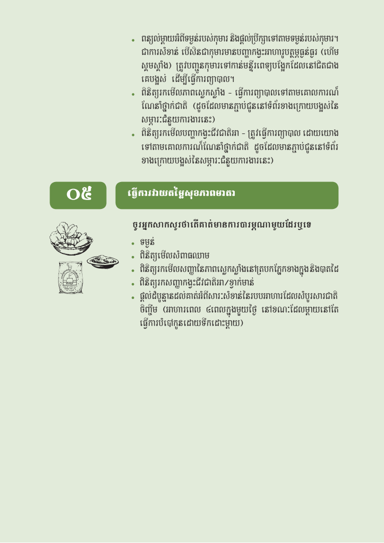

សម្គាល់:

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

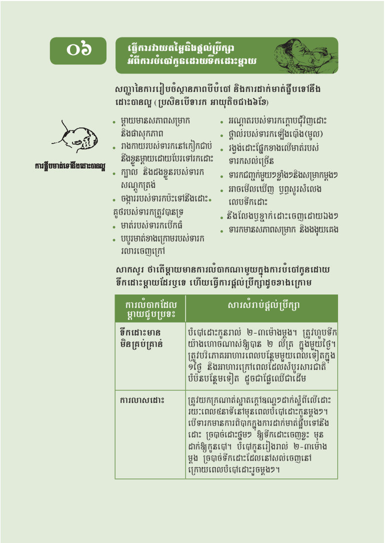

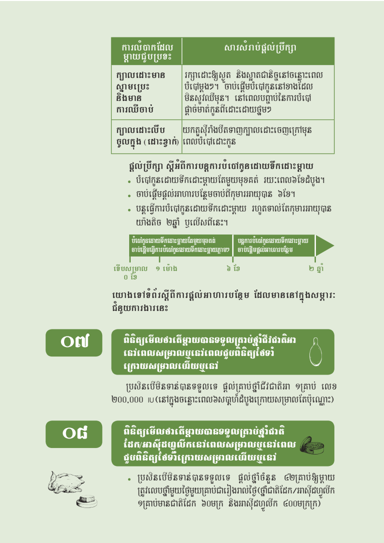

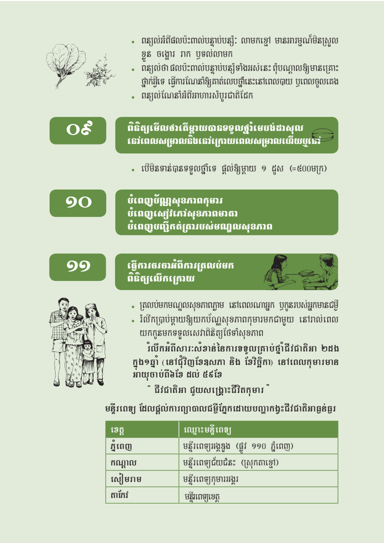

សម្គាល់:

ស្លាយទី ២០៣ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយការងារ ស្តីពីការផ្តល់ថ្នាំបង្ការ

សម្គាល់៖

សម្ភារៈជំនួយការងារ ការជួបពិនិត្យថែទាំកុមារ សុខភាពល្អ និងកុមារឈឺ

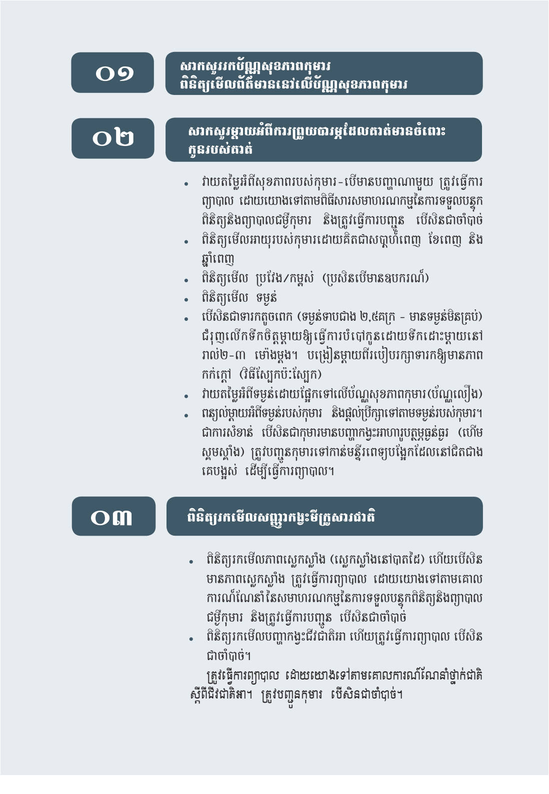

០១ **សាកសួររកប័ណ្ណសុខភាពកុមារ ពិនិត្យមើលព័ត៌មាននៅលើប័ណ្ណសុខភាពកុមារ**

០២ **សាកសួរម្តាយអំពីការព្រួយបារម្ភដែលគាត់មានចំពោះកូនរបស់គាត់**

- វាយតម្លៃអំពីសុខភាពរបស់កុមារ-បើមានបញ្ហាណាមួយ ត្រូវធ្វើការព្យាបាល ដោយយោងទៅតាមពិធីសារសមាហរណកម្មនៃការទទួលបន្ទុកពិនិត្យនិងព្យាបាលជម្ងឺកុមារ និងត្រូវធ្វើការបញ្ជូន បើសិនជាចាំបាច់
- ពិនិត្យមើលអាយុរបស់កុមារដោយគិតជាសប្តាហ៍ពេញ ខែពេញ និងឆ្នាំពេញ
- ពិនិត្យមើល ប្រវែង/កម្ពស់ (ប្រសិនបើមានឧបករណ៍)
- ពិនិត្យមើល ទម្ងន់
- បើសិនជាទារកតូចពេក (ទម្ងន់ទាបជាង ២,៥គក្រ - មានទម្ងន់មិនគ្រប់) ជំរុញលើកទឹកចិត្តម្តាយឱ្យធ្វើការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយនៅរាល់២-៣ ម៉ោងម្តង។ បង្រៀនម្តាយពីរបៀបរក្សាទារកឱ្យមានភាពកក់ក្តៅ (វិធីស្បែកប៉ះស្បែក)
- វាយតម្លៃអំពីទម្ងន់ដោយផ្អែកទៅលើប័ណ្ណសុខភាពកុមារ(ប័ណ្ណលឿង)
- ពន្យល់ម្តាយអំពីទម្ងន់របស់កុមារ និងផ្តល់ប្រឹក្សាទៅតាមទម្ងន់របស់កុមារ។ ជាការសំខាន់ បើសិនជាកុមារមានបញ្ហាកង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ (ហើមស្គមស្គាំង) ត្រូវបញ្ជូនកុមារទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យបង្អែកដែលនៅជិតជាងគេបង្អស់ ដើម្បីធ្វើការព្យាបាល។

០៣ **ពិនិត្យរកមើលសញ្ញាកង្វះមីក្រូសារជាតិ**

- ពិនិត្យរកមើលភាពស្លេកស្លាំង (ស្លេកស្លាំងនៅបាតដៃ) ហើយបើសិនមានភាពស្លេកស្លាំង ត្រូវធ្វើការព្យាបាល ដោយយោងទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំនៃសមាហរណកម្មនៃការទទួលបន្ទុកពិនិត្យនិងព្យាបាលជម្ងឺកុមារ និងត្រូវធ្វើការបញ្ជូន បើសិនជាចាំបាច់
- ពិនិត្យរកមើលបញ្ហាកង្វះជីវជាតិអា ហើយត្រូវធ្វើការព្យាបាល បើសិនជាចាំបាច់។

ត្រូវធ្វើការព្យាបាល ដោយយោងទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិស្តីពីជីវជាតិអា។ ត្រូវបញ្ជូនកុមារ បើសិនជាចាំបាច់។

សម្គាល់៖

សម្ភារៈជំនួយការងារ ការជួបពិនិត្យថែទាំកុមារសុខភាពល្អ និងកុមារឈឺ

តារាងព្យាបាលភាពស្លេកស្លាំង និងជីវជាតិអា សំរាប់កុមារ

រោគសញ្ញាជម្ងឺ	ក្រុមអាយុ	កំរិតដូស
រាកជាប់បន្ត / កង្វះអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ	០-៥ ខែ	ជីវជាតិអា ៥០,០០០ IU (១ ដូស)
	៦-១១ ខែ	ជីវជាតិអា ១០០,០០០ IU (១ ដូស)
	១-១២ ឆ្នាំ	ជីវជាតិអា ២០០,០០០ IU (១ ដូស)
កង្វះជីវជាតិអា សញ្ញា : • ខ្វាក់មាន់ • ជម្ងឺស្ងួតភ្នែក • ស្នាមប៊ីតុត	០-៥ ខែ	ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១ ១ដូស៥០,០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី២ ១ដូស៥០,០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១៤ ១ដូស៥០,០០០ IU
	៦-១១ ខែ	ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១ ១ដូស១០០,០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី២ ១ដូស១០០,០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១៤ ១ដូស១០០,០០០ IU
	១-១២ ឆ្នាំ	ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១ ១ដូស២០០,០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី២ ១ដូស២០០,០០០ IU ជីវជាតិអាថ្ងៃទី១៤ ១ដូស២០០,០០០ IU
ភាពស្លេកស្លាំង បាតដៃមានភាពស្លេកស្លាំងខ្លាំង	គ្រប់អាយុទាំងអស់	មិនត្រូវផ្តល់ជាតិដែកទេ ត្រូវបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ
បាតដៃមានភាពស្លេកស្លាំងតិចតួច	៤-១២ខែ (៦-<១០គក្រ)	ជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក ១/៤ នៃដូស រយៈពេល១៤ថ្ងៃ។ ធ្វើការវាយតម្លៃឡើងវិញ បន្ទាប់ពីការព្យាបាល (១គ្រាប់មានជាតិដែក ៦០មក្រ និងអាស៊ីដហ្វូលីក ៤០០ មក្រក្រ)
	១-៥ ឆ្នាំ (១០-១៩គក្រ)	ជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក ១/២ នៃដូស រយៈពេល១៤ថ្ងៃ។ធ្វើការវាយតម្លៃឡើងវិញ បន្ទាប់ពីការព្យាបាល

០៤ ធ្វើការវាយតម្លៃនិងផ្តល់ប្រឹក្សាអំពីការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយ ពិនិត្យមើលការដាក់មាត់ផ្អឹបទៅនឹងដោះបានល្អប្រសិនបើកុមារអាយុតិចជាង៦ខែ

សញ្ញានៃការរៀបចំស្ថានភាពបីបំបៅ និងការដាក់មាត់ផ្អឹបទៅនឹងដោះបានល្អ

ការផ្អឹបមាត់ទៅនឹងដោះបានល្អ

- ម្តាយមានសភាពសម្រាក និងផាសុកភាព
- រាងកាយរបស់ទារកនៅកៀកជាប់នឹងខ្លួនម្តាយដោយបែរទៅរកដោះ
- ក្បាល និងដងខ្លួនរបស់ទារកសណ្តូកត្រង់
- ចង្ការរបស់ទារកប៉ះទៅនឹងដោះ
- គូថរបស់ទារកត្រូវបានទ្រ
- មាត់របស់ទារក បើកធំ
- បបូរមាត់ខាងក្រោមរបស់ទារករលារចេញក្រៅ
- អណ្តាតរបស់ទារកក្តោបជុំវិញដោះ
- ថ្ពាល់របស់ទារកឡើងប៉ោង (មូល)
- រង្វង់ដោះផ្នែកខាងលើមាត់របស់ទារកសល់ច្រើន
- ទារកជញ្ជក់មួយៗ ខ្លាំងៗនិងសម្រាកម្តងៗ
- អាចមើលឃើញ ឬឮសូរសំលេងលេបទឹកដោះ
- ទារកនឹងលែងឬខ្ជាក់ដោះចេញដោយឯងៗ
- ទារកមានសភាពសម្រាក និងងងុយគេង

សាកសួរ ថាតើម្តាយមានការលំបាកណាមួយក្នុងការបំបៅកូនដោយទឹកដោះម្តាយដែរឬទេ ហើយធ្វើការផ្តល់ប្រឹក្សាទៅតាមបញ្ហាដែលមាន

ការលំបាកដែលម្តាយជួបប្រទះ	សារសំរាប់ផ្តល់ប្រឹក្សា
ទឹកដោះមានមិនគ្រប់គ្រាន់	បំបៅដោះកូនរាល់២-៣ម៉ោងម្តង។ត្រូវហូបទឹកយ៉ាងហោចណាស់ឱ្យបាន ២ លីត្រ ក្នុងមួយថ្ងៃ។ ត្រូវបរិភោគអាហារពេលបន្ថែមមួយពេលទៀតក្នុង ១ថ្ងៃ និងអាហារក្រៅពេលដែលសំបូរសារជាតិបំប៉នបន្ថែមទៀត ដូចជាផ្លែឈើជាដើម
ការលាសដោះ	ត្រូវយកក្រណាត់ស្អាតក្តៅឧណ្ហៗដាក់ស្អំពីលើដោះរយៈពេល ៥នាទីនៅមុនពេលបំបៅដោះកូនម្តងៗ។ បើទារកមានការពិបាកក្នុងការដាក់មាត់ផ្អឹបទៅនឹងដោះ ច្របាច់ដោះថ្នមៗ ឱ្យទឹកដោះចេញខ្លះ មុនដាក់ឱ្យកូនបៅ។ បំបៅកូនរៀងរាល់ ២-៣ម៉ោងម្តង ច្របាច់ទឹកដោះដែលនៅសល់ចេញ នៅក្រោយពេលបំបៅដោះរួចម្តងៗ។

សម្គាល់:

ស្លាយទី ២០៦ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយការងារ ការជួបពិនិត្យថែទាំកុមារ សុខភាពល្អ និងកុមារឈឺ

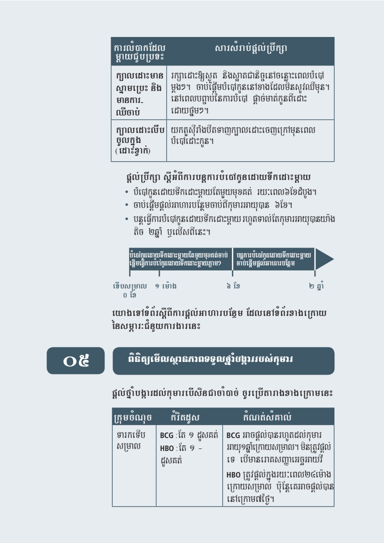

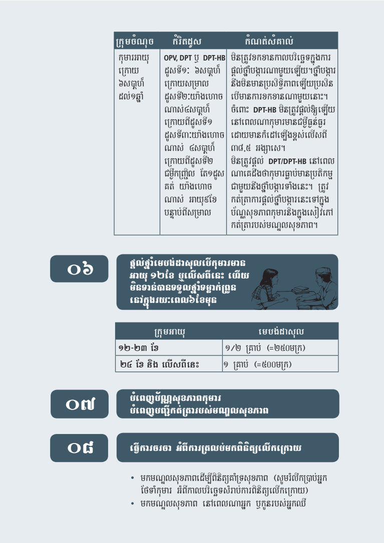

សម្គាល់៖

គោលបំណង ថ្ងៃទី ៦

- ដើម្បីអនុវត្តជំនាញស្តីពីការផ្តល់ប្រឹក្សានៅគ្រប់ការជួបពិនិត្យថៃទាំទាំងអស់
- ដើម្បីបង្រៀនអំពីការធ្វើសកម្មភាពការចែកចាយគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ដល់សិក្ខាកាម
- ដើម្បីបង្រៀនអំពីរបៀបគណនារការប៉ាន់ប្រមាណក្រុមគោលដៅ និងរបៀបកំណត់រកការខ្វះខាត និងដោះស្រាយកង្វះខាតចំពោះការគ្របដណ្តប់ និងបញ្ហាស្តុក

សម្គាល់៖

គោលបំណងជំនាញថ្ងៃទី ៩

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង:

១. ផ្តល់ប្រឹក្សាបានសមស្របដល់ស្ត្រីអំពីអាហារូបត្ថម្ភក្នុងអំឡុងពេលរាល់ការជួបពិនិត្យផ្ទៃពោះទាំងអស់ ដោយប្រើប្រាស់សម្ភារៈជំនួយការងារ

២. ប្រើប្រាស់សម្ភារៈជំនួយការងារស្តីពីការគណនារកអត្រាគ្របដណ្តប់ ចំនួនស្តុក និងកំណត់រកឱ្យឃើញនូវគម្លាត

៣. កំណត់រកឱ្យឃើញនូវដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហាគម្លាតនៃស្តុក និងការគ្របដណ្តប់

សម្គាល់:

ស្លាយទី ២០៩ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយការងារវីតាមីនអា

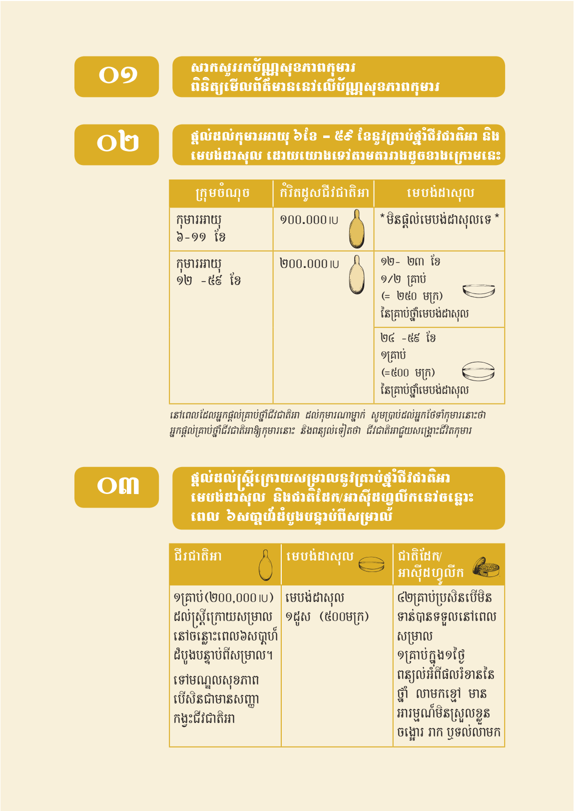

០១ សាកសួររកប័ណ្ណសុខភាពកុមារ
ពិនិត្យមើលព័ត៌មាននៅលើប័ណ្ណសុខភាពកុមារ

០២ ផ្តល់ដល់កុមារអាយុ ៦ខែ – ៥៩ ខែនូវគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា និង មេបង់ដាសុល ដោយយោងទៅតាមតារាងដូចខាងក្រោមនេះ

ក្រុមចំណុច	កំរិតដូសជីវជាតិអា	មេបង់ដាសុល
កុមារអាយុ ៦-១១ ខែ	១០០.០០០ IU	*មិនផ្តល់មេបង់ដាសុលទេ*
កុមារអាយុ ១២ -៥៩ ខែ	២០០.០០០ IU	១២- ២៣ ខែ ១/២ គ្រាប់ (= ២៥០ មក្រ) នៃគ្រាប់ថ្នាំមេបង់ដាសុល
		២៤ -៥៩ ខែ ១គ្រាប់ (=៥០០ មក្រ) នៃគ្រាប់ថ្នាំមេបង់ដាសុល

នៅពេលដែលអ្នកផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា ដល់កុមារណាម្នាក់ សូមប្រាប់ដល់អ្នកថែទាំកុមារនោះថា អ្នកផ្តល់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាឱ្យកុមារនោះ និងពន្យល់ទៀតថា ជីវជាតិអាជួយសង្គ្រោះជីវិតកុមារ

០៣ ផ្តល់ដល់ស្ត្រីក្រោយសម្រាលនូវគ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា មេបង់ដាសុល និងជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីកនៅចន្លោះពេល ៦សប្តាហ៍ដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល

ជីវជាតិអា	មេបង់ដាសុល	ជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក
១គ្រាប់ (២០០,០០០ IU) ដល់ស្ត្រីក្រោយសម្រាល នៅចន្លោះពេល៦សប្តាហ៍ដំបូងបន្ទាប់ពីសម្រាល។ ទៅមណ្ឌលសុខភាព បើសិនជាមានសញ្ញាកង្វះជីវជាតិអា	មេបង់ដាសុល ១ដូស (៥០០មក្រ)	៤២គ្រាប់ប្រសិនបើមិនទាន់បានទទួលនៅពេលសម្រាល ១គ្រាប់ក្នុង១ថ្ងៃ ពន្យល់អំពីផលរំខាននៃថ្នាំ លាមកខ្មៅ មានអារម្មណ៍មិនស្រួលខ្លួន ចង្អោរ រាក ឬទល់លាមក

សម្គាល់:

ស្លាយទី ២១០ ៖ សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

សម្ភារៈជំនួយ ការងារវិតាមីនអា

សម្គាល់:

របៀបគណនាក្រុមគោលដៅ សំរាប់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាមេបង់ដាសុល និងជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក

- រកមើលភាគរយប្រចាំខេត្តនៃកំណើត ស្ត្រីក្រោយសម្រាល ក្រោម៦សប្តាហ៍ ក្រុមកុមារអាយុ 0-១ និង 0-៥ឆ្នាំ (ឧទាហរណ៍ យកពីខេត្តកណ្តាល)

កុមារអាយុ 0-១ឆ្នាំ	**២.៤%** (ភាគរយប្រចាំខេត្ត)
កុមារអាយុ 0-៥ឆ្នាំ	**១១.១%** (ភាគរយប្រចាំខេត្ត)
ស្ត្រីក្រោយសម្រាល < ៦សប្តាហ៍	**២.៦%** (ភាគរយប្រចាំខេត្ត)

គណនាភាគរយនៃកុមារអាយុ ពី៦-១១ខែ (សំរាប់គ្រាប់ថ្នាំ ជីវជាតិអាលេខ ១00.000 ប)

កុមារអាយុ 0-១ឆ្នាំ	**២,៤%**
កុមារអាយុ ៦-១១ខែ	**២,៤%/២ = ១,២%**

គឺ ១/២ដូចនេះ

សម្គាល់៖

របៀបគណនាក្រុមគោលដៅសំរាប់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា មេបង់ដាសុល និងជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក

- គណនាភាគរយនៃកុមារអាយុ ពី១២-៥៩ខែ (សំរាប់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអាលេខ ២០០.០០០ ឯ.ប)

កុមារអាយុ	០-៥ឆ្នាំ	១១,១%
កុមារអាយុ	១២-៥៩ខែ គឺ	១១,១% - ២,៤% = ៨,៧%

- គណនាចំនួនប៉ាន់ប្រមាណកុមារអាយុ ពី៦-១១ខែ នៅក្នុងភូមិមួយ
  ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ១,២ / ១០០
  ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ០,០១២ = ?

- គណនាចំនួនប៉ាន់ប្រមាណកុមារអាយុ ពី១២-៥៩ខែ នៅក្នុងភូមិមួយ
  ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ៨,៧ / ១០០
  ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ០,០៨៧ = ?

សម្គាល់:

របៀបគណនាក្រុមគោលដៅសំរាប់គ្រាប់ថ្នាំជីវជាតិអា មេបង់ជាសុល និងជាតិដែក/អាស៊ីដហ្វូលីក

- គណនាចំនួនប៉ាន់ប្រមាណស្រីក្រោយសម្រាល ៦សប្តាហ៍ នៅក្នុងភូមិមួយ

ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x ២,៦ / ១០០

ប/ស (ចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងភូមិ) x 0,0២៦ = ...

(ក្នុង ១ឆ្នាំ)

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ២១៤ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០
ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

គោលបំណង ថ្ងៃទី ១០

- ដើម្បីអនុវត្តន៍រាល់ជំនាញនៃការផ្តល់ប្រឹក្សា និងសារអប់រំអាហារូបត្ថម្ភទាំងអស់
- ដើម្បីណែនាំអំពីរបៀបរៀបចំការប្រជុំគាំទ្រមិត្តរួមការងារ
- ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដោយប្រើទម្រង់វាយតម្លៃ

សម្គាល់៖

គោលបំណង ជំនាញថ្ងៃទី ១០

នៅចុងបញ្ចប់នៃថ្ងៃនេះ សិក្ខាកាមអាចនឹង :

១. ផ្តល់ប្រឹក្សាដល់ម្តាយ/អ្នកថែទាំកុមារទាំងអស់ ដោយមាន ឬគ្មានកុមារមកជាមួយ អំពីការផ្តល់អាហារូបត្ថម្ភដោយដាក់បញ្ចូលគ្រប់បទអន្តរាគមន៏អាហារូបត្ថម្ភ ទាំងអស់ និងដោយប្រើប្រាស់សម្ភារៈជំនួយការងារ

២. រៀបចំ និងធ្វើការប្រជុំគាំទ្រមិត្តរួមការងារ ។

សម្គាល់៖

ស្លាយទី ២១៦ : សំណុំសកម្មភាពអប្បបរមាម៉ូឌុលទី ១០

ស្លាយបង្ហាញ និងកំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល

ការគាំទ្រមិត្តរួមការងារ

- ៣ ទៅ ៦ខែ បន្ទាប់ពីវគ្គសិក្សា
- ក្នុងអំឡុងពេលប្រជុំប្រចាំខែ
- ពិភាក្សាពីជោគជ័យ និងការលំបាកដែលបានជួបប្រទះ
- ស្វែងរកដំណោះស្រាយ

សម្គាល់៖

តើរបៀបធ្វើការគាំទ្រមិត្តរួមការងារដូចម្តេច?

- មកជួបជុំទាំងអស់គ្នា
- ប្រើតារាងគាំទ្រមិត្តរួមការងារ

គិតអំពី :

១. បញ្ហាផ្សេងៗ

២. ដំណោះស្រាយ

៣. តើនរណាត្រូវធ្វើរឿងនោះ?

៤. តើអ្វីខ្លះដែលយើងអាចធ្វើដោយខ្លួនឯង?

សម្គាល់៖

តារាងគាំទ្រមិត្តរួមការងារ

បញ្ហាប្រឈមមុខ	អ្វីខ្លះដែលយើងគួរធ្វើ	អ្នកណាត្រូវ ធ្វើការងារនេះ?	អ្វីផ្សេងទៀតដែលខ្ញុំអាច ធ្វើដោយខ្លួនឯង?
យើងពុំមានសម្ភារៈគ្រប់គ្រាន់	បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពគួរស្នើស្រុកប្រតិបត្តិ ឱ្យផ្តល់១០កញ្ចប់ថែម ទៀត	ស្រុកប្រតិបត្តិគួរផ្តល់តាមសំណើរយើង	ផលិតសម្ភារៈខ្លះ ដោយខ្លួនយើង

សម្គាល់៖

សៀវភៅអ្នកសម្របសម្រួលនេះត្រូវបានរចនា និងបោះពុម្ពដោយមានការឧបត្ថម្ភថវិកាពី
ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (USAID)
តាមរយៈ គំរោងមីក្រូសារជាតិ A2Z

Design by **nova**: info@novacambodia.com